

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2017 - 30 studiepoeng

Fakultet for landskap og samfunnsfag

Svelvik - småbyen ved strømmen

- stedsutvikling av Svelvik by med fokus på mening, aktivitet og
fysiske opparbeidelse

Edvard Bondi Knowles

Master i landskapsarkitektur

Fig. 0.1

BIBLIOTEKSSIDE

Tittel: Svelvik - småbyen ved strømmen

Title: Svelvik - The small town by the fast currents

Veileder: Ola Bettum, Professor I Landskapsarkitektur ved ILP, NMBU

Sidetall: 140

1. Opplag: 10

Dato 12.05.17

Emneord: urbanisering, sentrumsutvikling, stedsanalyse, aktivitet, mening, fysiske omgivelser, medvirkning, stedsidentitet, skisseprosjekt

Font: Gill sans/ Avenir

Foto & figur: Der ikke annet er nevnt, har forfatter selv tatt bilder eller produsert figur.

FORORD

Denne masteroppgaven er skrevet ved Institutt for landskapsplanlegging (ILP) ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), og er den avsluttende oppgaven av min femårige integrerte master. Oppgaven utgjør 30 studiepoeng.

Jeg har tilbrakt mange somre i Svelvik, og byen har dermed blitt et sted jeg har fått god kjennskap til og interesse for.

Stedsutviklingsoppgaver er svært givende å jobbe med, fordi det er så mange som har direkte interesse i utfallet av hvordan deres lokalmiljø formes. Det setter også et visst press på meg som stedsutvikler, men jeg mener at grepene som presenteres i denne oppgaven er gode, og jeg gleder meg til å presentere oppgaven for innbyggerne og kommunen.

TAKK

Takk til veilederen min, Ola Bettum, for gode råd, diskusjoner og for at du har vist stort mye engasjement for oppgaven min.

Takk til rådgiver og landskapsarkitekt i Svelvik kommune Anne Synnøve Vaagsland Horten for å sette meg inn i hvordan kommunen ser for seg fremtiden og hvordan den jobber med og tenker om utviklingen videre.

Takk til lederne i Svelvik Museumsforening, Randi Soltvedt og Per Juul Høylye, og nestleder i Svelvik Handelsstands Forening, Kristin Lier Jensen, for interessante innspill og diskusjoner om historien og veien videre for Svelvik.

Takk til Bernt Greni, tidligere arealplanlegger i Drammen kommune, som har hjulpet meg å se Svelvik fra Drammens ståsted.

Takk til Den gode hensigt, Svelvikportalen, Næringsforeningen og Kent Stian Håkonsen i Svelviksposten for at dere hjalp meg å dele spørreundersøkelsen min og takk til alle som tok seg tid til å svare.

Takk til alle i oppgaveutvalget: Leder Kristin Surlien, Ann-Mari Amundsen, Trine Bingen, Thor Arne Gulbrandsen, Camilla F. Gustavsen, Ingvild L. Hovland, Inge Høyen, Hilde Holm, Rønnaug Louise Halden, Jan T. Jensen, Terje Larsen, Øivind Katralen, Jonn G. Lislelid og Tom Wang. Takk for at dere har gitt meg forståelse for hva Svelvik kommune er, og for at dere har kommet med gode innspill til oppgaven og et engasjement i å løfte Svelvik opp og inn i fremtiden.

Takk til Håkon Mork for lån av drone og hjelp til å få et fysisk overblikk over Svelvik.

Takk til Anne Gunnerud for at jeg fikk låne huset hennes i Drøbak under oppgaveskrivingen.

Takk til NMBU for at jeg fikk muligheten til å ta et år som utvekslingsstudent ved Istanbul tekniske universitet.

Tilslutt vil jeg takke medstudentene mine for noen trivelige år på Akropolis.

SAMMENDRAG

I 2009 var Svelvik kommune på konkursens rand. Dårlig politisk styring førte til splittelse og rivalisering mellom de ulike tettstedene innad i kommunen og en lite samlet kommuneidentitet. De siste åtte årene har derimot vinden snudd og det er nå en bølge av fremtidsoptimisme i kommunen. Beskyldninger og ansvarsfraskrivelse er byttet ut med samarbeid, og tøffe politiske tak har fått orden på økonomien. Dette har vært viktig for sentrumsutviklingen, der kommunen, interesselag og velforeninger nå har gått sammen om å blåse liv i sentrum. Mange gode tiltak har blitt iverksatt, men mye arbeid gjenstår.

I 2020 skal Svelvik kommune slå seg sammen med Drammen og Nedre Eiker. Det kan by på svært store utfordringer for byen Svelvik når den mister status som kommunesentrum, men det er positive sider ved sammenslåingen også, blant annet at den vil føre til et bedre busstilbud.

Vedtaket om sammenslåing har bidratt til at det har kommet mer hast i å etablere Svelvik som et meningsbærende sted. Oppgaven tar som utgangspunkt at den beste strategien for å unngå at Svelvik kommune bare blir et bolig- og landbruksområde i Utkant-Drammen, er å utvikle Svelvik til et godt, selvstendig og styrket bysentrum.

Oppgaven består av to hoveddeler. Første del ser på hva slags sted Svelvik kommune og Svelvik by er i dag og stedenes historiske bakteppe. I dag er handelsflukten til Drammen et av de største problemene for byen. I kommunen pendler nesten 70 prosent av de arbeidsføre ut, og de fleste gjør også innkjøpene sine utenfor kommunens grenser. Dette har etterlatt et bysentrum med et svært dårlig handelsgrunnlag og tilsvarende få butikker, kafeer og kulturtilbud.

Andre del av oppgaven kommer med konkrete forslag og strategier til hvordan man kan bruke fysiske, sosiale og meningsendrende tiltak for å styrke Svelvik by til et lokalsentrum for aktivitet og et identitetsskapende og meningsbærende sted for lokalbefolkningen.

Oppgavens hovedmål er å

- øke de meningsbærende elementene ved Svelvik

by ved å løfte frem de eksisterende stedegne kvalitetene og historiene om sentrum, profilere Svelvik by som et urbant sentrum som befolkningen i kommunen føler seg knyttet til og er stolte av, og øke Svelviks anerkjennelse utover dagens kommunegrenser.

- øke aktiviteten i sentrum med å komme med konkrete forslag til hvordan man kan få flere mennesker til å bruke sentrum.

- endre den fysiske utformingen av byen ved å komme med forslag til endringer i veimønsteret, knytte Svelvik og kjøpesentrene tettere sammen, gjøre sentrum mer definert formmessig, øke kontakten med fjorden, åpne bekken, skape et naturlig samlingspunkt og en sentral møteplass i utformingen av kirkeparken og generelt øke de estetiske kvalitetene ved byen.

ABSTRACT

In 2009 Svelvik municipality was on the verge of economic collapse. Poor governance combined with growing rivalry between people living in the different geographical parts of Svelvik made for a weak sense of place identity. However in the last eight years the tide has turned. Stiff political measures have been taken to secure a stable economy, and there is now a stronger feeling of community in Svelvik. In order to secure the urban renewal of the town of Svelvik the emerging collaboration between the council and the different factions of the population has been important, and resulted in several projects with focus on raising the awareness of Svelvik town and its future as an urban centre. Several projects have been implemented to bring more life into the empty streets of Svelvik; however there is still a lot left to do and lots of good ideas to explore.

In 2020 Svelvik municipality is set to merge with Drammen and Nedre Eiker. For the Town of Svelvik, losing its status as a municipal centre, along with the town functions this involves, could have dire consequences. The merger entails greater urgency in making Svelvik a meaningful place to live, and the inhabitants are aware that now is the time to act if they want to save Svelvik from fading into just another rural suburb of the new administrative and city structure centred on Drammen. However there will also be positive sides to the merger, perhaps most notably the expected improvements to public transport links between Svelvik and Drammen.

This thesis builds on the assumption that an urban renewal of Svelvik town is the best strategy in securing the identity of Svelvik as in the merger with Drammen.

The thesis has two parts. The first part looks at what kind of a place Svelvik is today and its historic foundations. Today for instance commercial drain is one of the biggest problems for the town. 70% of the inhabitants work outside the municipality and most of them do their day-to-day shopping outside the municipal borders. This has left Svelvik town a place where shops, cafes and cultural happenings have problems surviving; ultimately it will be a place without life.

The second part of the thesis looks at concrete strategies for how one can change the geographical, activity-based and meaning-giving

aspects of Svelvik as an important local centre for the inhabitants, making it a prosperous and vibrant town in its own right.

The thesis has three main goals:

-To raise the level of activity in the town centre and make more people use it.

-To make Svelvik a place that means more to the local inhabitants and to the outside world by bringing to light its geographical and historical qualities, and also suggesting new ways of promoting the town.

- To change the physical infrastructure of Svelvik and improve the aesthetic qualities of the town centre. This includes changing the road patterns, connecting the commercial centre to the shopping centres, defining the city centre better, improving the town's connection to the water, making Kirkeparken the centrepiece of the town by establishing it as the town square, and making the entrance to Svelvik more spectacular.

Fig. 0.4 Flyfoto av Svelvik by med kirkeparken i forgrunnen. Foto: Joakim Fjeldli

INNLEDNING

Svelvik sentrum har lenge vært i tilbakegang. I løpet av de siste 20-30 årene har det blitt stadig flere tomme butikklokaler, og mulighetene til å handle basisvarer har blitt stadig færre.

De siste årene har det vært gjort en del tiltak for å få samlet lokalsamfunnet om sentrum og revitalisere byen. Det har blant annet innebåret lyssetting av strømmastene, og oppsetting av Svelvikspillet. Parallelt med at denne oppgaven skrives, jobber kommunen hardt for å bedre kommunens omdømme frem mot 2020 da Svelvik skal slå seg sammen med Drammen og Nedre Eiker. Som en klargjøring av utfordringene Svelvik står ovenfor og som en helhetlig strategi for veien videre for kommunen med fokus på Svelvik by, er denne oppgaven derfor svært aktuell. Jeg mener at den beste måten å definere Svelvik på etter at kommunegrensene blir borte fra kartet, er å definere byen. Denne oppgaven fokuserer derfor på en revitalisering av Svelvik by.

På bakgrunn av oppgavens analysedel foreslår jeg en rekke delstrategier som er realistiske og ikke for drastiske, og som legger til rette for en god utviklingen av byen. Jeg tar utgangspunkt i å styrke de tre stedsdannende elementene aktivitet, mening og fysisk form.

Ikke alle strategiene er derfor fysiske. Eksempler på dette er en fergefest hvert år når Svelvik-fergen kjører sin tusende tur over Svelvikstrømmen og

en høstfest som feirer fruktbyen Svelvik. Disse eksemplene er aktiviteter som bygger på stedegne meningsbærende kvaliteter og som samtidig løfter frem disse slik at de blir enda sterkere identitetslementer. Hvordan byen velger å profilere seg kan dessuten påvirke både aktivitetsnivået og de fysiske omgivelsene i byen. Om Svelvik profilerer seg som en blomsterby slik jeg blant annet foreslår, vil dette endre de fysiske omgivelsene i byen ved at Svelvik blir en bugnende by av blomster.

Oppgaven presenterer dessuten strategier med fokus på de fysiske strukturene i Svelvik by. Forslagene mine bidrar til å endre bystrukturen og binde sammen sentrum på en måte som klargjør og styrker de urbane fysiske kvalitetene ved byen og gjør byen til et mer interessant og naturlig sted å oppholde seg i. De bidrar til å lage gode oppholdsrom som skaper møteplasser og øker de estetiske kvalitetene ved Svelvik med tanke på gode solforhold og nærhet til strømmen. Mye av dette eksemplifiseres blant annet i forslaget mitt til en ny fergepark, der jeg fysisk tilrettelegger for økt aktivitet, vegetasjon som deler opp det store landskapsrommet og en kafe der man kan nyte solen og sjøen på samme tid. Disse elementene gjør at parken binder sammen kjøpesentrene i nord med Svelvik sentrum i sør, og bidrar dermed til å endre opplevelsen av byen ved at det kommersielle sentrumet blir mer helhetlig.

Om strategiene mine blir fulgt vil Svelvik bli et mer aktivitetsrikt, idyllisk og et viktigere sted både for kommunens innbyggere og tilreisende.

Fig. 0.3

VISJON FOR OPPGAVEN

Visjonen for denne oppgaven er "Svelvik - en livlig og idyllisk småby".

Denne visjonen ønsker jeg å nå ved å svare på følgende problemstilling:
Hvilke grep er det som bør tas for å fremme Svelvik by som en livlig, idyllisk og meningsbærende småby?

METODE

Oppgaven har to hoveddeler.

Del 1

Første del av oppgaven er en stedsanalyse som prøver å svare hva slags steder Svelvik kommune og Svelvik by er i dag, og hvor de er på vei. Den består av en fysisk og en sosiokulturell analyse.

Den fysiske stedsanalysen av Svelvik kartlegger Svelvik i en regional og lokal kontekst og presenterer de fysiske strukturene i og rundt sentrum. Kartleggingen er gjort på bakgrunn av kommunens SOSI-filer, bakgrunns litteratur om blant annet den historiske utviklingen og ved å se på steder som er sammenlignbare med Svelvik.

Den sosiokulturelle delen av oppgaven handler om hva slags sted Svelvik er sett fra et sosiologisk og antropologisk ståsted. Som en del av oppgaveutvalget til Svelvik om omdømmebyggingen av kommunen (se mer side 34), har jeg kommet tett på flere lokalpersoner i kommunen over en lengre periode, noe som har gitt meg et godt innblikk i hvordan lokalbefolkninger identifiserer seg selv med kommunen og byen. Gjennom dette arbeidet har jeg også fått delta på forelesninger om stedsutvikling, omdømmebygging,

Drammens forhold til Svelvik og statusen til næringslivet og jordbruket i Svelvik. Jeg har videre hatt flere møter med nøkkelpersoner i kommunen, blant annet lederen for Svelvik Handelstands Forening og lederne i Svelvik Museumsforening. I 2011 fikk Svelvik kommune laget en fylldig sosiokulturell Stedsanalyse, ved Norsk institutt for by- og regionsplanlegging (NIBR), som jeg har hatt stor glede av å lese. I tillegg til dette har jeg også utformet min egen spørreundersøkelse som jeg delte gjennom lokalavisen Svelviksposten og på Facebook-sidene til Den gode hensigt, Svelvikportalen, Handelsstandsforeningen og Næringsforeningen. Til sammen fikk jeg 317 svar over en periode på to uker. Dette utgjør ca. 4,8% av befolkningen i Svelvik (som utgjør 6445 innbyggere).

Del 2

Basert på stedsanalysene foreslår jeg strategier for veien videre og konkrete stedsberikende tiltak. Tiltakene er delt i to deler, de som fokuserer mer direkte mot å skape mening og aktivitet i Svelvik, og de som først og fremst fokuserer på design og fysisk utforming.

Fig. 0.5 Opplyste master over Svelvikstrømmen - Foto: Svelvik Næringsråd

HVA ER DET SOM SKAPER ET STED?

Dette er et stedsutviklingsprosjekt, og det er derfor hensiktsmessig å ha oversikt over hvilke bestanddeler et sted består av. På den måten kan man få en ryddig oversikt over hvilke utfordringer som finnes i Svelvik og komme med gode løsninger som svarer på disse utfordringene.

Mening, aktivitet og fysiske omgivelser

Et sted oppstår i krysningen mellom dets betydning og mening for innbyggerne, dets bruk og aktivitet, og til slutt dets fysiske egenskaper. Det er altså disse tre elementene som utgjør et sted, som gjør et sted unikt og som gir det en identitet (Relph, 1976).

Mye av forskningen på stedsidentitet tar utgangspunkt i et fenomenologisk verdensbilde (Carmona et. al, 2012). Fenomenologien forteller oss at det ikke går an å anse fenomenene i verden utenfor våre opplevelser av dem, og verden finnes derfor kun slik den er speilet i menneskers bevissthet. Et steds identitet henger derfor nøye sammen med hvordan stedet blir oppfattet. Hva et sted er, er derfor basert på våre minner, meninger om og erfaringer fra stedet som igjen er skapt i et gjensidig forhold med den sensoriske og fysiske opplevelsen av stedet og aktivitetene som foregår her. Et "sted" bør derfor forstås som en sosialt konstruert entitet og er dannet i det kollektive bildet mennesker har av stedet. Dette kollektive bildet inneholder historiene om stedet. Samtidig har også hver enkelt person egne historier, holdninger og dermed egne bilder av hva et sted er. Hva folk forbinder med for eksempel Svelvik, avhenger av hvem du spør.

Montgomery (1998 s.3) utviklet et diagram basert på de tre elementene til Relph. Diagrammet under er basert på hans diagram og viser hvordan et sted oppstår i møte mellom disse tre elementene.

I diagrammet mitt har jeg tegnet inn piler som minner oss om at aktivitetene, de meningsgivende attributtene og de fysiske omgivelsene påvirker hverandre.

De fysiske omgivelsene

De fysiske omgivelsene er ofte bestemmende for typen sted man til slutt får, men ikke alltid. Et sted kan for eksempel ha historiske og vakre bygg uten å ha en sterk stedsidentitet. Bygninger og byer er symboler, men hva de symboliserer for oss, henger ikke nødvendigvis sammen med deres fysiske form. Det er altså ikke nødvendigvis slik at vakre byer, eller

godt planlagte byer, alltid gir gode steder. Men det fysiske er viktig og påvirker muligheter for aktivitet og er substratet for mening.

Mening

Hva et sted betyr for folk, er avhengig av deres tilknytning til stedet, minner og stedets omdømme. Meningen til et sted påvirker dermed hvordan vi opplever stedet og altså samtidig hva stedet faktisk er. Hva et sted symboliserer eller betyr, henger ofte sammen med det som skjer der og aktivitetene som foregår der. Om mening skriver Relph:

"While place meanings are rooted in physical settings and in activities, they are not a property of them but a property of human intentions and experience" of those places." (Relph 1976: 47)

Mening er det eneste av elementene som ikke er fysisk, men kan allikevel påvirke de fysiske omgivelsene og aktivitetene som skjer på et sted, for eksempel ved at bygg blir holdt ved like på grunn av historiske begivenheter som har skjedd der eller at det dyrkes mer bær i en kommune som profilerer seg som bærekommune.

Aktivitet

Hva som skjer på et sted, henger tett sammen med hva det stedet er. Det holder for eksempel ikke å ha prosjektør og sal, en kino er ikke en kino uten at det faktisk vises film der. Aktivitet påvirker dessuten hva et sted betyr for befolkningen og bidrar til å endre de fysiske omgivelsene.

Sted, ikke-sted og stedløshet

Gradering av stedhet blir tydelig hvis vi bruker en fjelltopp som analogi. En fjelltopp er et klart avgrenset geografisk og fysisk sted, men fjelltoppen blir først "et sted" når mennesker blir den seg bevisst. Jo viktigere og mer meningsfylt denne fjelltoppen blir for oss, jo sterkere er den som et sted. Om derimot toppen er flat og ikke skiller seg ut fra andre, ingen går dit og den ikke har noe navn, vil den i denne sammenhengen snart opphøre å eksistere som sted.

Vi kan også snakke om at steder slutter å eksistere ved at de endrer seg. Endrer man historiene om et sted, den fysiske utformingen eller aktivitetene som foregår her, endrer man også stedet, selv om den geografiske lokasjonen er den samme. Et godt eksempel er Tøyen-senteret, som har gått fra å være en møteplass for alkoholikere til å bli et nytt Grünerløkka på bare to år. Man kan si at det gamle Tøyen har sluttet å eksistere.

Den vanligste måten å snakke om stedløshet i byplanlegging på, er i forbindelse med globaliseringens homogenisering av steder. Et godt eksempel her er kjøpesentere som består av de samme butikkene og de samme arkitekt-løsningene over hele verden. De mangler elementer som gjør dem unike og blir dermed stedløse.

Noe av det som er fint med Svelvik, er nettopp at byen har en autentisitet i den gamle bygningsmassen som kjøpesentrene mangler, samtidig er det en by som har store mangler både i mening og aktivitet. Denne selvmotsigelsen gjør Svelvik til et interessant sted å jobbe med.

Arkitektens rolle

Som landskapsarkitekt fokuserer man på det fysiske designet. Designet kan legge grunnlaget for aktivitet og være meningsskapende. For Svelviks del kan arkitekturen være med på å konkretisere og synliggjøre byen og dermed gjøre at den blir et sted befolkningen bryr seg om og ønsker at skal bli tatt vare på. Ved å idyllisere og romantisere Svelviks fysiske omgivelser kan man gjøre folk oppmerksomme på hva de har. For selv om det ikke er det fysiske som er det viktigste å styrke i utviklingen av Svelvik, kan fysiske grep være viktige i å løfte frem og synliggjøre historier om Svelvik og legge vekt på at Svelvik er en by å verdt å være stolt av.

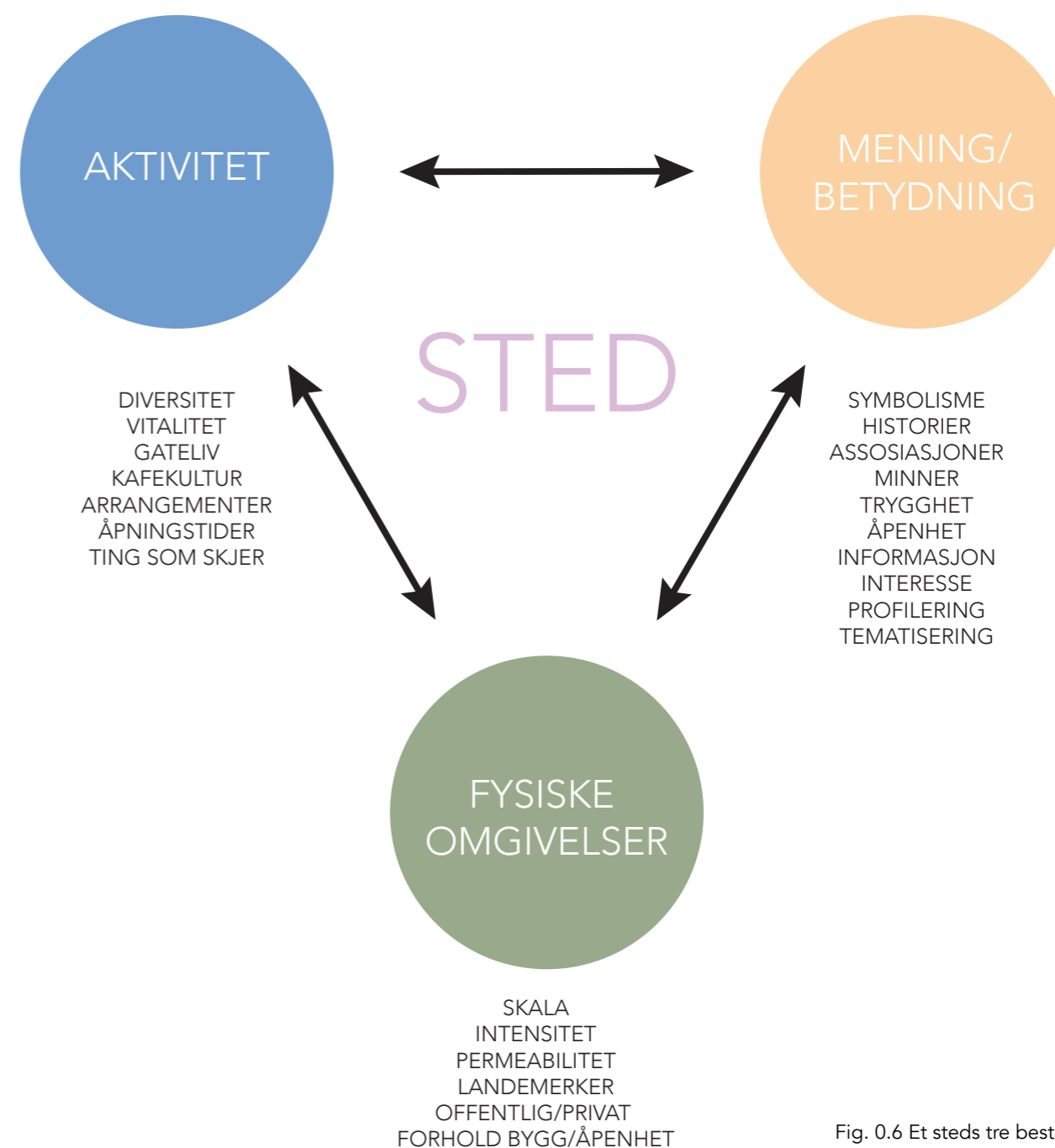

Fig. 0.6 Et steds tre bestanddeler, basert på Montgomerys stedstrekant.

Introduksjon

Kapittelet presenterer et bakteppe for hva slags sted Svelvik er, i en regional og historisk sammenheng.

SVELVIK KOMMUNE

Svelvik kommune ligger ytterst på vestsiden av Drammensfjorden og er den nordligste kommunen i Vestfold. Svelvik sentrum ligger ved Svelvikstrømmen, et 160 meter bredt sund der den store Svelvikmorenen strekker seg fra Hurumlandet på tvers over Drammensfjorden.

Fig. 1.2

SVELVIK TETTSTED

Det er tre tettsteder i kommunen: Berger i sør, Svelvik i midten, og Nesbygda i nord. Kommunen har et innbyggertall på 6604, hvorav 3945 (2015) bor i tettstedet Svelvik og ca. 2000 i sentrum (SNL, 2017).

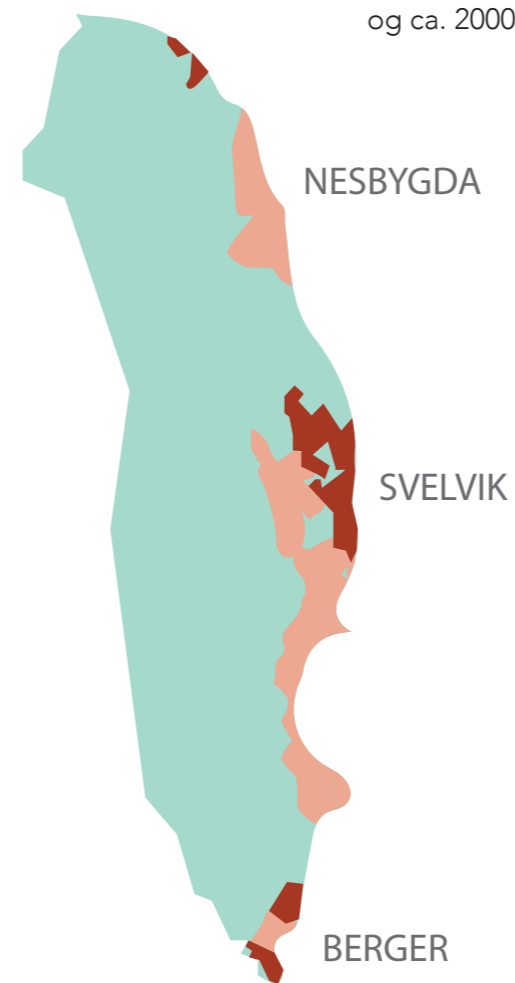

Fig. 1.3

ØVRE OG NEDRE SVELVIK

Svelvik by er igjen delt i to områder, Øvre Svelvik som er nord for det gamle sandtaket og er det gamle strandstedet Svelvik, og nedre Svelvik, det gamle strandstedet Strøm, der vi finner kirken, det uttalte bysentrumet og den tettste bebyggelsen.

SVELVIK BY

Området i den røde avgrensningen viser den gamle bygrensa og er det som i denne oppgaven betegnes som Svelvik by. Det gule området viser Svelvik tettsted. Legg merke til at også de som bor på Hurum-siden av fjorden også er en del av Svelvik tettsted.

Fig. 1.4

SVELVIK I EN REGIONAL SAMMENHENG

Til tross for Svelviks relativt sentrale plassering og korte avstand til Drammen og Oslo, byens historiske betydning og idylliske plassering ved fjorden, er Svelvik forblitt et relativt ukjent og uviktig sted i regionen. Dette skyldes til en viss grad Svelviks plassering utenfor allfarvei. Byen har falt utenfor alle store landbaserte samferdselsprosjekter, og er langt unna både E18 og Vestfoldbanen. Lenge var en broforbindelse over Svelvikstrømmen diskutert som hovedforbindelse over Oslofjorden, men i 2014 ble denne løsningen skrotet for siste gang.

Svelvik sentrum ligger kun 18 km fra Drammen og rundt en femti minutters kjøretur unna Oslo, men det kollektive transporttilbudet i Svelvik er dårlig. På søndager går det for eksempel kun buss til Drammen annenhver time.

Disse forholdene har gjort at tilflytningspresset på Svelvik har vært lavt og befolkningsveksten i Svelvik svak. I perioden 2000-2015 hadde Svelvik kommune en befolkningsvekst på kun 5,0 % mot 14,0 % i Vestfold som helhet (SNL). I Drammen har man i samme periode hatt en økning på 22% (kommuneprofilen, 2017). I 2015 økte befolkningstallet i Svelvik med kun tre personer.

I 2016 begynte boligprisene også i Svelvik å klatre og er et tegn på at bildet av Svelvik som et attraktivt sted å bo kanskje har begynt å endre seg.

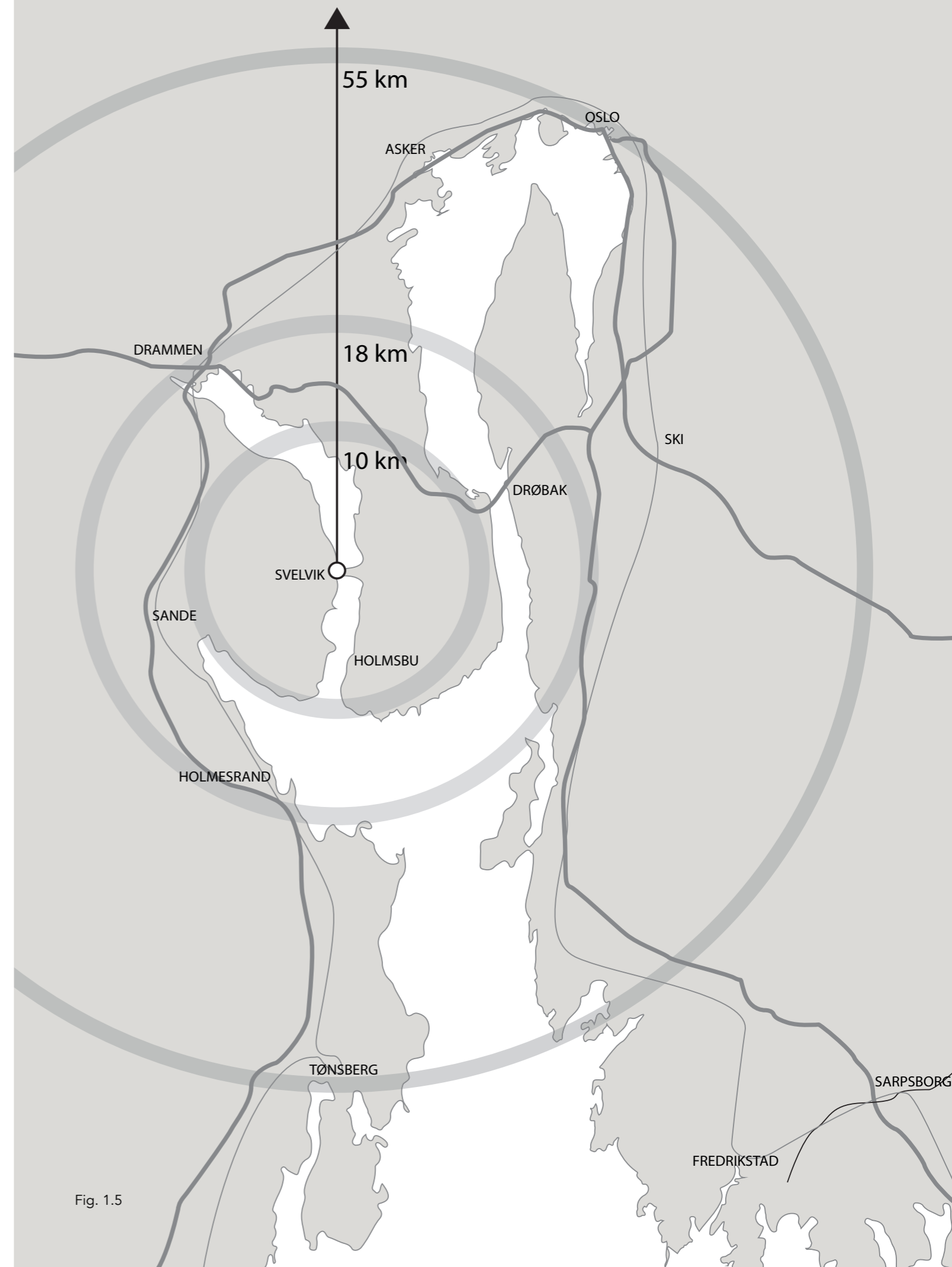

Fig. 1.5

4 Fergeleiet, høyspentmasten, kaldtlageret, lallaparken og nærsentrene (Fig. 1.6)

1 Svelvikportalen, adkomst fra Drammen (Fig. 1.7)

2 På høyden ovenfor Juve og fergeleiet (Fig. 1.9)

3 Fergeveien - adkomst til Svelvik sentrum (Fig. 1.10)

7 Storgata mot øvre Svelvik - mellom sentrene (Fig. 1.8)

5 Parkeringsplass. Nærserveret og Juve Næringspark (Fig. 1.11)

6 Garasjer leder ut mot parkeringsplassene foran Nærserveret (Fig. 1.12)

8 Storgata i Øvre Svelvik (Fig. 1.13)

9 Skjæra - badeblass og frområde (Fig. 1.14)

Fig. 1.15

BILDER AV SVELVIK BY NEDRE SVELVIK OG SENTRUM

1 Svelvik sentrum sett fra Svelvikstrømmen (Fig. 1.15)

2 Kiwi Bjørnstad i Storgata (Fig 1.16)

3 Storgata ovenfor Kirkeparken (Fig 1.17)

4 Kirkeparken i bruk som parkeringsplass (Fig 1.18)

7 Knutekollet lindeallé i Myhresgate (Fig. 1.19)

5 Storgata på sitt trangeste ved Cafe Bjørge (Fig. 1.20)

9 Adskilt: Fylkesveien til venstre og Svelvik by til høyre (Fig 1.21)

8 Storgata ved Papirfabrikken (Fig 1.22)

6 Nylig kommunalt opparbeidet branngate (Fig 1.23)

10 Avkjøring mot sentrum, fra fylkesvegen i sør (Fig 1.24)

11 Batteriøya friareal og småbåthavn (Fig 1.25)

Fig. 1.26 Svelvik-vika 1920 . foto fra historien om Svelvik

HISTORISK TILBLIVELSE

Denne teksten om historisk tilblivelse tar utgangspunkt i L. Eiers historien om Svelvik fra 1945 og H. Roll-Hansens Svelvik 1945-1995

Morenerygg og strømmen

På slutten av siste istid, for ca. 10 000 år siden, tok isbreen en pause i tilbaketrekingen opp Drammensfjorden. Avsetningene fra elvene som rant på bunnen av breen hopet seg opp der breen møtte havet, og etter hvert som landet hevet seg og dermed steg opp av sjøen, ble disse løsmassene til den moreneryggen vi kjenner i dag. Med tiden presset vannet fra Drammensfjorden seg gjennom massene og koblet seg sammen med resten av Oslofjorden, og Svelvikstrømmen ble dannet. I Svelvikstrømmen finner vi de nest sterkeste tidevannsstrømmene i Norge, etter den mye mer kjente Saltstraumen i Nordland. De enorme vannmassene som prøver å komme seg gjennom det, på det trangeste, 160 meter brede sundet, har skapt problemer for skip i flere hundre år. Både seilskuter og dampskip hadde vanskeligheter med å gå mot strømmen.

Seilskutetiden

På 1600-tallet hadde det vokst frem to strandsteder rundt Svelvikstrømmen, Svelvik, som lå i vika rett nord for strømmen og Strømmen, som lå langs strømmen der den var på sitt smaleste. I 1845 ble disse strandstedene slått sammen til Svelvik, og landområdene rundt ble til herredskommunen Strøm. Svelvik fungerte som vinterhavn for Drammen og som ventested da strømmen var for sterk til å passere.

Fra midten av 1800-tallet hadde Svelvik sin storhetstid. Svelvik hadde på dette tidspunktet rundt 1000 innbyggere som livnærte seg på handel, skipsbygging og reparasjon av skip.

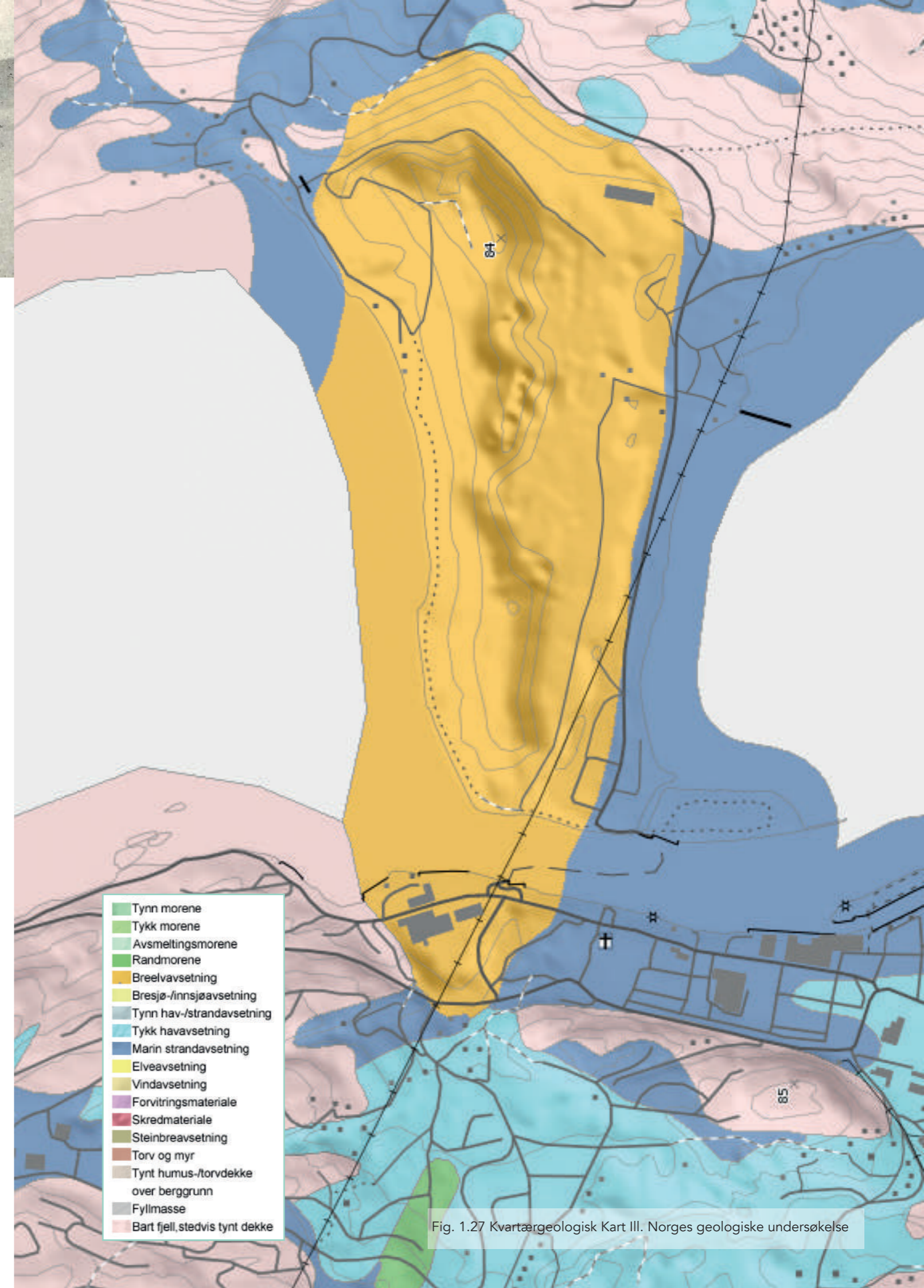
Fra 1850-tallet av vokste både innbyggertallet og seilskuteindustrien i Svelvik, og i 1875 hadde byen en flåte på 32 seilskuter og et innbyggertall som hadde vokst til 1700. I 1879 brant over 50 hus,

nesten en fjerdedel av all bebyggelsen, ned sør i Svelvik, noe som gjorde at det ble bestemt at man skulle bygge branngatene som man fortsatt finner intakte i Svelvik sentrum i dag.

Svelviks storhetstid tok en brå slutt da dampskipene for alvor gjorde sitt inntog på slutten av 1800-tallet. Dessuten fikk Drammen nye skuter som kunne bryte gjennom isen, og som gjorde at Svelviks funksjon som vinterhavn ble overflødig. Kommunens befolkning gikk ned, fattigvesenets utgifter steg og ved århundreskiftet hadde folketallet sunket til 600.

Etter at seilskutetiden var over reiste mange svelvikinger til Amerika. De som ble igjen begynte i 1890 utgravingen av den 50-60 meter høye moreneryggen på Svelviksiden av strømmen. Ryggen som før hadde ligget som en barriere mellom de to strandstedene ble i løpet av de neste hundre årene skrapet tom for sand, og i dag står bare såret i landskapet igjen. Det tomme sandtaket skaper fortsatt et skille i landskapet mellom de to tidligere strandstedene. I 1986 ble kjøpesentrene Juve Næringspark og Svelvik Nærssenter plassert i dette åpne rommet.

Svelvikstrømmen er fortsatt i dag et viktig identitetsskapende naturfenomen som kommunen er stolt av. Virvlene fra Svelvikstrømmen er brukt i den nye Svelvik-logoen som skal ta over for kommunevåpenet etter sammenslåingen med Drammen.

- Tynn morene
- Tykk morene
- Avsmeltingsmorene
- Randmorene
- Breelvavsetning
- Bresjø-/innsjøavsetning
- Tynn hav-/strandavsetning
- Tykk havavsetning
- Marin strandavsetning
- Elveavsetning
- Vindavsetning
- Forvittringsmateriale
- Skredmateriale
- Steinbreavsetning
- Torv og myr
- Tynt humus-/torvdekke over berggrunn
- Fyllmasse
- Bart fjell, stedvis tynt dekke

Fig. 1.27 Kvantærgeologisk Kart III. Norges geologiske undersøkelse

Fig. 1.28 Bilde av sandtaket i Svelvik ca. 1930 . Foto fra historien om Svelvik

Industri og modernisme

På 1900-tallet vokste industrien frem i Svelvik. Papirfabrikken, grunnlagt i 1911, ble den viktigste arbeidsplassene, og sysselsatte på midten av 1960-tallet over halve befolkningen i Svelvik. På denne tiden var det også en del innvandring fra Nord-Norge til Svelvik for å tilfredsstille arbeidsetterspørselen. I dag har Svelvik fortsatt en betydelig andel bosatte fra Nord-Norge.

Svelvik hadde alltid vært en by som var vendt mot havet. Det var ikke før i 1878, etter at Svelvik hadde vært en by i mange tiår, at Svelvik fikk veiforbindelse til Drammen. Denne gamle grusveien ble ikke oppgradert før i 1970. Vegen er fortsatt svært smal flere steder, og det trekkes ofte frem at den dårlige standarden på veien er en av hovedgrunnene til at det ikke er mer attraktivt å flytte til Svelvik. I 1980 ble fylkesveien lagt utenom sentrum, og med bilistene ute av byen, falt også handelstilbudene tilsvarende.

I 1964 ble Svelvik og Strøm kommune slått sammen igjen, etter 109 år som henholdsvis by og herredskommune. Dette satte fart i boligbyggingen i kommunen, og blant annet det store eneboligfeltet ovenfor sentrum på Ebbestad vokste raskt. Halvparten av befolkningen i Svelvik tettsted bor i dag på Ebbestad. Svelvik fikk tilbake bystatusen sin i 1998.

1840

Svelvk og Strømmen som adskilte steder

1920

Papirfabrikk og nye arbeiderboliger i nedre Svelvik

1930

Svelvik fortsetter å vokse

1970

Utbyggingen fortsetter utenfor sentrum.

2010

Ebbestad-feltet fortsetter å vokse

Fig. 1.29. Historisk utvikling av bebyggelsen i Svelvik
Kilde: Historien om Svelvik, Svelvik 1945-1995

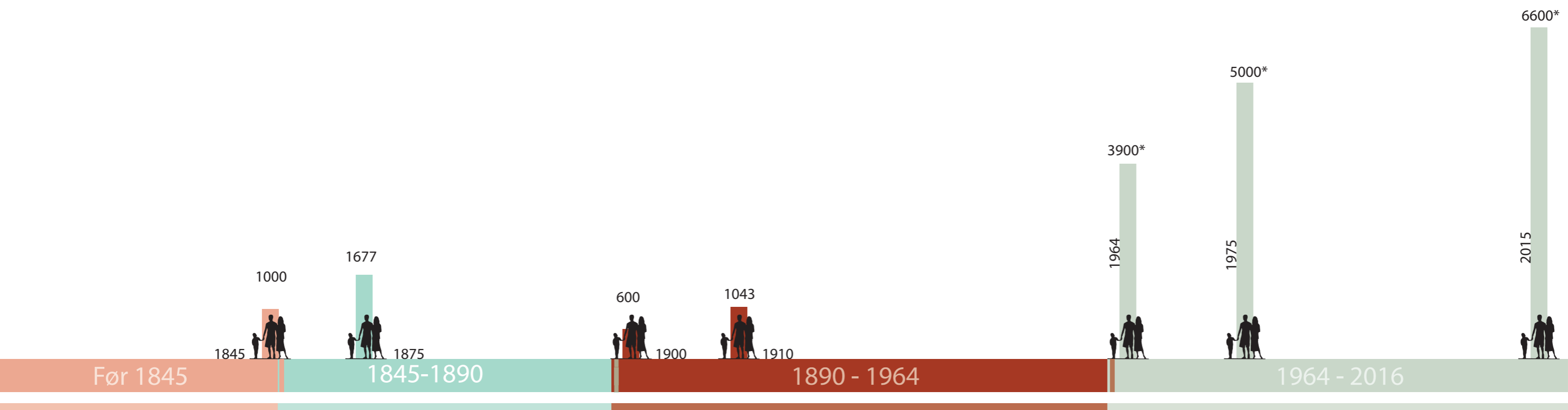

Fig. 1.30

Før 1845

- Det har vært aktivitet i området i flere tusen år og man har funnet gravplasser fra 1500 f. Kr.
- St Nicolaus-kirken – en gammel middelalder- kirke, sto på samme sted som dagens kirke. Den er fra før 1396.
- På 13-1400-tallet var Drammensvassdraget den største tømmereksporthøden i Norge. Økt aktivitet rundt strømmen.
- På 1600-tallet vokste de to strandstedene og Svelvik og Strømmen frem.

Svelvik blir by 1845

- I 1845 blir Svelvik og Strømmen slått sammen til Svelvik, mens område rundt blir fraskilt til herredskommunen Strøm. Svelvik får status som ladested og dermed rettigheter til å drive handel.
- Ny kirkelov i Norge krever at alle norske byer har kirker som har en størrelse som speiler befolkningstallet. Svelvik vedtar å rive middelalderkirken og ny kirke står ferdig i 1859.
- Byen vokser og får egen tollstasjon. I 1975 har byen 1677 innbyggere og en flåte på 32 skip.
- Jepsen-familien starter sin tekstilproduksjon på Berger i 1881. Et nytt samfunn vokser frem rundt fabrikk.
- I 1887 brenner en fjerdedel av bygningsmassen ned i Svelvik sentrum. Det blir bestemt at man skal bygge branngater.

Storhetstidens slutt og industrialisering

- Svelviksposten ser dagens lys i 1889.
- 1890, Drammen får skip som kan bryte seg gjennom isen og Svelvik som vinterhavn blir overflødig. Samtidig begynner seilskipstiden å gå mot slutten.
- Man begynner å grave i sandtaket i 1890.
- I 1900 har innbyggertallet falt til 600.
- Papirfabrikken åpner dørene i 1911
- Betongfabrikken Prefab åpner i 1918
- Etter krigen blomstrer industrien i Svelvik. Flere nye fabrikk.
- 1950- bøndene i Svelvik begynner for alvor å satse på frukt.

Svelvik på veg mot å bli en soveby

- I det store kommunesammenslåingsåret 1964 blir Svelvik og Strøm gjenforent som en kommune og utbyggingen utenfor sentrum setter fart.
- I 1981 må Papirfabrikken legge inn årene og ved utgangen av 1990-tallet er ikke lenger industrien den bærende bjelken i lokalsamfunnet og selv om det fortsatt er noen fabrikk igjen i kommunen, er Svelvik på vei mot å bli en typisk postindustriell soveby.
- I 1998 Svelvik får tilbake status som by.
- I 2016 Kommunestyret i Svelvik vedtar offisielt å slå seg sammen med Drammen kommune.

BILDER FRA RUNDT I KOMMUNEN

Fig. 1.31 Bergerbukta Arbeiderboliger tilhørende Fossekleiva skuer utover jordene og havet (foto: Anitra Fossum)

Fig. 1.32 Solbakken Svelvik IF spiller i fjerde divisjon, men tiltrekker seg allikevel et stort publikum, spesielt i forbindelse med Svelvikdagene (foto: Kent Stian Håkonsen/ Svelviksposten)

I sentrumsutviklingsøyemed er det også viktig å se på hvilke andre kvaliteter som finnes i området rundt. Svelvik kommune har mange gode kvaliteter, både naturlige og kulturelle som er vel så viktige for kommunens innbyggere som det Svelvik sentrum er.

Fig.1.33. Epletrær på Sand Svelvik har de mildeste vintrene i hele landet og egner seg derfor svært godt til frukt og bær dyrking. Svelvik er en av de aller største frukt- og bær-produiserende kommunene på Østlandet. (foto: Vestfold guide)

Fig. 1.34 Fossekleiva Den idylliske gamle tekstilfabrikken er blitt gjort om til museum og kunstsenter. (photo: Vestfold fylkeskommune)

Fruktblomstring i Svelvik (Fig. 1.35 photo: Svelviksposten)

Fig 1.36 Nesbygda Kirke (photo: Svelviksposten)

Fig. 1.37 Kiting på Verket Med langgrunne sandstrender er Svelvik et mekka for kitere. (photo: Richard Halvorsen Svelvik Rotary)

Fig. 1.38 Blindevann Store ferskvann og skog er også noe Svelvik har rike mengder av. (photo: ukjent)

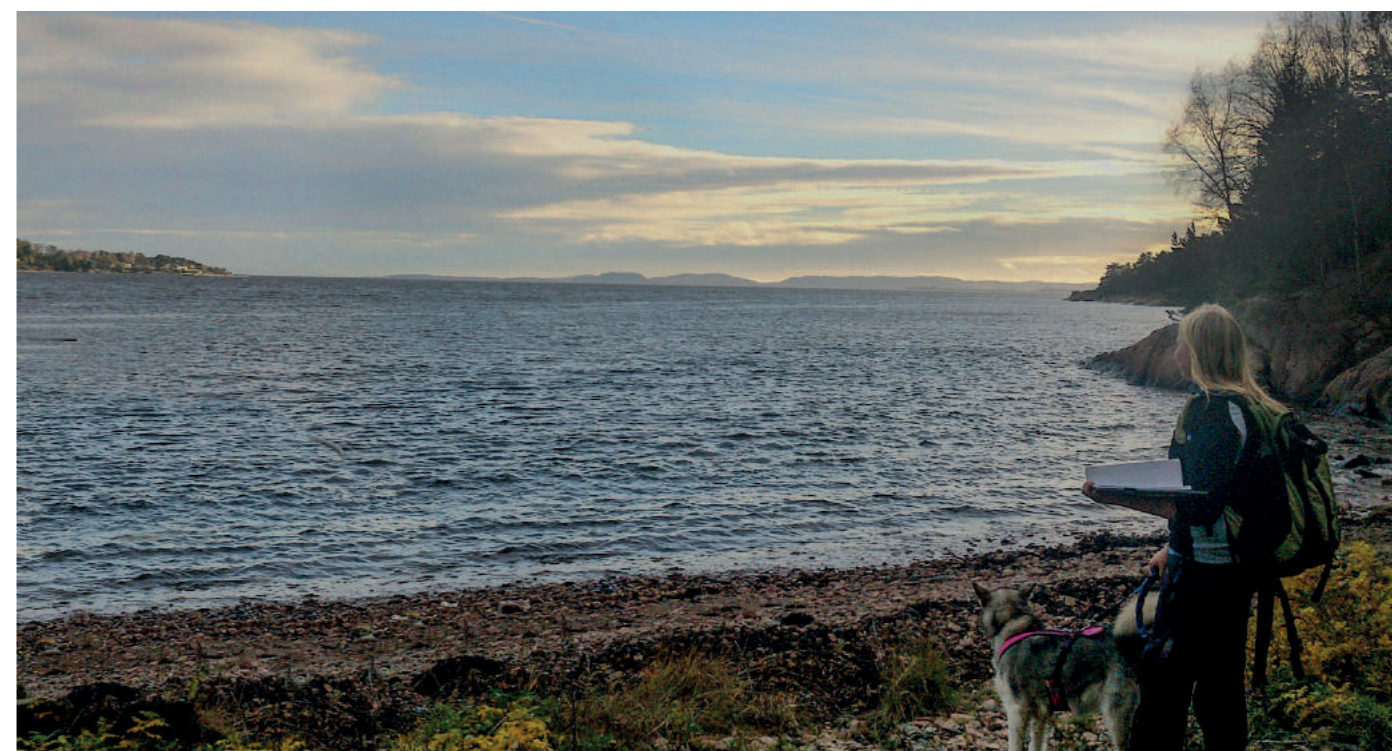

Fig.1.39 Ulvika Svelvik har en stor diversitet i små og store strender og badesteder. Ulvika er en av de mest idylliske med sikt rett ut i fjordgapet. (photo: Oslofjorden friluftsråd)

2 Sosiokulturell analyse

Steder handler om mennesker, sosial kontakt og kultur. Dette kapitlet ser på de sosiokulturelle elementene i Svelvik.

Fig. 2.1 Kampdag for Svelvik IF. Publikum på plass på Solbakken under Svelvik dagene.
Foto: Kent Stian Håkonsen / Svelviksposten

INKLUDERINGSPROSESSER I DENNE OPPGAVEN

I Norge har økt medvirkning blitt et viktig mål i lokale planprosesser. For å sikre en god demokratisk forankring prøver man å ha mer åpenhet rundt planprosessene, noe man håper skaper engasjement og forståelse for valgene som blir tatt. Resultatet er en befolkning som samarbeider bedre, med mindre splittelse og uten like stort grunnlag til å skylde på andre. Svelvik kommune har de siste årene blitt ledende i Norge på dette arbeidet.

Byer handler om mennesker, og det har derfor vært svært viktig for meg å komme i kontakt med lokalbefolkningen og med nøkkelpersoner i kommunen. Jeg har hatt dialog med personer i kommunens planadministrasjon, hatt møte med Handelsstandsforeningen, Museumsforeningen, og snakket med mange privatpersoner. Det inkluderer både folk som bor her nå, folk som har flyttet ut og drammensere. I starten av januar tok jeg dessuten kontakt med Svelviksposten og sørget for at de skrev en artikkel om prosjektet mitt og at de delte spørreundersøkelsen min om Svelvik sentrum. Spørreundersøkelsen var relativt kort, men med rom for å si hva man hadde på hjertet. Undersøkelsen ble dessuten delt på Facebook-sidene til Den gode hensigt, Svelvikportalen, Svelvik Næringsråd og delt via epost til Handelsstandsforeningens medlemmer. Dette gjorde at jeg nådde svært bredt ut, og etter at undersøkelsen hadde ligget ute et par uker, hadde jeg samlet inn 317 svar, noe som utgjør ca. 4,8% av befolkningen i Svelvik. Den høye deltagelsen i spørreundersøkelsen vitner også om en engasjert befolkning som ønsker å bli hørt. Figur 2.3 er en oversikt over hvem som var med i spørreundersøkelsen.

I forbindelse med kommunesammenslåingen fikk jeg også delta i et oppgaveutvalg. Et oppgaveutvalg er en politisk plattform med mandat fra kommunestyret der utvalgte folk fra lokalbefolkningen og politikerne samarbeider

om å utvikle nye politiske strategier og tiltak. Oppgaveutvalget hadde som mål å sette i gang tiltak for å gjøre drammensere, nedre eikinger, og ikke minst svelvikinger selv, bedre kjent med, og mer opptatt av, hva slags sted Svelvik egentlig er, og dermed styrke Svelviks omdømme. Dette arbeidet har vært svært relevant for denne oppgaven, samtidig som det har gitt meg muligheten til å bidra konstruktivt og samtidig lære mye av lokalbefolkningen om hvordan kommunen er satt sammen.

Fig. 2.2 Hvordan håper du Svelvik sentrum skal se ut i Fremtiden? Foto: Richard Halvorsen/ Svelvik Rotary Data: Spørreundersøkelse om Svelvik sentrum, januar 2017.

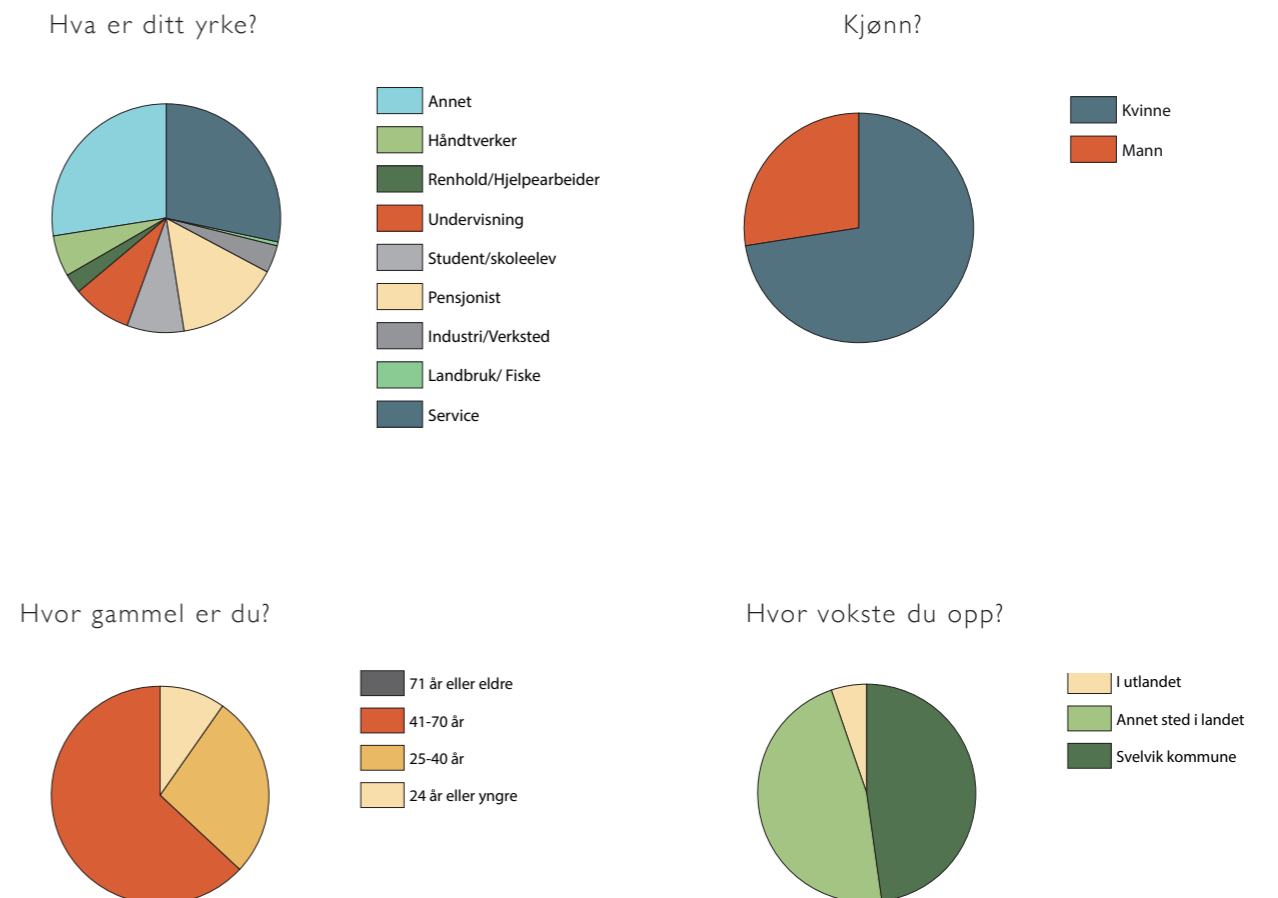

Fig. 2.3 Datakilde: Spørreundersøkelse om Svelvik sentrum, januar 2017.

SVELVIK BY SOM BY

Mangel på urban identitet

I spørreundersøkelsen jeg arrangerte kom jeg med forslag til identitetsskapende Svelvik, og ba befolkningen gi disse elementene poeng ut fra viktighetsgrad på en skala fra 1 til 5 (figur 2.9). Svelvik sentrum kom godt ut med den beste scoren av alle, selv om det var jevnt. Da jeg derimot spurte hva det beste med å bo i Svelvik var (fig. 2.10), var det svært få som svarte at sentrum var viktig. Disse svarene tyder på at Svelvik by, til tross for at den er viktig for identiteten, ikke står sterkt som det funksjonelle sentrumet i kommunen. For befolkningen er det landskapet og tryggheten som er viktig med tanke på hvorfor de bor der. Byen Svelvik er viktig som identitetsmarkør, men ikke som en faktisk og fungerende by. Befolkningen har ikke en urban identitet.

Mangelen på urban identitet viste seg også i andre svar. For samtidig som kafeene kom ut som den viktigste møteplassen i Svelvik sentrum, svarte nesten 80% av de spurte at de ikke hadde vært på kafé i Svelvik den siste måneden. Befolkningen benytter seg altså ikke av tilbudene som finnes i byen sin. Svelvik by har ikke en viktig posisjon i livet til innbyggerne.

Det samme ser vi i svarene til spørsmålene om kulturtilbudet i Svelvik. 65% av de spurte hadde kun benyttet seg av det kulturelle tilbudet i Svelvik to ganger eller færre i hele 2016. Det kan bety flere ting, enten at befolkningen ikke er spesielt opptatt av kultur, eller, og det er det mer nærliggende å tro, at befolkningen får sin kulturelle input andre steder, og at dette bidrar til å gjøre behovet for et kulturelt tilbud i Svelvik mindre.

Tre tettsteder, tre identiteter

Svelvik kommune består av tre tettsteder. Berger i sør, Svelvik i midten og Nesbygda i nord. Disse tre stedene har alle sin egen unike stedsidentitet. Spesielt gjelder dette for Berger, der folk ikke ser på seg selv som svelvikinger. De er først og fremst Berger-folk. Nesbygda, Svelvik og Berger kan dermed sies å til en viss grad være i konkurranse med hverandre, og man kan få en følelse av at folk fra Nesbygda og Berger er opptatt av at Svelvik by ikke skal prioriteres eller fokuseres på for mye. I 2017 arrangeres for første gang en fest i Svelvik sentrum, som har som mål å binde sammen disse tre stedene om en felles identitet.

By i forfall

Svelvik by er genuin og har en historie som fortelles gjennom den fysiske bygningsmassen.

Sammenligner man Svelvik med for eksempel Nordre Jarlsberg Brygge, det enorme boligutviklingsprosjektet innerst i Sandebukta, får man følelsen av at Svelvik er et "ordentlig sted", altså et meningsbærende sted med en sterk sjel. Men som en faktisk og levende by er Svelvik by altså i ferd med å miste sine meningsbærende bymessige egenskaper. Sentrum ligger for det meste dødt og uten aktivitet, et sted der forretninger ikke er levedyktige, som verken er et naturlig samlingspunkt eller en møteplass for kommunens innbyggere og som heller ikke er et viktig reisemål for folk utenfra.

Fig. 2.5 Er du fornøyd med kulturtilbudet i Svelvik?

Fig. 2.6 Er du fornøyd med handelstilbudet i Svelvik?

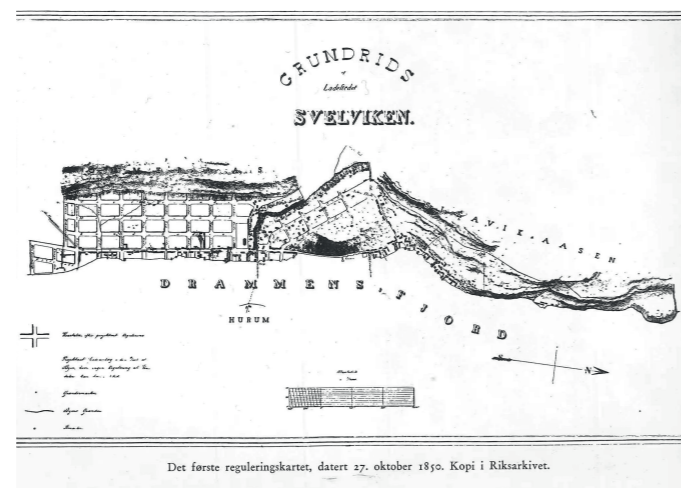

Fig. 2.4 Første reguleringskart for Svelvik fra 1850 med tydelig kvartalstruktur. Ill. Riksarkivet

Fig. 2.7 Hvor mange ganger benyttet du deg av det kulturelle tilbudet i Svelvik i hele 2016?

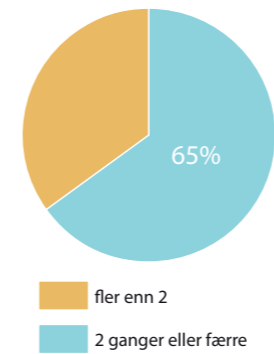

Fig. 2.8 Kafebesøk i Svelvik siste måneden

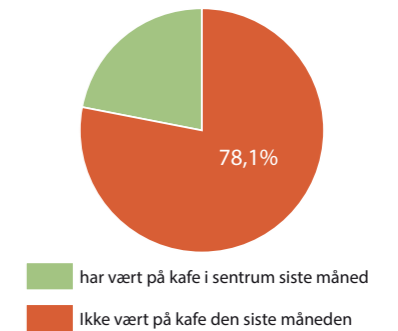

Fig. 2.9 På en skala fra 1 til 5 hvor viktig er følgende Svelvikelementer for Svelviks identitet

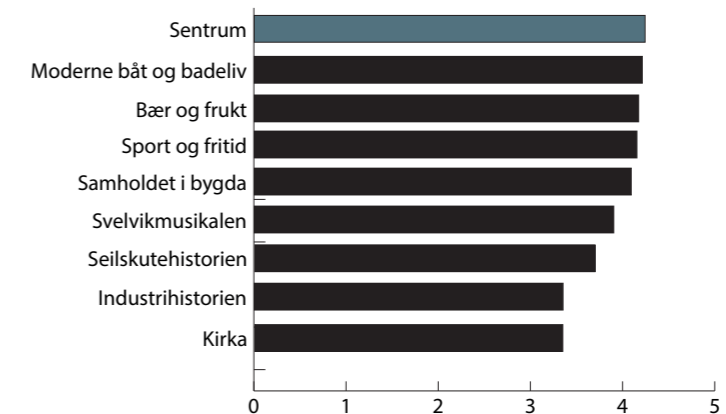

Fig 2.10 Hva er det Beste med å bo i Svelvik Kommune?

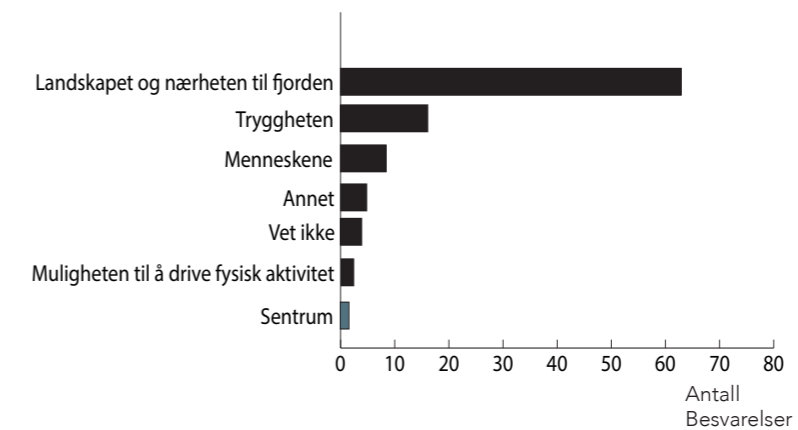

Fig. 2.5-2.10 Datakilde: Spørreundersøkelse om Svelvik sentrum, januar 2017.

KONSEKVENSER AV KOMMUNESAMMENSLÅINGEN

Positive konsekvenser

Sommeren 2016 kom det endelige vedtaket om at Svelvik, nedre Eiker og Drammen skal slå seg sammen til ny kommune. For de fleste i Svelvik har denne sammenslåingen blitt sett på som noe positivt, for det har vært lite praktisk for Svelvik å være en del av Vestfold fylke. For en befolkning som i så stor grad retter seg nordover mot Drammen, har fylkesgrensen mellom Svelvik og Drammen blitt beskrevet som en byråkratisk barriere som gjør at elementer som busskort/ busstilbud, videregående skoler og kulturskoler byr på unødvendige problemer for befolkningen i Svelvik, noe som spesielt går utover barn og unge.

I stedsanalysen til R. Skogheim og G. Vestby i NIBR fra 2011, bruker man en del plass på å diskutere den regionale identiteten til Svelvik kommune. Svelvik har på den ene siden vært en kommune i Vestfold, men har på den andre siden sterke bånd til Drammen i Buskerud. Denne dobbelte tilhørigheten kan ha hatt en negativ effekt på identiteten til kommunen sett utenifra, fordi den har gjort det uklart hva Svelvik er. Svelvik er hverken Buskerud eller Vestfold, noe som har bidratt til at Svelvik har blitt et sted som er vanskelig å definere.

Det store antallet som pendler nordover fra kommunen er med på å knytte identiteten til befolkningen mot nord. Drammensregionen er området der de fleste gjør sine innkjøp og har sine kulturelle opplevelser. I NIBRs stedsanalyse eksemplifiseres den regionale tilknytningen til Drammen med at informantene fra Svelvik mener at Strømsgodset er laget, og ølet er Aass.

Kommunesammenslåingen og overgangen fra Vestfold til Buskerud kan dermed sees som en naturlig fortsettelse av en regional identitet som har blitt til over tid og den kan være med på å definere Svelvik både for befolkningen selv, og for utenforstående.

Også økonomisk vil det trolig være et gode for Svelvik at de slår seg sammen med Drammen. Den svake kommuneøkonomien har gjort at kommunen ikke har kunnet tilrettelegge for utbyggere og flere utbyggingsprosjekter har gått i vasken.

Drammen satser tungt på kollektivtrafikk inn mot sentrum, og selv busstilbud som ikke er lønnsomme, opprettholdes for å lokke folk til å la bilen stå. Et bedre busstilbud mellom Drammen og Svelvik vil utvilsomt gjøre Svelvik til et mer attraktivt sted å pendle fra.

Som en del av Drammen kan Svelvik kanskje også bli lagt bedre merke til av drammensere. Flere jeg har snakket med fra Drammen, forteller at det er mange drammensere som aldri har vært i Svelvik. Forhåpentligvis vil dette endre seg.

Negative konsekvenser

Å bli en del av en kommune som er ca. ti ganger så stor som Svelvik, byr også på problemer. Svelvik må passe seg for ikke å bli et nytt Konnerud, altså en forstad uten egne tilbud. Drammen har fått mye skryt på et nasjonalt nivå for måten de har fremmet sentrum på, men baksiden av historien er at den enorme økonomiske satsingen i de sentrale delene av Drammen har ført til at man har måttet kutte i de lokale tilbudene. Dette har gått hardt utover bibliotek og svømmehaller utenfor Drammen sentrum.

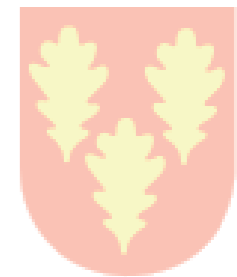
Sammenslåingen vil gå hardt utover byen Svelvik. Når dens status som kommunesentrum med tilhørende funksjoner blir borte, vil kanskje Svelvik by bli enda mindre viktig for befolkningen enn det den er i dag. Til tross for de positive sidene av sammenslåingen kan det bli fatalt for prosjektet om å gjøre Svelvik til en meningsbærende by.

SVELVIK
KOMMUNE
Fig. 2.11

DRAMMEN
KOMMUNE
Fig.2.12

NEDRE EIKER
KOMMUNE
Fig. 2.13

Fig. 2.14 Nytt kommunesentrum for Svelvik. foto: Nils J. Maudal/Drammensbilder.no

Fig.2.15-2.16 Det er uvisst om de nye logoene til Drammen og Svelvik er såpass like med hensikt. Drammen kommune/ Svelvik kommune

SVELVIK TAR TAK

Svelvik hadde for sju år siden store administrative, økonomiske og strukturelle problemer, der politikerne i stor grad manglet tillit, og der politiske uenigheter skapte fraksjoner og bitterhet innad i befolkningen. I en Dagbladet-artikkel fra 2011 ble Svelvik omtalt som Norges dårligste kommune. Siden den gang har kommunen aktivt gått inn for å aktivisere befolkningen i planprosessene, noe som har gjort at Svelviks befolkning i dag står mer samlet og drar mer i samme retning enn den har gjort på mange år. Da jeg bestemte meg for å arbeide med denne masteroppgaven, var jeg ikke klar over de store mentale endringene som har skjedd i Svelvik de siste sju-åtte årene. Jeg hadde et vagt mål om å "redde Svelvik", men jeg var ikke klar over at det allerede er gjort veldig mye godt arbeid. Det finnes et kollektivt initiativ i kommunen nå som ikke har vært like synlig tidligere.

Offentlige og private initiativ

Svelvik har flere gode private og offentlige initiativ som bør nevnes. Eksempler på dette er en reklamefilm om Svelvik, ny logo, årbok, kystledhytte, Kunst rett vest, Tidevannsprosjektet, julemarked, Svelvikportalen.no, lyssetting av kirken og strømmastene, Stolt Svelviking 2017 og Svelvikmusikalen. Den gode hensikt har organisert og samlet mange av foreningene, de gode kreftene og det store initiativet i befolkningen og har som mål å belyse historien og de eksisterende fine sidene ved Svelvik og skape liv i sentrum. Fossekleiva kultursenter på Berger og kunstmiljøet som finnes her har også begynt å se på viktigheten av å både tiltrekke seg mer lokalt engasjement og et mer lokalt publikum, og samtidig benytte seg i større grad av stedegne kvaliteter og historie i sine prosjekter. Handelsstandsforeningen og Næringsrådet arbeider også med å få Svelvik sentrum frem i lyset. Fra før av har Svelvikdagene også vært en viktig årlig begivenhet for feiringen av Svelvik og er en helg der Svelvik sentrum kommer til live.

Inkluderingsprosesser i Svelvik kommune

Kommunen har blitt ledende i Norge på å inkludere befolkningen i beslutningsprosesser og har vært raus ovenfor private initiativ som er igangsatt for å bedre samholdet og for å vise frem de positive sidene ved kommunen. Den har også hentet kompetanse utenfra, for å se på hvordan man kan løfte kommunen opp og frem. For første gang på mange år har man nå grønne tall i kommuneøkonomien, og boligprisene på eneboliger i Svelvik steg nest mest i hele Vestfold i 2016.

NIBR og LINK

I 2011 fikk Svelvik laget en stedsanalyse av NIBR, som er en grundig og hardtslående analyse av kommunen og dens stedsidentitet. Den er basert på intervjuer med over hundre informanter, både innflyttere, utflyttere, drammensere og folk fra Sande. Stedsanalysen ligger til grunn for mye av det politiske arbeidet som skjer i Svelvik.

Link landskap lagde i 2015 en idérapport for hvordan man kan arbeide med den fysiske utformingen av Svelvik for å utvikle sentrum videre. De kommer med fire konkrete forslag til elementer ved Sentrum som de mener man bør satse på. Disse er: branngatene, Kirkeparken, Snekerbekken og ny gjestebrygge. I rapporten nevnes også Svelvikstrømmen, og mulighetene denne gir, viktigheten av belysning og muligheten for et utkikkstårn på restene av morenen rett vest for Fergekaia. Svelvik er allerede i gang med opparbeidelsen av branngatene.

Det blir viktig for meg å bygge videre på mye av det gode arbeidet som er gjort. Der det er hensiktsmessig, har jeg hentet ideer og innspill fra Link og NIBRs rapporter. Det må også nevnes at selv om mye godt har skjedd, er Svelvik ennå et sted der det skjer forholdsvis lite, og det er fortsatt en lang vei å gå i revitaliseringen av Svelvik.

Fig. 2.17 Svelvikmusikalen 2015 Foto: Inger Lise Uhlen/Drammens tidene

3 Sammenligningssteder

Kapittellet ser på sammenlignbare byer rundt Oslofjorden og deres styrker og svakheter i forhold til Svelvik. Torganalysen ser på torg rundt om i Norge.

Fig. 3.1 Biler på veg ut av svelvikfergen

SAMMENLIGNING AV STEDER **SANDE**

I sør grenser Svelvik kommune til Sande kommune. Sande sentrum ligger ca. 30 minutter unna Svelvik med bil. I Sande sentrum har man flere butikker og en videregående skole. Kommunene Sande og Svelvik var lenge jevnstore, men oppgraderingen av Vestfoldbanen og nye E18 har gjort at Sande har hatt en utvikling Svelvik bare har kunnet drømme om. Fra Sande til Drammen tar det nå kun 13 minutter med tog, og bare tre kvarter til Oslo. Til forskjell fra Svelvik ligger Sande kommune også sørvestvendt til, med kveldssol flere timer lenger enn Svelvik om sommeren. Dette er også med på å bidra til at Sande er en viktigere kommune for hytteturister. I Sande kommune er det flere nye boligprosjekter. Det største er Nordre Jarlsberg brygge. Her, innerst i Sandebukta, og ca. 5 minutter unna sentrum og togstasjonen, er man nå i gang med å bygge 1600 leiligheter over en 20-års periode.

Men selv om Sande har mange fordeler, er ikke Sande sentrum på langt nær like idyllisk som Svelvik. Det har hverken de historiske kvalitetene eller nærheten til fjorden. Nordre Jarlsberg er dessuten på mange måter en drabantby å regne i forhold til Svelvik. En opparbeidelse av Svelvik sentrum, med sin historiske forankring og sin sørlandsbymessige bykjerne, vil ha en ekthetsfølelse som dette store byggeprosjektet på ingen måte kan måle seg med.

Folk jeg har snakket med i Svelvik, påpeker at de ikke er redde for konkurransen med Sande og at de ser på veksten her som noe positivt fordi den kan ha en smitteeffekt på Svelvik.

Fig. 3.2

Fig. 3.3 Sande sentrum. foto: Argus37

Fig. 3.4 Promobilde av Nordre Jarlsberg Brygge. ill: Schage eiendom

SAMMENLIGNING AV STEDER **DRØBAK**

Som Svelvik var det for Drammen, var Drøbak Christianias vinterhavn. Men der Svelvik bare var et ladested, hadde Drøbak status som kjøpested, noe som ga stedet flere privilegier. Drøbak fikk bystatus tre år før Svelvik. Drøbak var også en svært viktig festningsby, med Oscarsborg som den viktigste militære basen.

Drøbak har hatt en stor befolkningsvekst de siste 50 årene. Der Svelviks befolkning bare har økt med tre tusen, har Frogn kommunes befolkning økt med nesten ti tusen, og har i dag 15 695 innbyggere. Drøbak er bare 30 minutter fra Oslo med bil, noe som gjør det mulig for kommunen å tiltrekke seg folk som jobber i Oslo og som ønsker store hus i idylliske omgivelser. Selv om bussen til Oslo tar over en time fra sentrum, er det mange ekspressbussar inn til byen i rushtiden.

Det at Svelvik ikke har hatt en liknende befolkningsvekst, er ikke nødvendigvis så ille. Frogn har blitt bosatt i bilismens tidsalder, noe som har ført til svært spredte boligområder. I tillegg har den resurssterke Verneforeningen Gamle Drøbak kjempet sterkt for å bevare det gamle sentrumet intakt, noe som har bidratt til at Drøbak sentrum i dag fremstår som idyllisk og gammeldags, men der nesten all detaljhandel er flyttet ut av sentrum. I Svelvik er mesteparten av befolkningen samlet rundt de tre tettstedene Nesbygda, Svelvik og Berger. At det ikke er bygget store varehus utenfor sentrum i Svelvik, slik som i Drøbak, må også sees på som et gode.

Drøbak har vært gode til å profilere byen sin og har hatt status som Oslos sommerparadis i mange år. I tillegg til å være Badebyen har Drøbak også markedsført seg som Julebyen, og julenissen i Nissehuset i Drøbak får juleønsker fra barn over hele

Fig. 3.5

verden. Denne markedsføringen fører til at Drøbak også har godt med turister i månedene frem mot jul, i tillegg til om sommeren. En stor forskjell på Svelvik og Drøbak er at Drøbak har sen kveldssol.

Drøbak er også en mer velstående kommune enn Svelvik. Nylig bygde Drøbak ny gjestebrygge til 40 millioner kroner. Svelvik skulle også gjerne hatt en ny gjestebrygge, men slike midler sitter ikke Svelvik kommune på.

Selv om det ikke er så stor forskjell mellom Svelviks og Drøbaks urbane sentrum i utstrekning, har Drøbak sentrum den fordel at det bor mange flere i nærhet til sentrum enn i Svelvik. Allikevel er turismen viktig for å holde liv i byens flerfoldige kafeer og restauranter.

Planmessig fungerer også Drøbak bedre, med

et stort torg som fungerer som et samlingssted, med badeparken rett i nærheten og båthavn helt sentralt. Svelvik kunne gjerne trengt en plaza som kunne tydeliggjøre sentrumet. At biblioteket i Drøbak er lokalisert i sentrum, er også et stort pluss.

Drøbak har altså mange fordeler som Svelvik ikke har. Allikevel er det mye Svelvik kan lære av Drøbak, der det gode torget, profileringen av byen og suksessen med gjestehavn er noen gode eksempler til etterfølgelse.

Fig. 3.6 Markedsdag på Drøbak torg. Foto Frogn Kommune

SAMMENLIGNING AV STEDER **HOLMESTRAND**

Holmestrand kommune har et innbyggertall på 10 741 og er dermed noe større enn Svelvik, men de har allikevel en del til felles. I likhet med Svelvik er Holmestrand preget av lave boligpriser og en sysselsetting der relativt mange jobber i industrinæringen, her er også over halvparten av kommunens sysselsatte utpendlere. Byen er dessuten i samme posisjon som Svelvik når det kommer til kveldssol. Også her er den fraværende.

En stor forskjell er allikevel at Holmestrand har togforbindelse. Den nye Vestfoldbanen med dobbeltspor helt til Tønsberg, og med en ny stasjon i Holmestrand, er en stor fordel for byen. Holmestrand har også en veldig stor gjestehavn, noe som gjør at det er mange som reiser hit om sommeren med båt. Holmestrand har også en god badestrand, som er nærmere sentrum enn de strendene man finner i Svelvik. Holmestrand har ikke noe ordentlig torg, men til gjengjeld har de fått en ny havnepromenade som fungerer godt som møteplass for befolkning og det tilreisende båtfolket. Holmestrand er dessuten lengre fra er neste store by enn det som er tilfellet med Svelvik, noe som gjør at byen er mindre utsatt for handelsflukt.

Om man ser på gamle bilder av Holmestrand, ser det tilforlatelig likt ut som Svelvik. At Svelvik har tatt vare på mye av den gamle trehusbebyggelsen i sentrum, er en kvalitet ved Svelvik som ikke Holmestrand har og som bør dyrkes.

Fig. 3.7

Fig. 3.8 Den nye bryggen i Holmestrand. foto: Holmestrand Tannregulering

Fig. 3.9 Holmestrand gjestehavn med byen i bakgrunnen. Foto: Holmestrandbys vel

SAMMENLIGNING AV STEDER **SON**

Akkurat som Svelvik var Son inntil 1964 egen kommune. I forbindelse med de mange kommunesammenslåingene som fant sted på 1960-tallet, ble også Son ladested slått sammen med den omkringliggende herredskommunen. Son har til forskjell fra Svelvik ikke bystatus, og boligutviklingen de siste tiårene gjør at Son i dag anses som en del av Moss tettsted.

Son ligner en del på Svelvik i arkitekturen og har et sørlandspreget som man ikke finner så mange andre steder så langt nord. De siste årene har man opparbeidet torget i Son. Nyere bebyggelse langs den ene torg-siden er også med på å ramme inn plassen. Son er blitt et populært feriested for mange Oslo-folk, og hyttemarkedet er stort. Son har dessuten et stort spa som er med på å trekke folk dit. Son har til forskjell fra Svelvik sen kveldssol, noe som gjør stedet langt mer attraktivt for en kveldspils på varme sommerdager. I Son sentrum bor det omkring 1000 og medregnet boligområdene rundt om lag 6 000.

Svelvik har et større bymessig preg over seg enn Son. Svelvik har en ordentlig storgate og kvartalsstruktur og føles derfor større enn Son. Son er blitt et sted som først og fremst er til for sommerturister. Svelvik sentrum, som ikke har blitt et like viktig turistmål, føles derfor kanskje mer genuint ved at det ikke har blitt utsatt for turismens stedshomogeniserende effekt.

Fig. 3.10

Fig. 3.11 Loppemarked på son torg

SAMMENLIGNING AV STEDER **OPPSUMMERING**

Når man sammenligner Svelvik med disse fire stedene, er det kanskje ikke så overraskende at det er lite som skjer i Svelvik by. For det første er tettstedet Svelvik mindre enn mange av stedene jeg har sammenlignet med. For det andre er mangelen på viktige elementer som kveldssol, gode sentrale badesteder, en sentral gjestehavn, store institusjoner som Son spa og Sande videregående skole og ikke minst den dårlige kollektivforbindelsen med på å gjøre Svelvik til en taper i konkurransen om tilflyttere og turister.

PLASSER OG TORG

I norske byer finnes det torg i mange ulike størrelser og former. De beste torgene fungerer som møteplasser og arenaer som oppfordrer til opphold i form av aktivitet, rekreasjon og hvile. Ofte kan de også bidra til en positiv bystruktur ved at de definerer et sentrum i byen. Derfor er det hensiktsmessig i denne oppgaven å se på hva et torg er og hva det kan gi Svelvik. Svelvik har mange store åpne plasser, men ingen av dem er opparbeidet som torg.

Størrelse

Størrelsen på torgene er viktig. Det nylig opparbeidede torget foran Kulturhuset i Hamar, for eksempel, er på ca. 5200m². Det kan argumenteres for at dette er for stort og udefinert ved at romfølelsen et torg skal gi, blir borte. Torget fremstår mer som en stor grå slette enn et intimt og hyggelig oppholdsrom. Da hjelper det ikke med dyr granittbelegning. Torgene i Drøbak og Son er på ca. 1500m², og størrelsen virker hensiktsmessig i forhold til størrelsen på stedene.

Avgrensning

Torg skal oppleves som definerte rom, separate entiteter der det er klart hvor torget starter og slutter. Dette kan skapes ved at torget har et definert sentrum, at rommet dikteres av en dominerende bygning eller at rommet har en tydelig form som er avgrenset med vegger (Carmona et al. 2012).

For Sitte (1889) var det avgrensede oppholdsrommet viktig. Han mente at i et godt torg skulle man ikke kunne se ut fra torget i to retninger samtidig

Torg som møteplasser og noder

Torg kan ofte markere sentrum og samlingspunktet i byer. Torget i Drøbak fungerer godt fordi det er en node der mange veier møtes. Drøbak torg er ukentlig brukt som markeds plass og scene. Gode torg kjennetegnes også av at det er liv i fasadene som leder ut mot torget. For at det skal bli et godt offentlig sted, må torget være et samlingspunkt der folk oppholder seg. Det kan aktive fasader bidra til.

Forskjellen på torg og gater

Det finnes to typer offentlige byrom: gater og torg (plasser, plazaer osv.) (Carmona, 2012). Der gatene ofte er dynamiske, kjennetegnes torgene ved at de er statiske steder, der det ikke er bevegelse i en bestemt retning. Skillet mellom en plass og en gate går ved en ratio på ca. 1:3. Strekker en plass seg for mye i lengderetningen, begynner det å dannes bevegelse og dynamikk som gjør at plassen mister sin funksjon som et statisk sted som oppfordrer til opphold.

ÅPENE PLASSER I SVELVIK

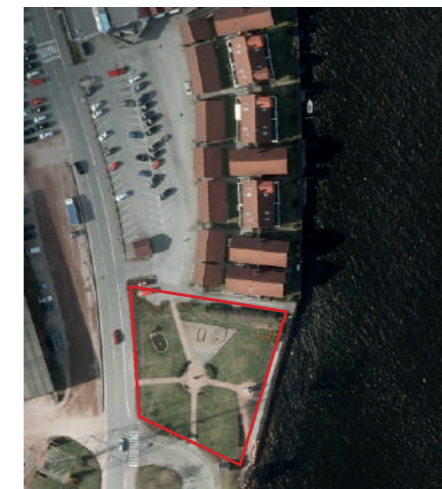
Kirkeparken, Svelvik
ca 2100m²

Fig. 3.11 - fig 3.12 Foto: Svelviksposten. Ortofoto: Norgebilder

**Hovedparkering
for sentrene,**
Svelvik
ca 5300m²

Fig. 3.13 - fig 3.14 Google streetview. Ortofoto: Norgebilder

Lallaparken, Svelvik
ca 2400m²

Fig. 3.15 - fig 3.16 Svelviksposten, Ortofoto: Norgebilder

Parkering bak sentrene,
Svelvik
ca 2300m²

Fig. 3.17 - fig 3.18 Google streetview, Norgebilder

SAMMENLIGNING AV TORG RUNDT OM I NORGE

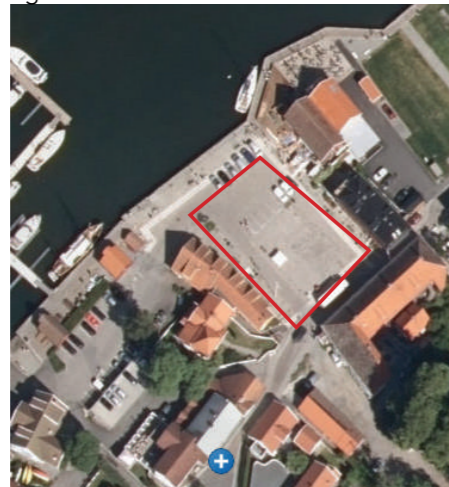
Halden
ca 5200m²

Fig. 3.19 - fig 3.20 Foto: M. Ulekleiv, Norgebilder

Drøbak
ca 1500m²

Fig. 3.21 - fig 3.22 foto: Frogn kommune, Norgebilder

Son
ca 1500m²

Fig. 3.23 - fig 3.24 photo: Berg & Dyring AS, Norgebilder

Bregernes, Drammen
ca 7500m²

Fig. 3.25 - fig 3.26 foto: Tom Atle Bordevik, Norgebilder

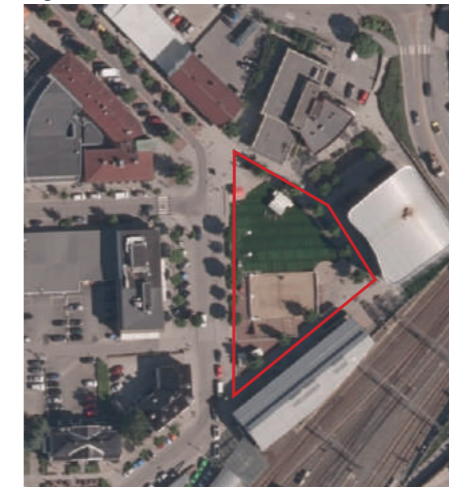
Sandefjord
ca 4200m²

Fig. 3.27 - fig 3.28 Foto: Q4 Næringsmegling, Norgebilder

Tønsberg
ca 2300m²

Fig. 3.29 - fig 3.30 photo: tgbsentrum.no, Norgebilder

Asker
ca 1350m²

Fig. 3.31 - fig 3.32 Adressavisa, Norgebilder

Hamar
ca 5400m²

Fig. 3.33 - fig 3.34 photo: wikipedia commons, Norgebilder

4 Fysisk analyse

Den fysiske analysen ser på styrker og svakheter ved Svelviks fysiske utforming.

Fig. 4.1 Parkeringsplassene foran kjøpesentrene.

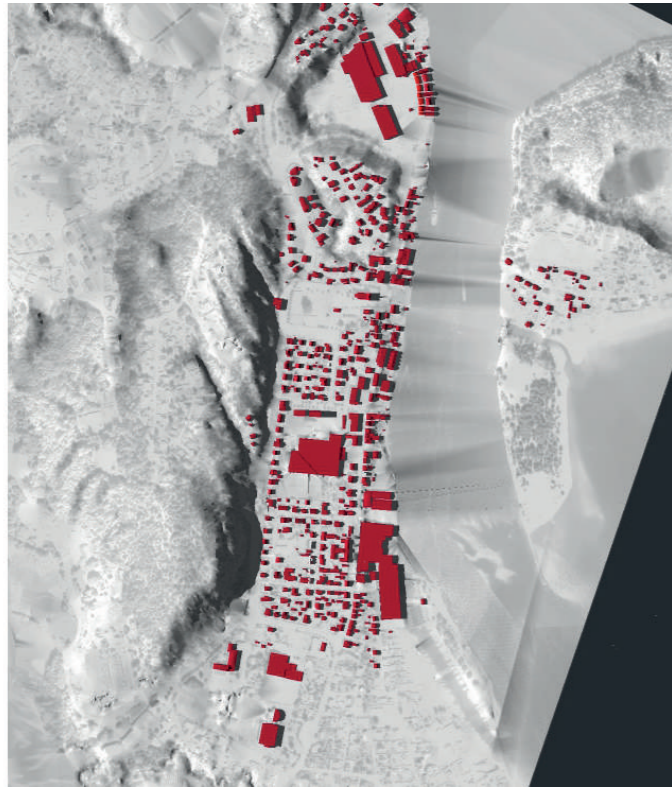

SOLANALYSE

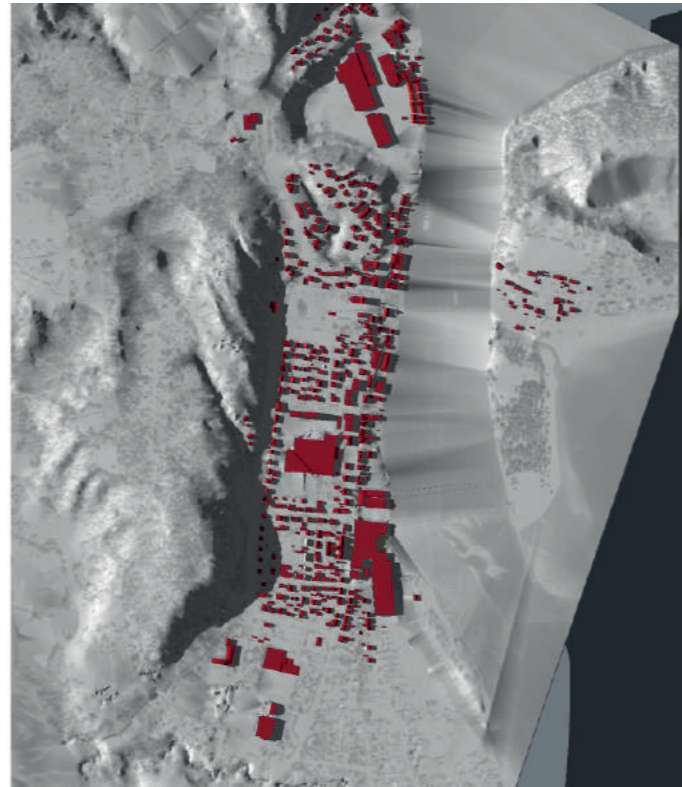
Mange jeg har snakket med i Svelvik kommune, sier at mangelen på kveldssol ikke er noe problem, og at det er nok av sol i Svelvik, selv om byen befinner seg på skyggesiden av Drammensfjorden. Men jeg har også snakket med dem som mener at Svelvik ikke noen gang kommer til å kunne bli et attraktivt reisemål for badeturister, rett og slett fordi solen går ned så altfor tidlig. På neste side kan man følge solens gang i Svelvik sentrum på sommersolverv, den lyseste dagen i året, og som vi ser, er mer eller mindre hele sentrum i skygge allerede klokka halv sju på kvelden.

SOLANALYSE VED SOMMERSOLVERV

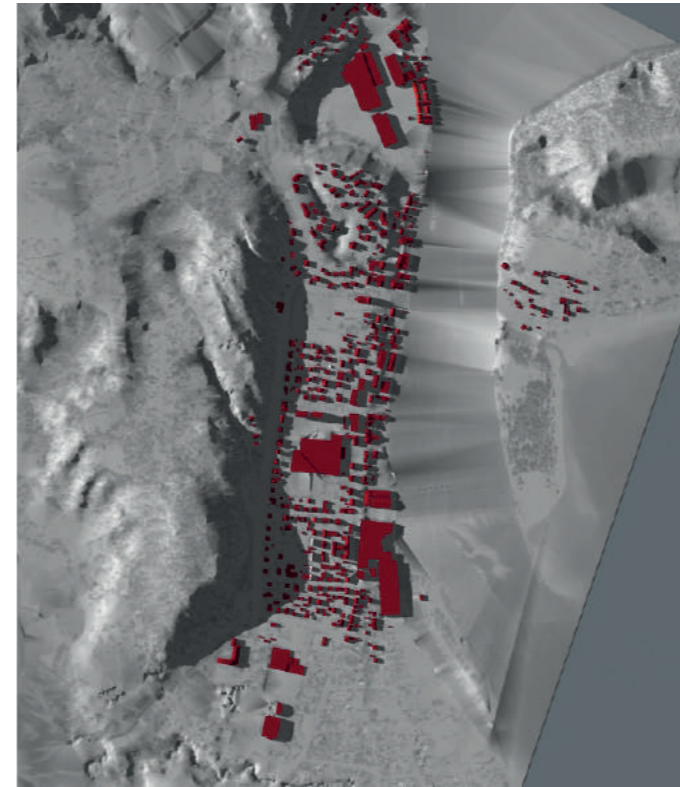
Klokka 16:00

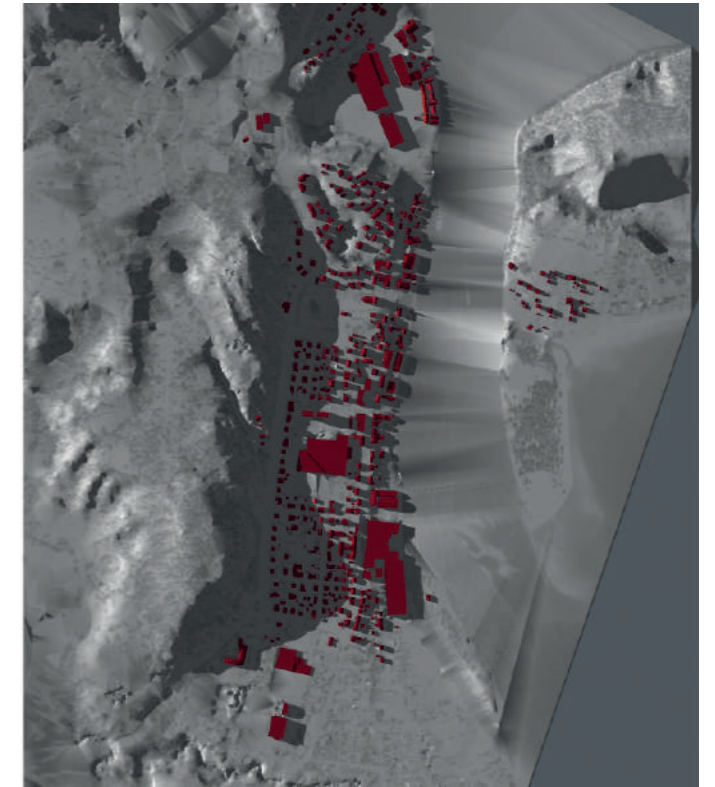
Klokka 17:00

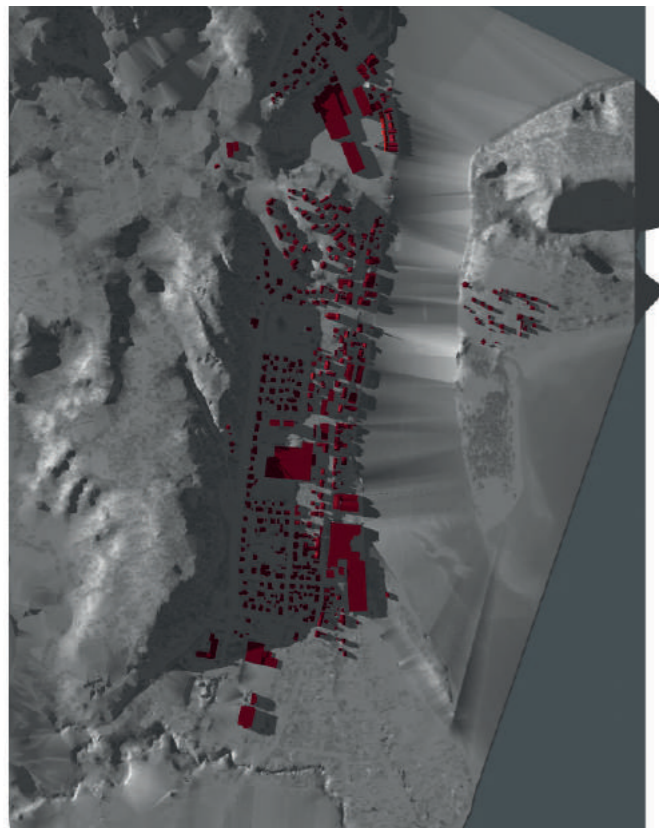
Klokka 17:30

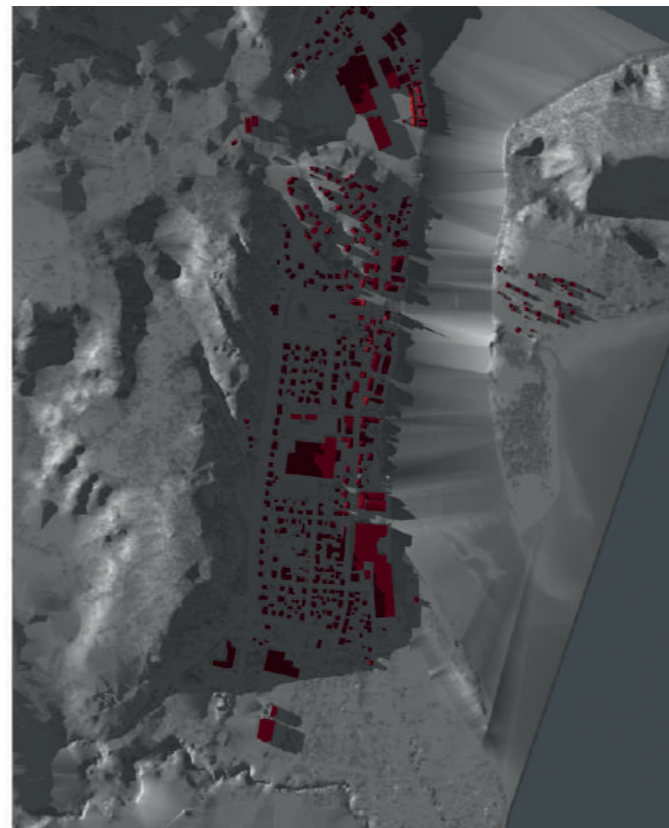
Klokka 18:00

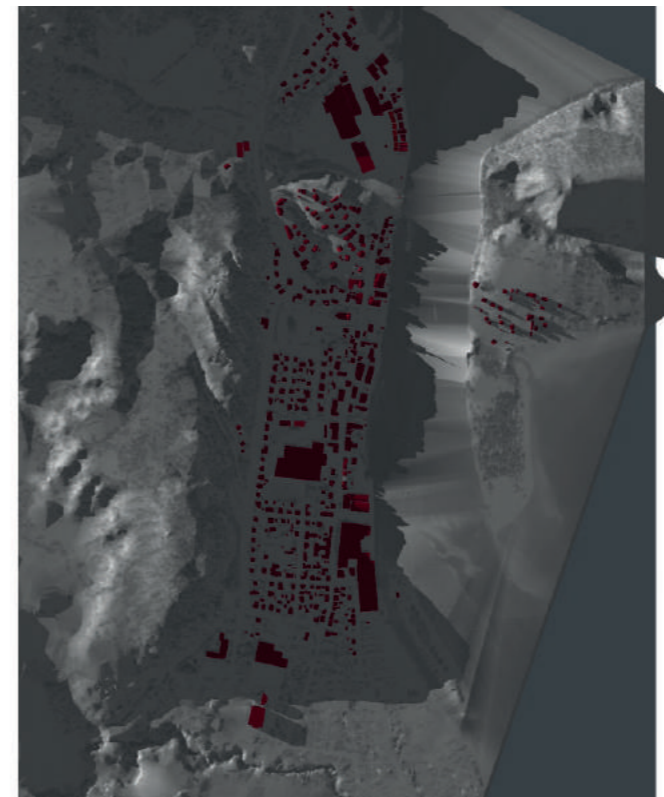
Klokka 18:15

Klokka 18:30

Klokka 18:45

Klokka 19:00

Fig. 4.3 - 4.10 Sketchup solanalyse.

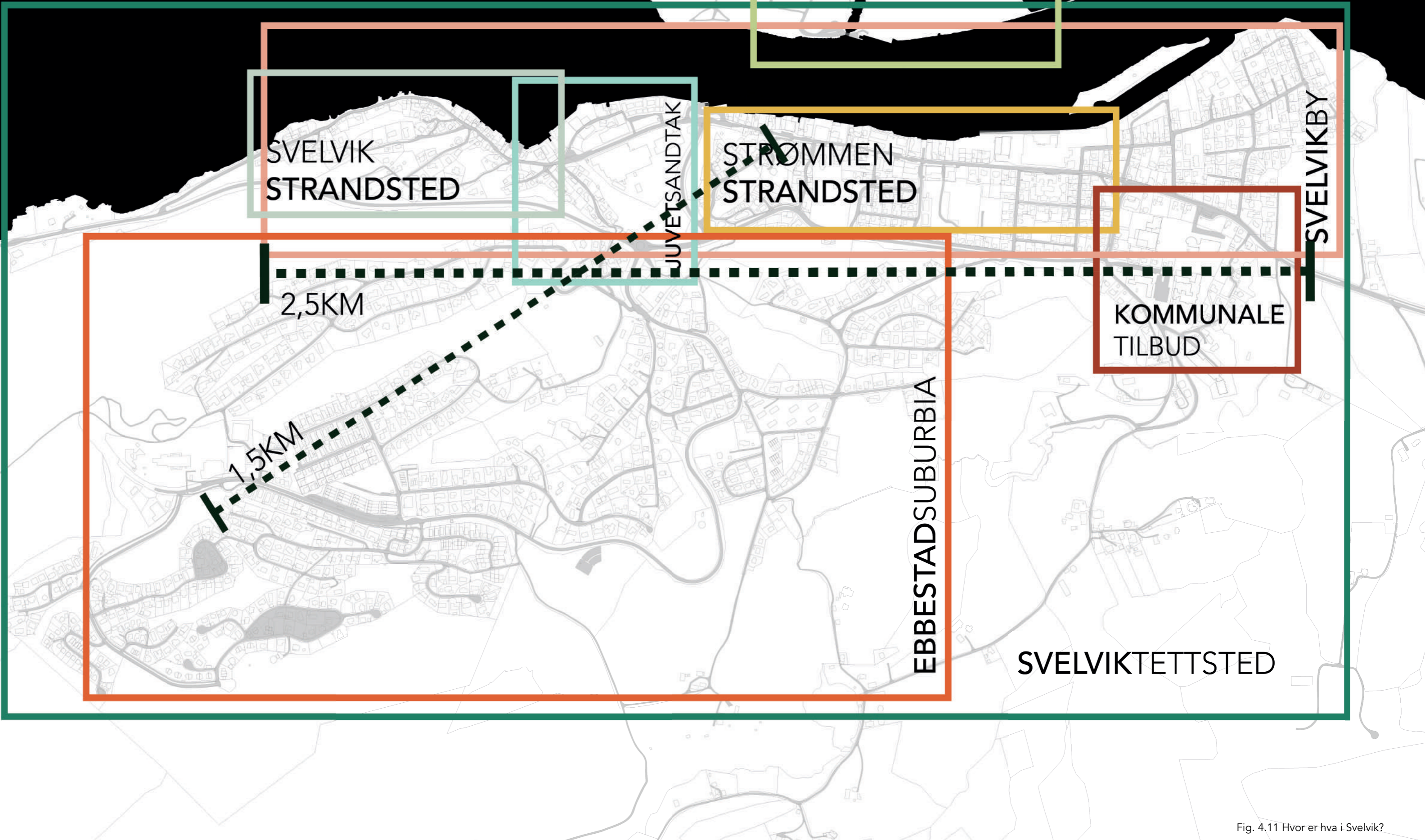

Fig. 4.11 Hvor er hva i Svelvik?

Bygrensen til Svelvik by ble satt i 1845 da Svelvik og Strømmen strandsteder ble slått sammen til Svelvik ladested og skilt fra Strøm herredskommune. Denne grensen er fortsatt i stor grad synlig i landskapet i dag, men har ikke noen praktisk eller administrativ betydning. Svelvik by er altså den delen av Svelvik tettsted som ligger på flaten nedenfor Tømmeråsen, og som strekker seg fra sør der jordbruket starter til nord der Storgata igjen treffer på fylkesveien.

Sentrumsområdet

Kommunen har definert et sentrumsområde som i all hovedsak innbefatter Storgata fra der den møter fergeleiet i nord til bankbygget i sør, med kirken og Kirkeparken som et slags midtpunkt. Denne avgrensningen er svært forståelig, men samtidig konstruert, fordi den for det første utelater en del av de mest idylliske delene av byen, og for det andre heller ikke innbefatter kjøpesentrene som tross alt står for en stor del av handelsvirksomheten i Svelvik.

Min avgrensning

De fleste grepene jeg planlegger å ta, skjer innenfor avgrensningen vist i hvitt. Denne avgrensningen strekker seg fra Myhres gate i sør, en av de største tverrgatene i sentrum, til og med Nærsenteret og Juve Næringspark. At denne avgrensningen omfatter de kommersielle funksjonene i kjøpesentrene som en del av sentrum, mener jeg er viktig. At området fra fergeleiet til sentrene blir ansett som en del av sentrum, fordrer at dette området blir opparbeidet. Jeg har også tatt med området rundt Shell-stasjonen i min avgrensning. Det er fordi det er et viktig område med tanke på at Svelvik på mange måter starter her, og at grepene som skal tas i dette området skaper et bedre førsteinntrykk for de fleste som kommer til Svelvik.

GRØNTSTRUKTUR

De fleste grøntarealene i Svelvik by er privathager, dermed kan man godt gi Svelvik betegnelsen hageby. Hagene er ofte store, velstelte med epletrær og mye blomster.

De store offentlige grøntområdene i byen er i hovedsak (1)Trulsestranda, (2)Batteriøya, (3) Verket, (4)Lallaparken, (5)kirkegården og (6)Skjæret (utenfor kartutsnittet i nord). Dette er fine områder, men befinner seg, med unntak av Lallaparken og kirkegården, noe unna de kommersielle funksjonene i sentrum.

I sentrum finnes det også noen flotte knutekollerte lindealleer som er spesielt fine om vinteren, da trærnes spesielle form kommer tydeligere til syne.

Fig. 4.13 Knutekollerte lindetrær ved kirkeparken

Fig. 4.14 Idyllisk privathage i Svelvik sentrum

- TRÆR/ ALLE
- GRØNNE RESTAREALER
- OFFENTLIGE GRØNT AREALER
- PRIVATE HAGER

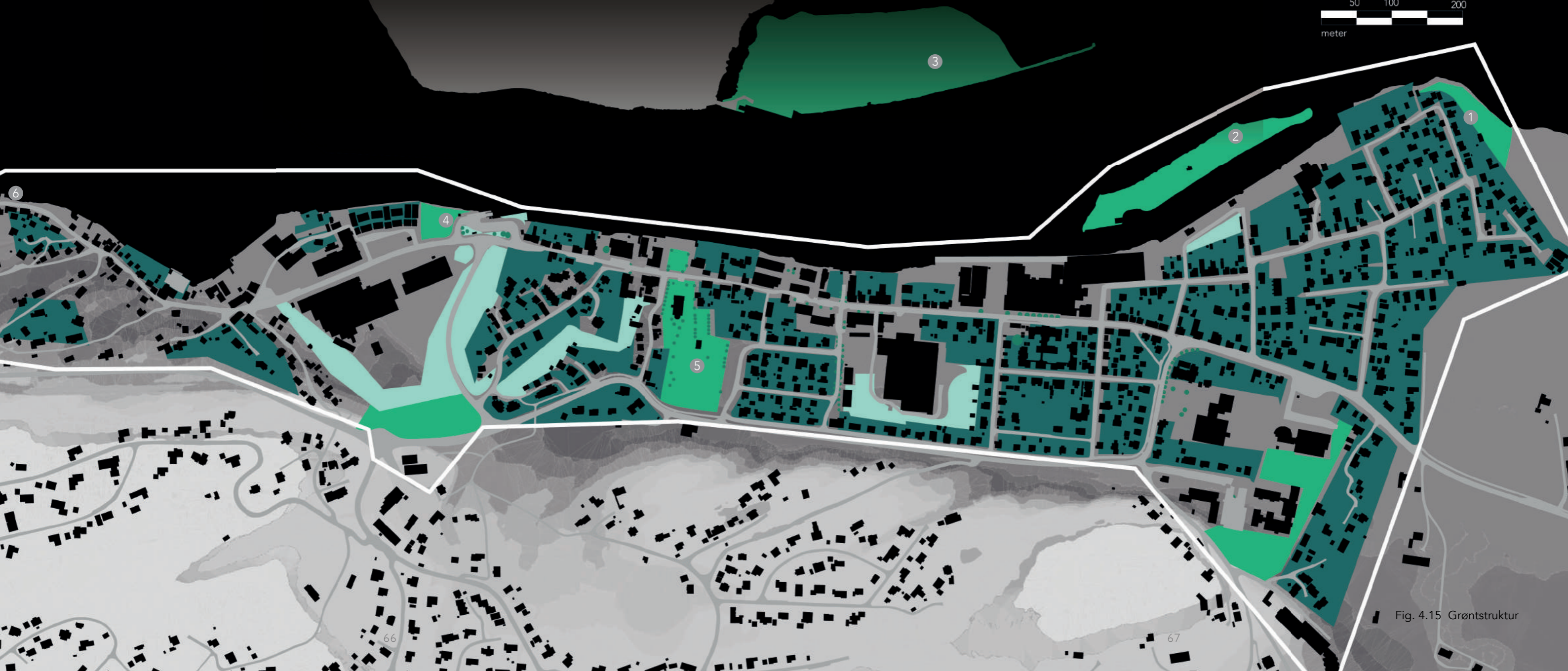

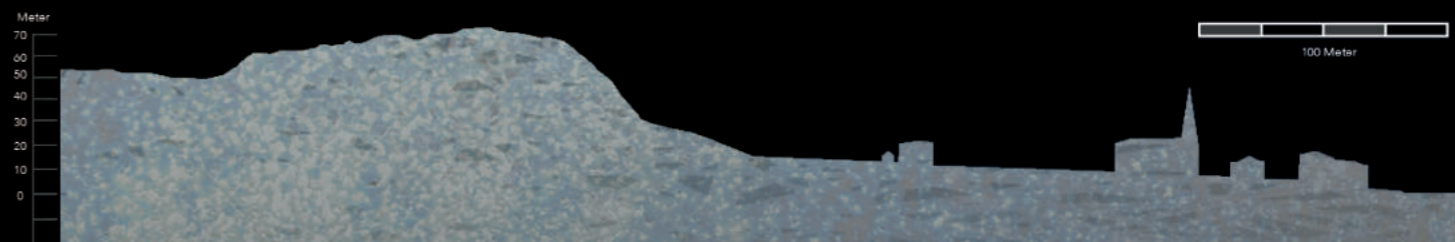
Fig. 4.15 Grøntstruktur

TERRENG

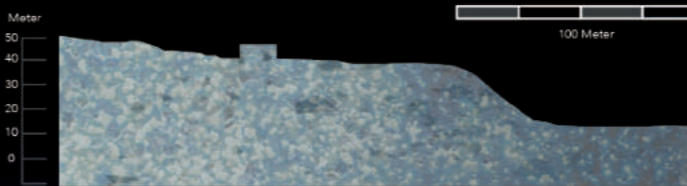
Svelvik by ligger på et relativt flatt område, med terrenget i vest og strømmen som klare grenser for byens utbredelse. Tømmeråsen, og det faktum at Svelvik ligger på vestsiden av Drammensfjorden, gjør at det er lite sol i sentrum (som man kan se på sol/skygge-analysene side 60-61). Litt over halvparten av dem som bor i Svelvik tettsted bor i eneboligstrøket ovenfor Svelvik by. Terrenget og høydeforskjellene gjør at den følte avstanden ned til sentrum er en god del større enn det det kan se ut som, på et plankart.

Fig. 4.16 Tømmeråsen sett fra sentrum

Snitt A-A'

Snitt B-B'

Fig. 4.17-418

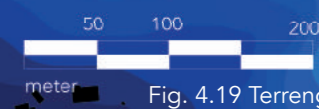
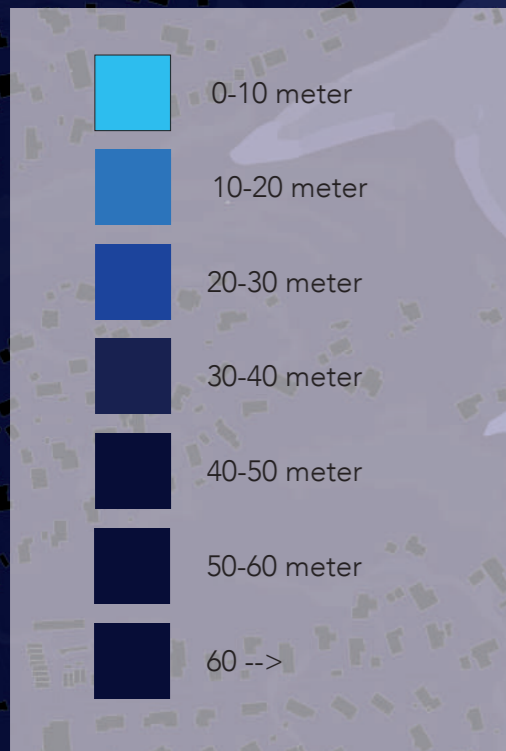
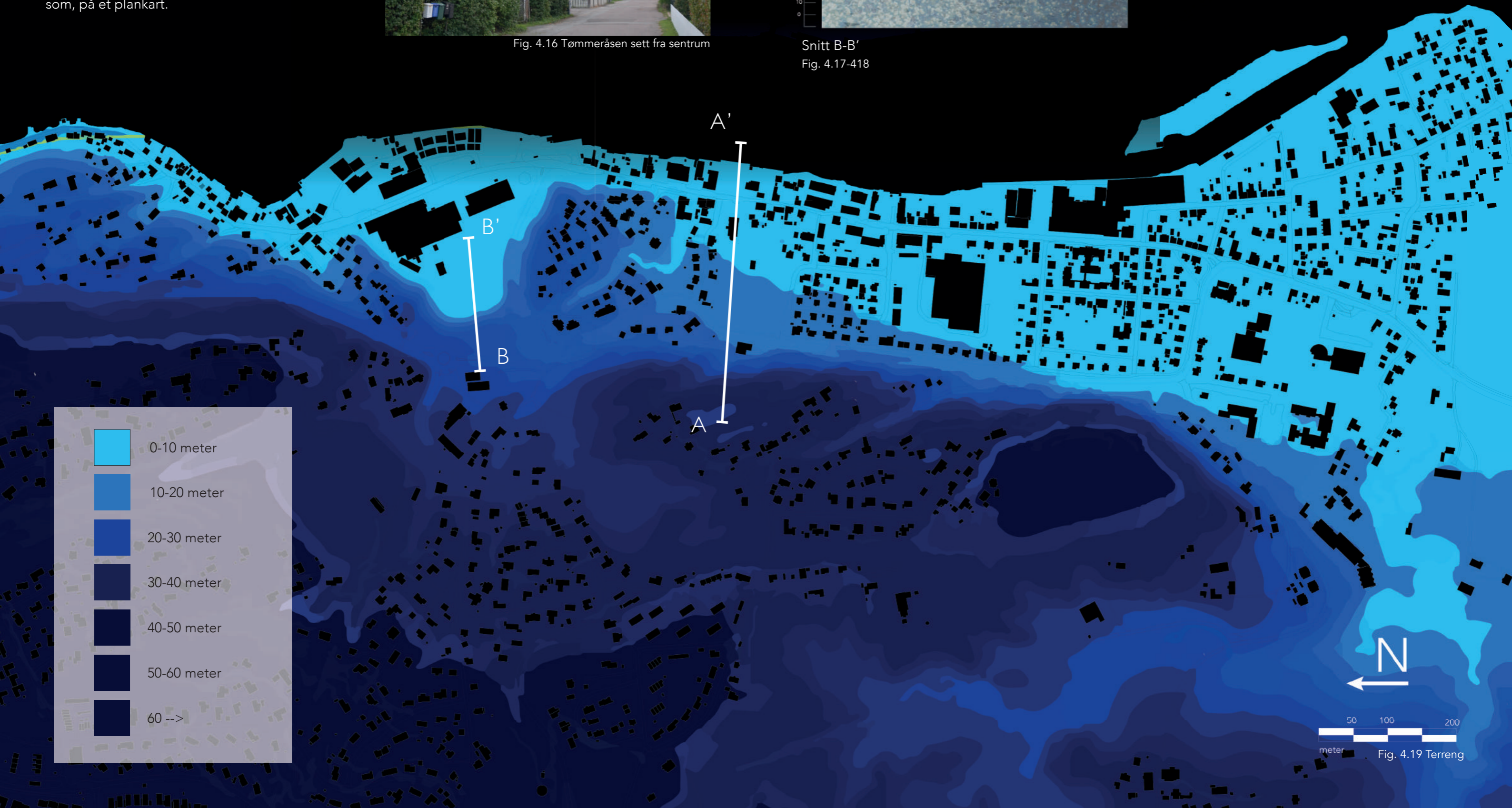

Fig. 4.19 Terreng

INFRASTRUKTUR

Gjestebrygge

Svelvik er en by som tradisjonelt har vært vendt mot havet. Men i dag er Svelvik et dårlig sted å besøke for båtturister. Selv om det går an å legge til i øvre og nedre del av Svelvik, er det for langt unna de andre funksjonene til at man velger Svelvik som et sted å reise til når man er ute på havet. Mangel på gjestebrygge er uttalt som et av de største problemene for byen.

Fylkesveien fra Drammen

Svelvikveien har lenge vært noe befolkningen i Svelvik har vært misfornøyd med, der den smal og svingete snirkler seg langs Drammensfjorden ut mot Svelvik. Veien har høy ulykkesfrekvens og har lav fartsgrense. De positive kreftene i kommunen prøver nå å snu holdningene til veien ved å påpeke at veien tross alt gir en veldig vakker kjøretur.

Svelvikportalen

Rett før man ankommer Svelvik tettsted fra Drammen løfter Svelvikveien seg opp i terrenget og man gjør gjennom en stor kløft i fjellet før landskapet åpner seg igjen ved Shell-stasjonen og rundkjøringen ovenfor juvet. Denne kløften skaper en slags portal inn mot Svelvik tettsted.

Fylkesveien rundt sentrum

På 1970-tallet ble det bygget en ny vei utenom sentrum. Dette gjorde at man fikk mindre trafikk gjennom byen og det bedret fremkommeligheten ut mot Berger, men det gjorde også at byen bokstavelig talt ble liggende utenfor allfarvei.

Et annet problem er der fylkesveien følger den gamle bygrensen vest for sentrum. Her er den på en svært uestetisk måte lagt et nivå høyere enn den gamle veien, som ennå ligger der parallelt med den nye. Dette gjør at tverrgatene som leder inn mot Storgata ikke når helt ut til fylkesveien. Selv om dette er bra for trafikkflyten, er det et grep som er lite bymessig og som er med på å gjøre sentrum enda mer avskåret.

Fergeveien

Fergeveien, veien som leder ned til sentrum og fergeleiet fra fylkesveien er overdimensjonert i forhold til størrelsen på Svelvik og uestetisk anlagt. Veien forringer dermed opplevelsen av å komme til Svelvik.

Storgata

Svelvik er en lineær by der Storgata strekker seg parallelt med strømmen. De fleste funksjonene i Svelvik finnes langs denne veien. Bredden varierer stort fra bare fire meter på det smaleste til åtte

meter pluss fortau på det bredeste. Et problem er at variasjonene i kjørebansens dimensjoner ikke speiler seg i noe funksjonelt, selv om gatebreddens variasjon i seg selv er en raritet verdt å ta vare på. I snittene på neste side ser man hvordan Storgata endrer karakter gjennom sentrum. Hus som tilsynelatende er bygget midt i veien er med på å gi Svelvik et krønglete og gammeldagse preg og er viktig for den fysiske identiteten til Svelvik.

Svelvikfergen

Svelvikfergen har regelmessige avganger, hvert kvarter i rushtiden. Etter åpningen av Drøbakstunnelen har dens rolle blitt enda viktigere for tungtransport over fjorden, men fergen er fortsatt viktigst for lokalbefolkningen på begge sidene av sundet. Turen over Svelvikstrømmen er Norges korteste fergestrekning.

50 100 200
meter Fig. 4.20 Infrastruktur

STORGATA

1:200

Noe av det mest spesielle med Storgata i Svelvik er måten bredden på gaten forandrer seg, der hus tilsynelatende er lagt mitt i gata og der biler, busser og lastebiler må presse seg gjennom det som er igjen av gateløpet. Se snittstreker på side 70-71

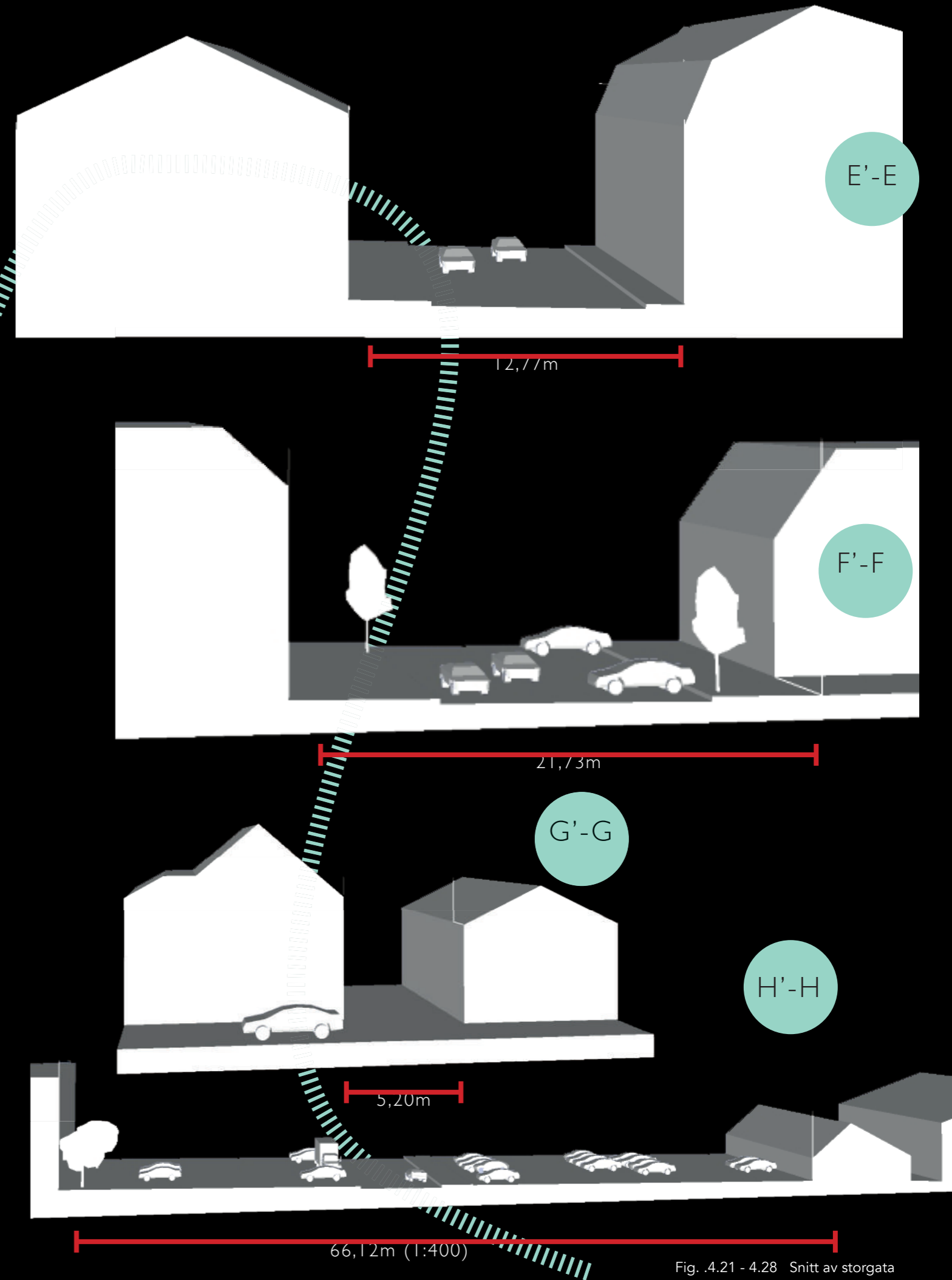
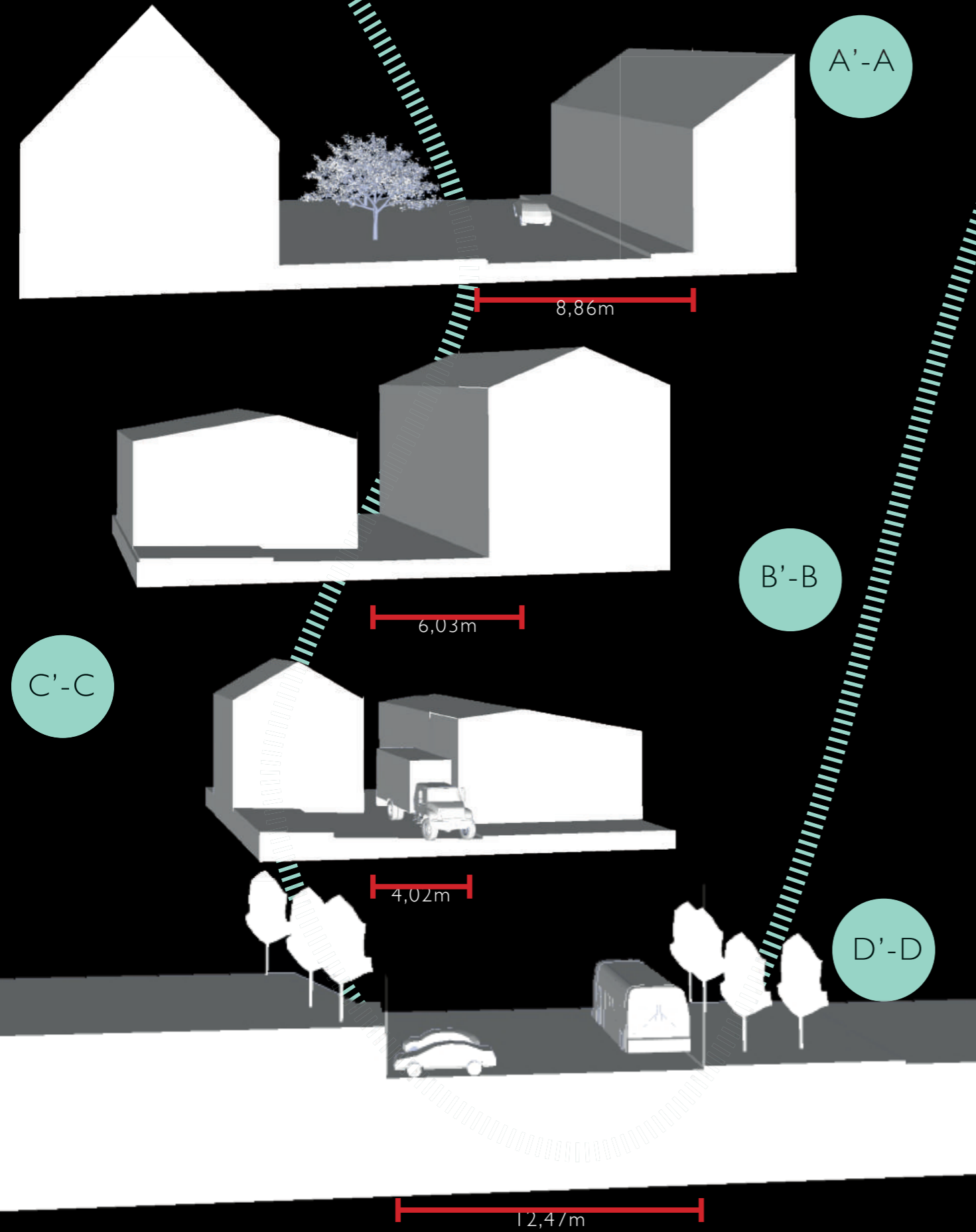

Fig. .4.21 - 4.28 Snitt av storgata

GANGE, KOLLEKTIVT OG BILISME

Gangsituasjonen i Svelvik er i stor grad tilfredsstillende, det er lett å komme seg rundt til fots i og med at trafikkmengden i sentrum er forholdsvis lav, og selv der det ikke er egne fortau, føler man seg trygg. Det største problemet er at Fergeveien, hovedveien ned til Svelvik, kun er for biler, og utformet på en slik måte at det er livsfarlig å ferdes her til fots. Det gjør at den mest direkte ruten fra eneboligfeltet på Ebbestad til strømmen, fergen og kjøpesentrene er stengt for gående og syklister. At syklistene og gående blir henvist til andre steder, gjør også at bilister ikke blir mint på mulighetene de har til å bruke andre transportmidler.

Svelvik tettsted har en egen lokalbuss som går fra Mariås øverst i eneboligområdet og ned til fergeleiet. Med unntak av busslinjen som går fra Drammen til Svelvik og videre til Berger og Sande, er dette den eneste busslinjen i kommunen.

Det har vært diskutert om man skal gjøre trafikken i Storgata enveiskjørt eller på andre måter gjøre det vanskeligere å kjøre gjennom sentrum, men som vist i grafen til høyre er bilen det absolutt foretrukne fremkomstmiddelet for folk som skal til Svelvik sentrum, og det er derfor viktig for livet i byen at Storgata holdes åpen for biltrafikk. På den annen side kan man diskutere om det kanskje er for mange parkeringsplasser i sentrum. Å ta vekk noen av disse der det er hensiktsmessig, enten temporært eller over en lengre periode for å øke de estetiske kvalitetene i sentrum, bør være noe å vurdere.

Hvilket transportmiddel bruker du når du skal til sentrum?

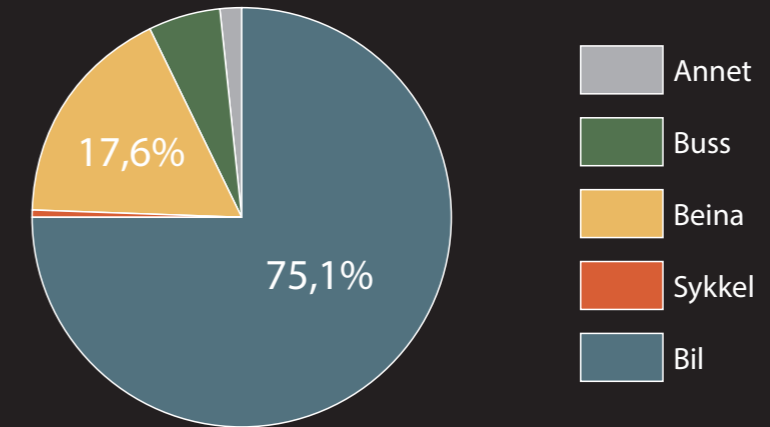

Fig. 4.29 Datakilde: Spørreundersøkelse om Svelvik sentrum, januar 2017.

Fig. 4.30 Gange kollektivt og bilisme.

FUNKSJONER

Kommunale bygg

I sør-vestre del av byen finner vi de fleste kommunale funksjonene i Svelvik kommune, både samfunnshus, idrettshall, kulturskole, bibliotek, rådhus, ungdomsskole, svømmehall, barneskole og eldrecenter er flyttet hit. Selv om de ligger i nærheten av sentrum, er avstanden såpass stor at det er lite kontakt mellom funksjonene her og dem man finner i den kommersielle kjernen i sentrum. Segregerte funksjoner er et utslag av lite bymessig planlegging.

Halvdød sentrumsindustri

De store industrilokalene papirfabrikken lengst sør, kaltlageret og Adax er i dag først og fremst i bruk som lager. De sysselsetter få folk og tar opp stor plass i sentrum.

Fig. 4.31 Kebabsjappa i handelsgården

Fig. 4.32 Funksjoner

HANDEL OG FUNKSJONER

- 1: Fabrikkjordet aktivitetssenter
- 2: Den gamle papirfabrikken
- 3: ADAX
- 4: Tannlege
- 5: Bambus restaurant
- 6: Banken – Bank, Apotek, kontorer, lege kontor, frisør
- 7: Treningsstudio
- 8: Bruktbutikk og utstyrsbank
- 9: Lensmann og politi
- 10: Bed and breakfast
- 11: Gamle Fritjof Selskapslokale
- 12: It! Klesbutikk
- 13: Cafe Bjørge
- 14: Tatovering
- 15: Svelvik kirke
- 16: Handelsgården: Kebabkongen, Solstudio, Dreggen pub og spiseri
- 17: Svelviksposten og ledige lokaler
- 18: Svelvikmuseum
- 19: Svelvik by vel, SBV
- 20: Motor og Service
- 21: Kiwi Bjørnstad, Sonjas konditori
- 22: Blomsterbutikk
- 23: Mix
- 24: Kaldtlager
- 25: Juve Senteret – kontorer, Rema 1000, Malia jernvare, Cafe, Blomster
- 26: Nærsenteret – Nille, Match, Kiwi, Vinmonopolet

Fig. 4.33 Hvor opptatt er du av å støtte det lokale næringslivet i Svelvik? Datakilde: Spørreundersøkelse om Svelvik sentrum, januar 2017.

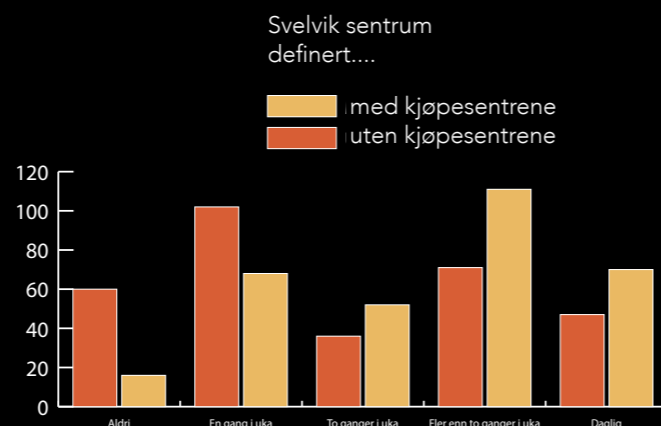
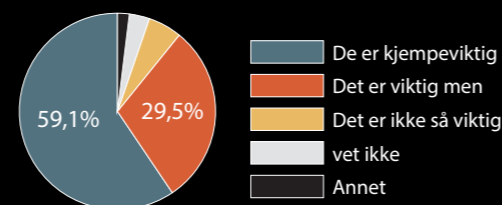

Fig. 4.34 Hvor mange ganger bruker du Svelvik sentrum i løpet av en uke? Datakilde: Spørreundersøkelse om Svelvik sentrum, januar 2017

Handel

Om Svelvik skal forbli et handelssted, må det være flere funksjoner og mer aktivitet i sentrum enn det det er i dag. Det trengs også et sterkere ønske fra befolkningen om å bruke sentrum. I spørreundersøkelsen min svarer 40% ikke uforbeholdent ja på at de ønsker å støtte det lokale næringslivet.

Handelsmuligheter er en av de tingene som gjør en by til by og det er derfor viktig å se kjøpesentrene som en del av sentrum. Som vi ser i søylediagrammet, er det en god del mer aktivitet i sentrum hvis man medregner kjøpesentrene i denne definisjonen.

De kulturelle stedene i Svelvik sentrum

Svelvik museum, Svelvik bys vel-bygget med kinosalen og kirken blir ikke brukt på en hyppig nok basis. SBV-bygget, det som kunne vært et kulturelt møtested, er, bortsett fra hovedsalen, der det av og til holdes amatørteater, for det meste brukt til lager og lukkede øvelser. Svelvik kommunes kulturelle tyngdepunkt ligger på Berger og Fossekleiva. Dette blir et problem når det fører til at Svelvik sentrum blir tømt for kultur. Fossekleiva og kommunen bør påse at dette ikke skjer.

Kirken

Det er tre kirker i kommunen – Svelvik, Nesbygda

og Berger – og med bare én prest i kommunen går det på omgang hvem som har gudstjeneste på søndager. Følgelig er det bare gudstjeneste i Svelvik hver tredje uke. Svelvik kirke er allikevel åpen for konserter og arrangementer med jevne mellomrom.

Mat/drikke/overnatting

Svelvik sentrum har to kafeer, en pølsebod, en kro, en kebabsjappe og en thai-restaurant. I tillegg har byen en noe finere restaurant som er åpen i forbindelse med store arrangement i Svelvik og som er åpen for lukkede arrangementer. Det siste året har det dukket opp flere små overnattingssteder i Svelvik by. Den siste tiden har det også kommet en "bed and breakfast", og kommunen har også omgjort en gammel stall til kystledhytte.

Fig 4.35 Handel og funksjoner

STRANDLINJE

Fig 4.36 Store private strekker langs Strømmen i sentrum

Fig 4.37 Papirfabrikkens nedlagte lokaler tar opp mye plass

Fig 4.38 Stor private privathage legger beslag på strandlinja

Fig 4.39 Ingen sammenhengende promenade

Denne analysen ser på mulighetene for å offentliggjøre kyststripen fra viken i Øvre Svelvik til Batterøya. Om man ønsker å anlegge en promenade langs vannet, er det viktig å se på hvor mange og hvor store eiendommene er som blir påvirket. Noen steder er det mange grunneiere med små eiendommer, mens andre steder er det større områder.

Samtidig er det også ønskelig å se på områdene som allerede er åpne for allmenheten. Mange av dem fungerer i dag som baksider. I Bjørnstad, der det har kommet nye leiligheter, er sjøsiden blitt brukt til parkering. I dag er det også parkering i Kirkeparken de fleste dagene i året.

En offentlig strandlinje kan muligens være med på å binde sammen sentrum: binde Kirkeparken

mot Batterøya og fergeleiet. En ny promenade vil også gi nytt liv til branngatene. I stedet for å være blindveier vil de i stedet fungere som åpninger som leder til noe større enn branngatene selv.

En strandpromenade kan også sees i sammenheng med en ny gjestehavn.

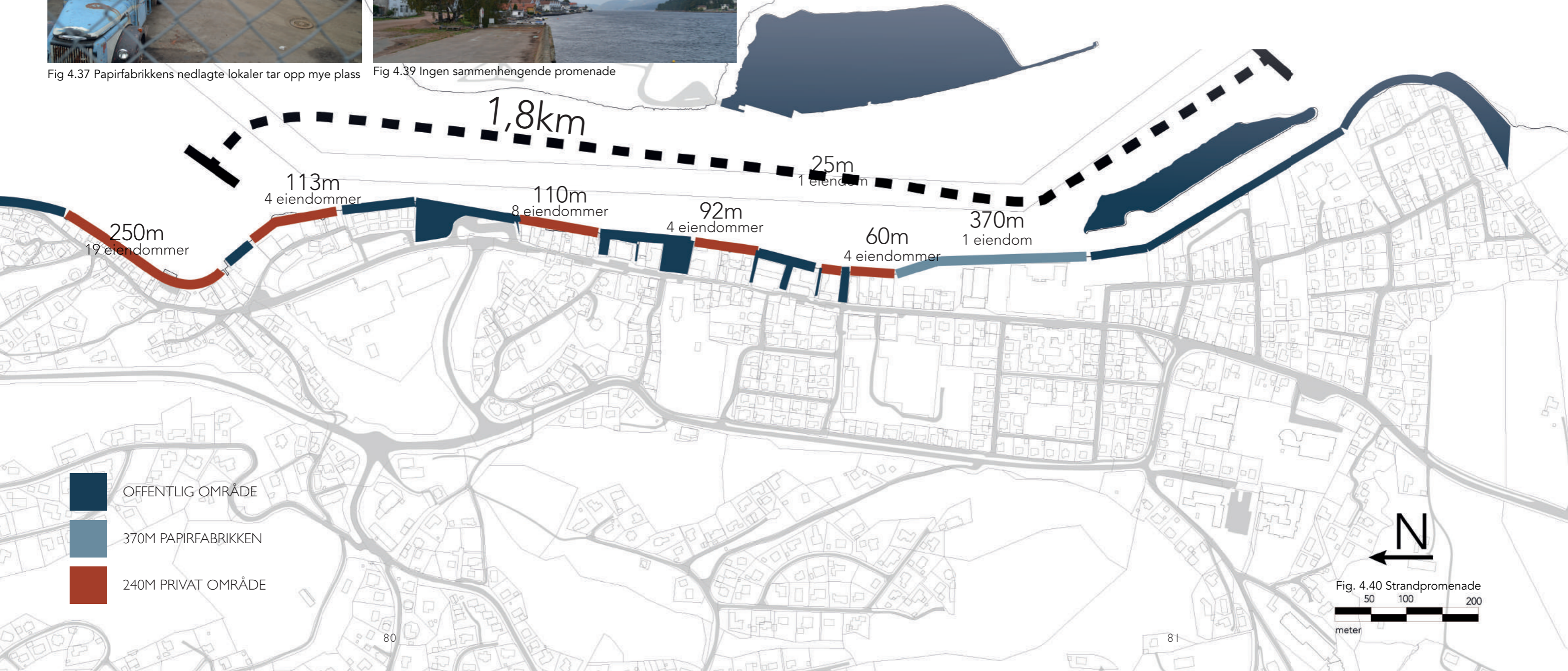

Fig. 4.40 Strandpromenade
50 100 200
meter

OPPSUMMERING ANALYSER

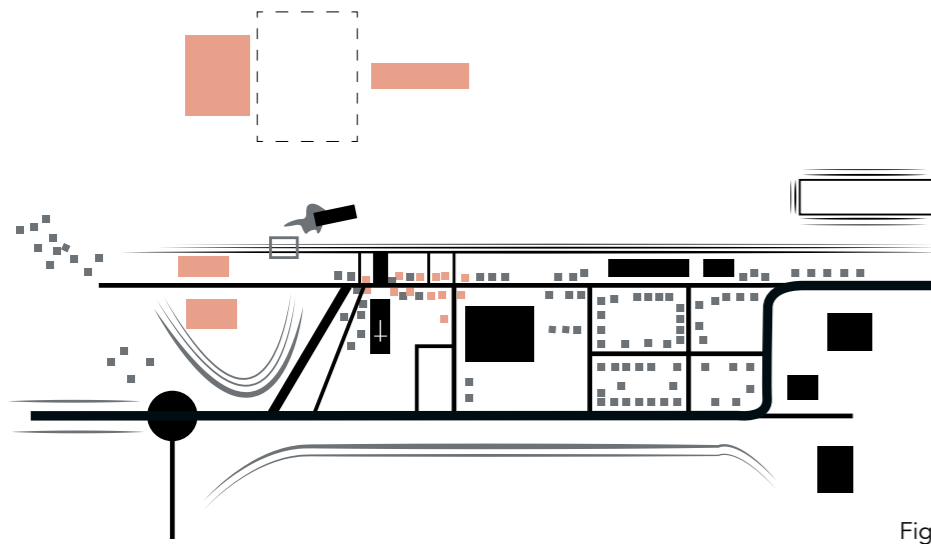

Fig. 4.41

DISKONTINUITET
I
HANDELSSENTRUMET

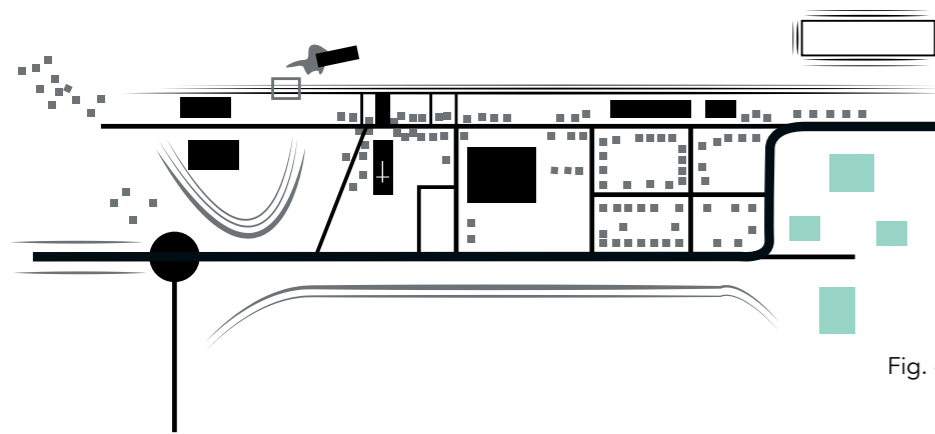

Fig. 4.42

SEGREGERTE
OFFENTLIGE
TJENESTER

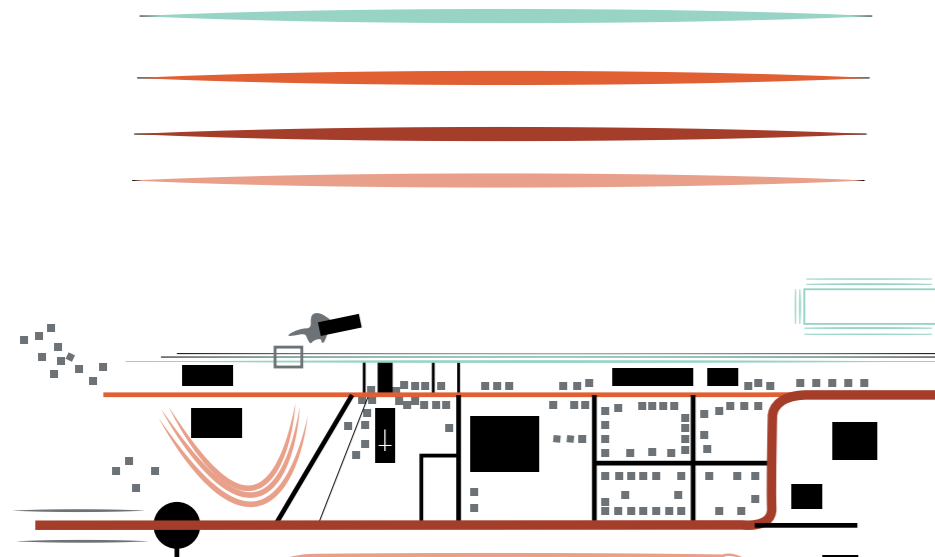

Fig. 4.43

KYSTSTRIPE, STORGA-
TA FYLKESVEI, TØM-
MERÅSEN OG JUVET
DEFINERER BYENS
AVGRENSNING

LITEN AVGRENSNING
I ØST OG VEST. FÅ
TVERRAKSER

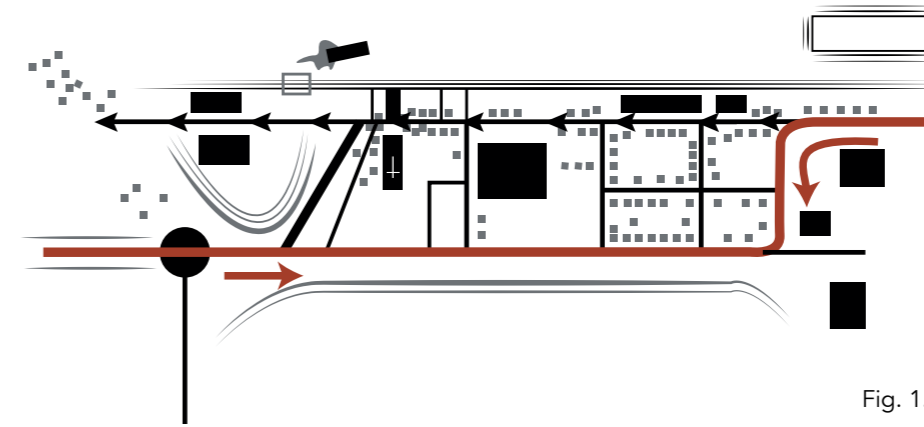

Fig. 1.44

STRUKTURELLE
PROBLEMER MED
FYLKESVEIEN SOM LEDER
VEKK FRA SENTRUM. OG
STORGATA SOM IKKE
"BREMSE" VED SENTRUM

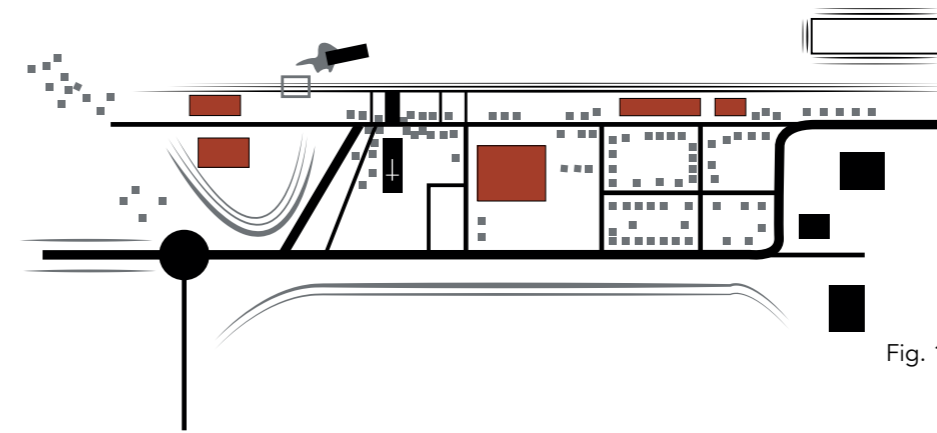

Fig. 1.45

STORE LAGERBYGG
SJENDER
IDYLLEN, TAR OPP Plass

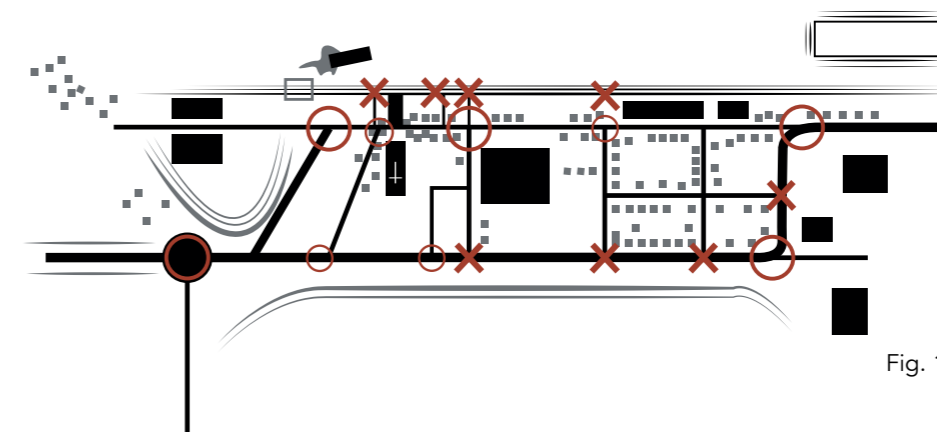

Fig. 1.46

FOR FÅ NODER. FOR
MANGE AV GATENE ER
BLINDVEIER

5 Strategier

Dette kapitlet forsøker å komme med strategier for hvordan Svelvik bør utvikle seg videre med fokus på de tre stedsdannende elementene form, aktivitet og mening.

Fig. 5.1 Vintersol i Storgata. Foto: Drammens tidene

Å GI AKTIVITET OG MENING TIL SVELVIK

De neste sidene ser på muligheten til å skape aktivitet og mening i og for Svelvik by.

Aktivitet

Om man ønsker å promotere Svelvik som by, innebærer det å øke aktivitetsnivået i byen og at det blir sentrum for ting som skjer i Svelvik. Om man får flere mennesker til å bruke sentrum, vil det også være positivt for næringslivet og bidra til at Svelvik blir et mer attraktivt kommersielt sentrum for mat, drikke og handel.

Mening

Hva et sted betyr for folk, henger tett sammen med stedets aktiviteter og fysiske utforming. Man bør tenke over hva man ønsker at Svelvik skal fremstå som for omverden. Dette kan være med på å gi svar på hvilke aktiviteter som bør foregå her. Dette

handler blant annet om hvilken profil Svelvik ønsker å ha og hvordan en slik profil kan brukes til å trekke både lokalbefolkningen og folk fra regionen til Svelvik by. Mening handler også om å øke Svelvik bys betydning for svelvikinger, og altså gjøre byen til et sted de er stolte av og som de ønsker å invitere til og som omverdenen ønsker å besøke.

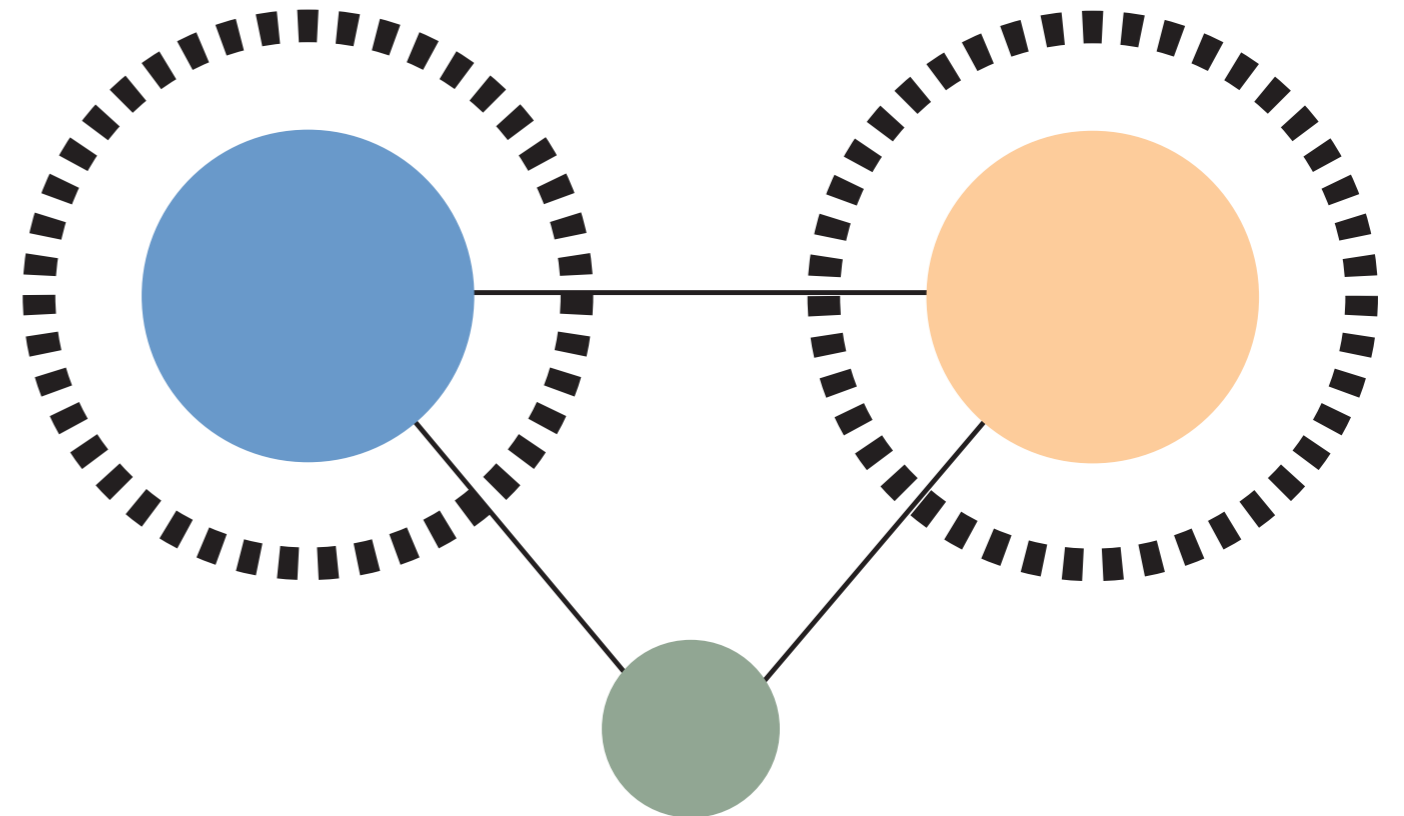

Fig. 5.2 Aktivitet, mening (og fysisk utforming)

STRATEGISKE MULIGHETER

Disse sidene ser kort på mulighetene for stedsutviklingen i Svelvik by. De mulige strategiene fokuserer på å styrke aktivitetsnivået og byens betydning, og viser hvordan disse to stedsselementene, aktivitet og mening/betydning ofte bygger på og påvirker de fysiske omgivelsene. Disse strategiske mulighetene skaper bakteppet for tiltakene jeg foreslår videre i oppgaven.

Fig. 5.3

KONTAKT MED STRØMMEN

Historisk er Svelvik by et sted som vender seg ut mot fjorden, men i dag er det svært lite båtliv i sentrum. For å øke muligheten for båtturister må det tas noen fysiske grep. En gjestehavn sentralt i Svelvik og en promenade langs strømmen vil skape liv ved sjøfronten. I dag er det lite som skjer nederst i branngatene, og Kirkeparken brukes til parkering. Kontakten med sjøen må bli bedre.

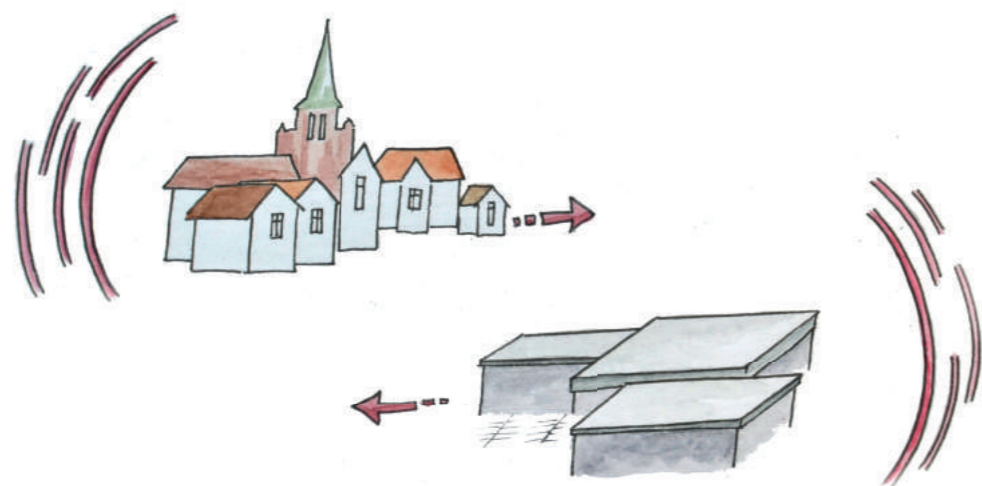

Fig. 5.4

BINDE SAMMEN DET KOMMERSIELLE SENTRUMET

Kjøpesentrene i Svelvik ligger hundre og femti meter unna selve sentrumskjernen, noe som gjør at man ofte definerer sentrene som utenfor sentrum, men som viktige kommersielle aktører i Svelvik mener jeg dette er en lite hensiktsmessig definisjon. Man bør forsøke å binde sentrene og resten av sentrumsområdet sammen og dermed gjøre Svelvik til ett helhetlig kommersielt handelssentrum.

Fig. 5.6

INVITERE

Svelvikinger må være stolte av byen sin og invitere til Svelvik. Man må tørre å vise frem kvalitetene som finnes her og ikke være redd for å satse høyt i spillet om å skape aktivitet i byen. Å fortelle om Svelvik handler om å skape et omdømme. Man må finne ut hva byen ønsker å være og formidle dette.

IDYLLISERE

Svelvik har lenge profilert seg som en idyll. Dette må kommunen fortsette med. Svelvik må ta vare på og utvikle idyllpreget. Dette innebærer at grep må gjøres. Man kan gjøre Svelvik til en bugnende by av blomster, man kan benytte seg av kunstmiljøet på Fossekleiva til å lage kunst i sentrum, og opparbeide bedre møteplasser i byen av stor estetisk verdi.

Svelvik by er allerede en idyll, og i stor grad er det de idylliske momentene i form av den gamle bebyggelsen, nærheten til fjorden og de trange gateløpene, som er byens viktigste kvaliteter og som gjør Svelvik til en småby i menneskelig målestokk. Samtidig er det allikevel svært mye av byen Svelvik som ikke passer med profilen som idyll. Byrommene i Storgata er oppstykket og delt opp av unødvendige og dysfunksjonelle kanter og dårlig møblering. Landskapsrommet i det gamle sandtaket der fergeleiet og sentrene ligger, er stort og åpent, designet for biler, med mye asfalt. Her mangler den menneskelige målestokken og her finnes ingen form for idyll.

Fig. 5.7

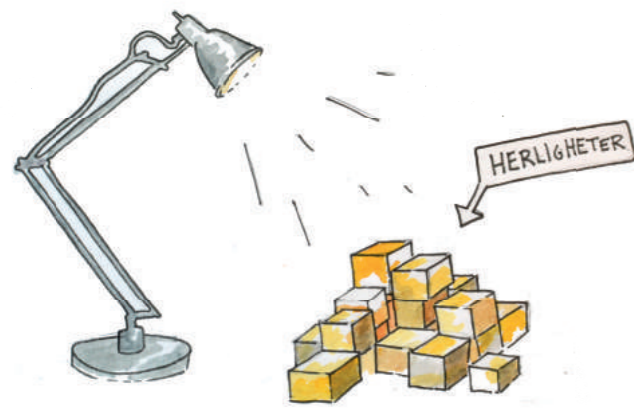

Fig. 5.8

SAMLE TILBUD I SENTRUM

De fleste offentlige tilbudene, for eksempel samfunnshuset, idrettshallen, Tømmerås barneskole, biblioteket, rådhuset, kulturskolen og svømmehallen ligger for seg selv sørvest i Svelvik by. For å skape mer liv i sentrum av byen bør det strebes mot å legge aktivitetene som finnes her, inn i selve kjernen av Svelvik sentrum. Å flytte biblioteket bør være et av de første tiltakene som gjøres, selv om det betyr at det blir noe lengre avstand mellom bibliotekene og skolene. Folkemøter, kulturskolekonserter og lignende bør det også finnes plass til i sentrum.

BELYSE EKSISTERENDE KVALITETER

Både i byen og i resten av kommunen er det mange kvaliteter som bør belyses bedre og som bør brukes til å profilere Svelvik. Både gjennom fysiske og ikke-fysiske virkemidler kan man sette lys på de eksisterende herlighetene. På internett har Svelvik fått en portal, som med vakre bilder gjør Svelvik mer synlig for omverdenen. Byvandring, årbøker og spel har de siste årene fokusert på de historiske kvalitetene ved Svelvik, mens lyssettingen av de store monsternastene som leder strømmen over strømmen, har gjort befolkningen oppmerksomme på at Svelvik har noen av de høyeste strømmastene i Norge og ikke minst at dette er noe å være stolte av.

Fossekleiva kultursenter er et eksempel på en stor styrke ved Svelvik kommune. Ved å gjøre Fossekleiva mer synlig i Svelvik sentrum, for eksempel ved å øke andelen kunst som stilles ut i sentrum, og å ha aktiviteter og "happenings" i Svelvik sentrum kan Fossekleiva og Svelvik fungere i et symbiotisk felleskap som styrker begge stedene.

Svelviks frukt- og bærproduksjon er også noe som bør komme tydeligere frem i sentrum. Det bør være markeder og butikker som selger Svelvik-produkter året rundt, og aktiviteter som belyser Svelvik som en fruktby.

Skilting er også en måte å synliggjøre ting på. En bevisst skiltplan, som viser hva som finnes av aktiviteter og severdigheter er med på å gjøre disse sett og brukt. En opparbeidelse av forskjellige uteområder i Svelvik vil også være med på å skape bevissthet om at Svelvik har bygg og funksjoner som har verdi.

Fig. 5.9

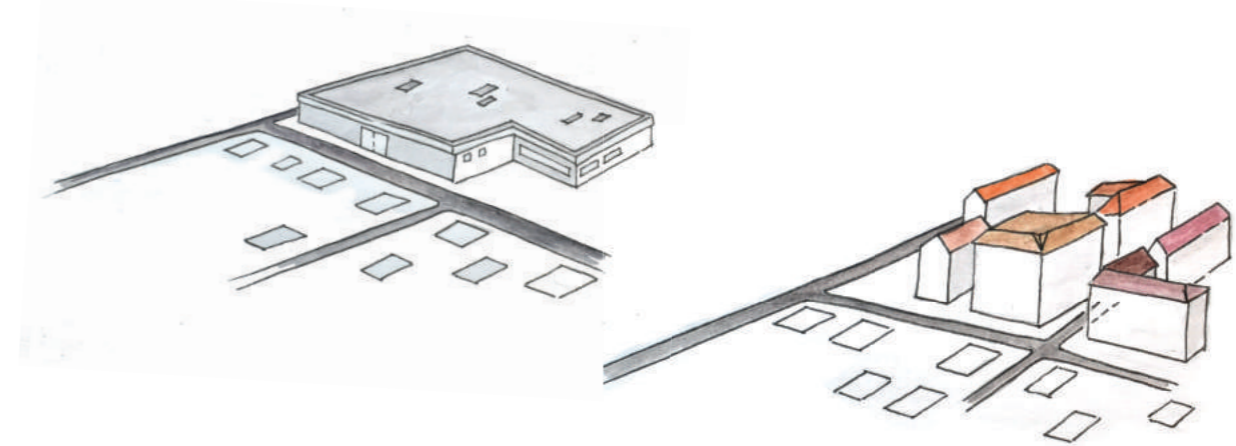

Fig. 5.10

BEBYGGELSE

De gamle industriområdene Adax og papirfabrikken gir arealer for boligbygging i kommunen i mange år fremover. En av de enkleste måtene å få mer liv i et sted på er å øke antallet mennesker som bor der. Samtidig er det viktig at ny bebyggelse ikke går på bekostning av Svelvik som idyllisk småby. For Svelvik by som by er det viktig at kvartalsstrukturen blir opprettholdt. Kvartalsstrukturen bør bli tatt hensyn til i nye prosjekter og videreført der den i dag ikke eksisterer. Ny bebyggelse, spesielt i Storgata, bør også videreføre det kronglete og tette preget som kjennetegner Svelvik, og man må være forsiktig med å holde seg for rigid til gjeldende forskrifter og praksis i boligbygging som kan skade Svelvik. I stedet bør man hente inspirasjon fra den eksisterende og meningsbærende bygningsmassen som allerede finnes i byen.

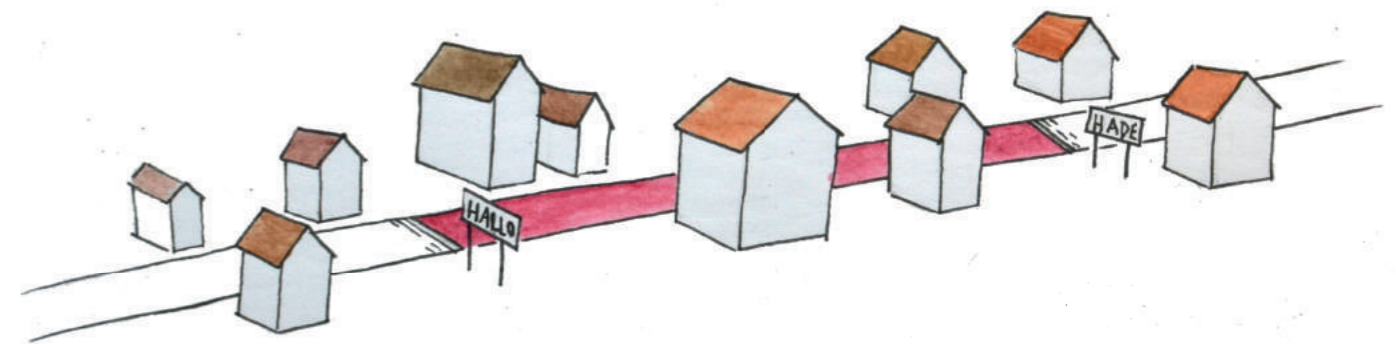

Fig. 5.11

AVGRENSE SENTRUM

Svelvik by er forholdsvis godt avgrenset i terrenget med både Tømmeråsen og strømmen som tydelige grenser for byens utstrekning, men denne avgrensningen er ikke med på å gi form til sentrums-kjernen. Svelvik by er svært langstrakt, Storgata er nesten 2,5 km lang og Svelvik sentrum befinner seg altså midt på denne akse, uten at det er helt klart hvor sentrum starter og slutter. Historier om folk som har kjørt rett gjennom sentrum bare for å spørre om veien til nettopp sentrum illustrerer tydelig at sentrum må defineres tydeligere. Svelvik er mer enn bare én gate. Dette må komme bedre frem. En tydeligere definisjon av sentrum kan oppnås ved å jobbe med tverrforbindelsene, dekke opparbeidelsen av Kirkeparken som et definerende tyngdepunkt og at man lager en skiltplan. Man må opparbeide Svelvik sentrum som målpunkt slik at man ikke bare glir rett gjennom.

TEMATISERING OG IDENTITETSENDRING

En trend i dagens byutvikling er å bruke tematisering og markedsføring som et mål for å endre det kognitive bildet av hvordan steder oppleves (Carmona m.f., 2010). Stedstematisering er noe mange norske byer og tettsteder har hatt stor glede av. Drøbak har blitt julebyen langt utenfor Norges grenser, Røros er blitt en merkevare for lokalprodusert norsk mat, Tvedestrand har markedsført seg som bokbyen, mens Drammen er elvebyen. Film- og utelivsbyen Haugesund har gått fra å være et av de siste stedene i Norge uten vinmonopol, til å bli et sted som yrer av utesteder og festivaler. Listen er lang.

En slik tematisering, "branding" eller markedsføring har som hensikt å endre steders image og identitet, spesielt utad. For steder som er i ferd med å dø ut og miste sin betydning i den større sammenhengen og der aktivitetsnivået er lavt, kan en slik tematisering ha betydelige konsekvenser når det gjelder økonomi, arbeidsplasser, turisme og generell anerkjennelse. Men en slik tematisering, eller stedsmarkedsføring, har også sine motstandere. Å endre identiteten til et sted kan fort virke falskt og overfladisk, og føre til at man i stedet for å redde stedet sitt, erstatter det med en identitet som er så langt unna den gamle at man på noen måter tar livet av det stedet man prøver å redde.

Tematisering av Svelvik

Det er lenge siden Svelvik var en industriby og enda lenger siden seilskutetiden satte vind i seilene på småbyens yrende liv. Nå er Svelvik i en identitetskrise.

Norges nordligste sørlandsperle

Lenge har Svelvik markedsført seg som Norges nordligste sørlandsperle, og dette er blitt en del av identiteten til byen. Profilen som sørlandsperle er en god profil å ha, men det er kanskje for vagt til å klare seg i en verden som jo består av mange sørlandsperler som både har bedre forutsetninger for sol, som er mer idylliske og som i tillegg har markedsført seg på flere andre områder. At byen er Norges nordligste sørlandsperle betyr dessverre ikke så mye i denne sammenhengen.

Svelvik må finne en ny identitet for og presentere seg bedre for omverdenen. Hvilken holdning folk har til Svelvik kommune utenfra er viktig for tilflytning, turisme og ikke minst hvordan innbyggerne i Svelvik anser seg selv. I oppgaveutvalget for omdømme (se mer side 34) fokuserer vi på hvordan man kan øke anseelsen til Svelvik utenfor kommunens grenser. At dette

er nødvendig ser vi i stedsanalysen til NIBR, der det påpekes at Svelvik ikke nødvendigvis har et dårlig omdømme, men at Svelviks problem heller er at omdømmet i stor grad er fraværende. Enten kjenner ikke folk til Svelvik eller så har man et bilde av Svelvik som et anonymt sted. For å tiltrekke seg besøk utenfra til kommunen og til sentrum må man drive aktiv PR for Svelvik, befolkningen må invitere til stedet sitt og snakke kommunen sin opp. Akkurat som at Freia melkesjokolade ikke bare er et godt og søtt brunrutet 200 grams rektangel, men også et lite stykke Norge, må Svelvik finne en måte å formidle til omverdenen og til seg selv hva stedet er.

Vi lever i en verden der folk reiser mer og regionen man bor i betyr mer enn de gamle lokalsentrene. Svelvik by har blitt et godt eksempel på at om man ikke presenterer seg for omverdenen, er det vanskelig for småbyer i dagens samfunn å klare seg. Steder lever i konkurranse med hverandre, og det er fort de som roper høyest, som klarer seg best. Svelvik må begynne å rope. Akkurat hva de roper, er mindre viktig.

Byidentitet som førende element i utviklingen av Svelvik kommune

Tematisering har altså konsekvenser for identiteten til et sted, og er dermed også med på å bestemme utviklingen i lokalsamfunnet. Om Svelvik by ønsker å være en by, bør dette ha konsekvenser for hvor man bygger boliger i kommunen og måten man utvikler Svelvik sentrum på. Om Svelvik ønsker å være en idyll, betyr det at de bør strekke seg langt i å ikke rasere sentrum med dårlige og billige løsninger. Å ha en klar forståelse for hva stedet er, bør derfor komme først, og videre valg bør etterstrebe å ta hensyn til denne valgte identiteten. Tematisering handler også om dette.

TATTOVERINGSBYEN GELATOLAND
BÆRBYEN ARKITEKTBYEN
UTDRIKNINGSSTADEN
MEDVIRKNINGSBYEN **PIC:NIC BYEN**
POSTINDUSTRIELL INDUSTRIBY
MIKROBYEN BYDEL I DRAMMEN
SEILSKIPSSTEDET HALLOWEENBYEN SKATTEPARADISET
FILMRULLHOVEDSTADEN
IDYLL MULTIKULTURBYEN
SLOWTOWN
KJÆRLIGHETSBYEN **BRYLLUPSBYEN**
SØNDAGSBYEN
FERGEBYEN **SOMMERBYEN** **BY**
AKTIVITETSBYEN BYEN VED STRØMMEN
MONSTERMASTBYEN JULEBYEN
TATTOVERINGSBYEN **BLOMSTERBYEN**
KORTREISTBYEN SANDSLOTTBYEN
KITEHOVEDSTADEN LEIRDUEBYEN
BUSSBYEN
KUNSTNERBYEN (MED BERGER SOM ANNEX)
NORGES NORDLIGSTE SØRLANDSPERLE

Fig. 5.12 Ordsky om profilering av Svelvik

TEMATISERING OG KOMMUNELOGO

I forbindelse med vedtaket om kommunesammenslåing fikk Svelvik kommune en ny logo, eller "visuell profil", som skal ta over for kommunevåpenet i 2020. Logoen viser virvlene i Svelvikstrømmen. Jeg mener at både logoen (og også slagordet) er en misbrukt mulighet til å markere Svelvik by på en god og overbevisende måte ovenfor omverdenen, fordi den verken presenterer det urbane eller det inkluderende aspektet ved Svelvik.

Den nye logoen til Svelvik kommune er en viktig del av profileringen av Svelvik kommune og dermed også viktig for sentrumsutviklingen. En logo er viktig fordi den bidrar til å skape et kognitivt bilde av det logoen presenterer. Den nye logoen er et meningsbærende grep.

Svelvikelementer som visuell profil

I spørreundersøkelsen forhørte seg meg om hvilke Svelvik-elementer som var viktige for befolkningen (se figur 2.9 side 37). Her ser jeg på hvilke av disse som passer best til å fronte Svelvik kommune som en del av en visuell profil.

Svelvikstrømmen

Jeg har forståelse for hvorfor Svelvikstrømmen ble valgt. For det første er den noe av det mest unike ved Svelvik sett i et nasjonalt perspektiv, og for det andre legger den det geografiske grunnlaget for at Svelvik i det hele tatt eksisterer. Men allikevel mener jeg at den ikke er spektakulær nok som naturfenomen til at Svelvik burde ha satset på strømmen som det ledene motivet. Jeg vet ikke om det er noe man vil komme langveis fra for å se. Dessuten blir mye av det som er interessant ved strømmen borte i den grafiske fremstillingen, nemlig skipene som lå til kai i vinterhavnen på 1800-tallet, det ekstremt trange sundet med store containerskip som passerer på kloss hold, og Norges korteste fergestrekning.

Epler

Svelvik kommune er i ferd med å vokse frem som den desidert største fruktprodusenten på Østlandet. Dette er noe som preger store deler av landskapet i kommunen og er derfor en svært viktig del av hva Svelvik er i dag. En logo med epler og moreller ville vært en god løsning fordi det profilerer et menneskelig aspekt ved Svelvik. På den annen ville det profilert kommunen som en landlig kommune med bønder og frukthaver, noe som ville vært skadelig for sentrumsutviklingen.

Samholdet

Svelvikportalen.no benytter seg av en av logoene som ikke vant frem i konkurransen. Denne logoen trekker frem Svelvik som et småsted med et sterkt samhold som det stedsbærende elementet. Logoen er fin fordi den også er smart, der den med fet skrift fremhever "vi" et i Svelvik. Denne logoen gir dermed Svelvik en følelse av både kjærlighet, samhold og intelligens.

Hovedproblemet med både samholdet, strømvirvlene og epler er at de ikke direkte gjenspeiler byen eller det byhistoriske ved Svelvik. Svelvik burde profilere seg først og fremst som byen Svelvik, og dernest som stedet med epleåkere, geologiske fenomen eller hygge. Disse kvalitetene bør være attributter ved byen, og ikke motsatt. At nærheten til Svelvik by er en kvalitet ved epleåkrene er en rar måte både å forstå og formidle Svelvik på. En logo med omriss av byen, seilskuter eller Svelvik-fergen ville derfor vært bedre valg i sentrumsutviklingsøyemed.

Seilskuter og Svelvik-fergen, monsternastene

Svelvik kunne gått for seilskuter i logoen sin. Det ville bidratt til å sette lys på Svelvik som et historisk sted, noe som er svært passende siden mye av den historiske bebyggelsen fra denne tiden fortsatt eksisterer, og det ville passet inn i profileringen av Svelvik som sørlandsidyll. Næringsrådet i Svelvik har gått for en seilskute som sin logo. Dette mener jeg er fornuftig, om enn litt kjedelig. Svelvik-fergen er ikonisk i seg selv, og den korte turen er et lystbetont element ved Svelvik. Svelvik-fergen en viktig del av bybildet i Svelvik. Den mener jeg ville fungert godt som logo.

Et annet spennende valg kunne vært å bruke monsternastene som logo. Det ville vært ganske modig, siden strømmaster generelt er ansett som et nødvendig onde. De er også ikoniske, men strømmaster sender ikke ut noe signal om Svelvik som en koselig idyll, heller det motsatte og er derfor ikke det beste valget, de er også ikke synlige i like stor grad som fergen i sentrum.

Bysilhuett

Svelvik by er kjernen i Svelvik og det viktigste stedet i kommunen. Her finner vi dessuten kafélivet, biblioteket, gammel trehusbebyggelse og sørlandspreg, et potensielt rikt byliv og de viktigste møteplassene i Svelvik. Derfor mener jeg at det er selve byen som bør være Svelvik kommunes profil. For Svelvik er den gamle småbyen det som gjør Svelvik kommune til noe mer enn bare en jordbrukskommune ved havet.

Fig. 5.15 Kassert forslag til Svelvik logo med et fiffig "vi" som illuderer til Svelvik som et lite sted med et sterkt samhold.

Fig. 5.16 Logoen til Svelvik Næringsråd profilerer Svelvik som et historisk og stolt sted, med et motto som passer både stedet og logoen.

Fig. 5.13 Skisseforslag til ny Svelvik logo med Svelvikfergen som en maskott. Et inviterende og hyggelig motto skaper velvilje og nysgjerrighet. Årstall viser Svelvik som et historisk sted.

Fig. 5.14 Skisseforslag til ny Svelvik logo med bysiluetten og ladskapet rundt gir med en gang et bilde av det Svelvik-bilde man ønsker å formidle, nemlig en historisk kystby i et vakkert fruktlandskap. Siden Svelvik er et forholdsvis ukjent er en slik logo spesielt hensiktsmessig.

Fig. 5.17 Dagens nye Svelvik logo med motto er en dårlig brukt mulighet til å profilere Svelvik. Den er også veldig lik drammen sin logo, noe som er rart med tanke på at en slik logo skal prøve å definere Svelvik som noe eget i konkurranse med nettopp Drammen.

Fig. 5.18 Logoen til Svelvikportalen.no ville nok ikke passet som kommunelogo, men den har en lekenhet og en "koselig"-het som ville passet bra også som steds-logo.

Fig. 5.19 Et travelt og rikt kafeliv kjennetegner ofte de beste byene. foto: Henrik Ole Jensen

FORSLAG TIL STEDSBERIKENDE TILTAK

Det beste for en by er at aktivitetene der skjer spontant og for eget initiativ, men det er også mulig å kickstarte aktivitet i en by, ved å kuratere byliv. Allerede har mange av de ulike foreningene i Svelvik kommet sammen om et mål om å skape liv i byen, og de har fått til mye, som byvandring, julemarked og Svelvik-musikalen m.m. Men selv om det har kommet mye nytt, kreves det fortsatt nye tiltak.

Her presenterer jeg noen forslag som kan være med på å bidra til å puste liv i Svelvik. Forslagene er ikke alle nødvendigvis aktiviteter i seg selv, men kan skape muligheter for aktivitet, og samtidig bidra til at Svelvik blir et meningsbærende sted. Noen av forslagene er små og noen større. Aktivitetene vil også få betydning for hvordan Svelvik fremstår fysisk, og kan få betydning for den fysiske utformingen av sentrum (se side 12 om hva som utgjør et sted). Det er flere måter å plassere aktiviteter i Svelvik by på. Man kan ta utgangspunkt i stedene der aktivitetene skal skje, man kan se på selve aktivitetene og deretter plassere dem, eller man kan se på årstider og se hvilke aktiviteter som

passer når. Følgende liste viser noen av de mulige aktivitetene som kan foregå i Svelvik. Noen er mer generelle enn andre, noen svært spesifikke. Listen er lang, men på ingen måte komplett. Bare fantasien setter tross alt grenser for hva som kan være med på å gjøre Svelvik til en levende by.

IDRETTSARRANGEMENT OG KONKURRANSER

SENIORSVØMMING
FOTBALLTURNERING
BUESKYTING
HÅNDBALLCUP
NM- I FRISBEEGOLF
VM I KITEING
X-GAMES
SJAKK VM
VM I AVSLAPNING
MORELLSPYTTEKONKURANSE
VM I CIDER OG ØL
VM I SYLTETØY
NM I KAKEBAKING
SKATTEJAKT
ORIENTERING
BMX
TERRENGSYKLING
VOLLEYBALLTURNERING
DATAKONKURANSE
MORELLSPYTTEKONKURANSE
VM I CIDER OG ØL
VM I SYLTETØY
NM I KAKEBAKING
SKATTEJAKT
ORIENTERING
BMX
TERRENGSYKLING
VOLLEYBALLTURNERING
LANKONKURANSE

MAT OG DRIKKE

VERDENSMAT
CIDERBRYGGING
GOURME-KAKEKURS
FISKEUTSALG

SCENEKUNST

KINO
AMATØRTEATER
LOKALE KORPSKONSERTER
KORK TIL SVELVIK
RIKSTEATERET TIL SVELVIK
BERLINERFILHARMONIEN TIL SVELVIK
OPERAEN TIL SVELVIK
PREMIÆREVISNING I SVELVIK
UTEKINO I SVELVIK
SPEL

FESTER

MUSIKKFESTIVAL
MATFESTIVAL
BARNEFESTIVAL
BÅTFESTIVAL
STRØMFESTIVAL
RAVE
DISKO
SEILSKIPSFESTIVAL
DRONEFEST
LYSFESTIVAL
REPTILFESTIVAL
MILJØFEST
ANTISKIPSFARTOG-
ANTIGLOBALISERINGSFEST
LOKALMATFEST
JULETREFEST
SINGELFESTIVAL

MARKEDER/ MESSER

JUL – PYNT, KAKER
HØST – FRUKT, BÆR
SOMMER - FISK
VÅR - SYLTETØY
LOPPEMARKED
FISKEMARKED
MC MARKED
SYKKELMESSE
STORGATA SOM MESSEGATA
MADRASSMESSER
BRYLLUPSMESSE

LOKALLAGSMØTER

FRIMERKEKLUBB
BOKKLUBB
MC KLUBB
MYNTKLUBB
EPLEDYRKERLAG
BRETTSPILLKLUBB
ØVELOKALER

KURS

STRIKKEKURS
HAGEKURS
FISKEKURS
SYKURS
TOVEKURS
VEVEKURS
BLOMSTERKURS
MALEKURS
STRØMKURS
MUSIKKSKOLE
SALSAKURS
FOLKEHØYSKOLE
SNEKKERKURS

KULTUR OG MUSEUM, UTSTILLINGER

HISTORISK
GEOLOGISK
FOSSEKLEIVA FILEAL
GATEKUNST
SKULPTURPARK
"HAPPENINGS"
BIBLIOTEK

EGENAKTIVITET

TURMULIGHETER
LEKEMULIGHETER
BADEMULIGHETER
SKATEMULIGHETER
BALLSPILL (TENNIS,
VOLLEYBALL, BALLBINGE,
PAINTBALL)
LEKEAPPARATER
BÅTLIV
OFFENTLIGE OPPHOLDSROM
OG MØTEPlassER.

HELGESERIEN

En ting er å få Svelvik sentrum til å bli livlig på 17. mai og under Svelvikdagene, en annen ting er å få til en jevn strøm av aktiviteter gjennom året. De potensielle kundemassene i de omkringliggende kommunene er store, og med nesten 7000 mennesker i kommunen kan Svelvik by tiltrekke seg langt flere mennesker enn det den gjør i dag. Å benytte seg av de lokale kreftene er et godt sted å starte for å få ting til å skje. Skolekorpset må invitere til storkorpsfestival. MC-klubben må se mulighetene som ligger i byen til å lage et landstreff, og dansegilde svelvikinger kan lære seg salsa og invitere til en sydeuropeisk kveld med sterk mat og cubanske rytmer. Svelvik IF må invitere til "Best of nye Drammen" med Strømsgodset og Mjøndalen som hedersgjester. Fruktbøndene må ha fruktmarked. Husflidslaget kan forsøke å strikke verdens lengste skjerf. Kunstnerne på Berger må tegne med kritt i storgata, håndballaget invitere til loppemarked, russerne til russetreff etc.

Helgeserien går ut på at man delegerer ut sentrum til de ulike foreningene i Svelvik, der hver forening får en helg hver til å gjøre akkurat det de måtte ønske i sentrum. De kan invitere til konserter, markeder, konkurranser og andre aktiviteter i byen som trekker til seg folk. Helgeserien kan gå hver tredje helg året gjennom, og gjerne oftere om sommeren.

MENING

Svelvik kan bli kjent som et sted der ting skjer.

AKTIVITET

Det er om å gjøre at så mye som skjer i Svelvik sentrum.

FORM

Med så mye fart i Svelvik sentrum vil Svelviks attraktivitet øke og dermed kan det bli lettere for kommunen å ta initiativ til nye boligprosjekter i sentrum. Med så stor økt aktivitet vil sannsynligvis handelsstanden få et løft og gjøre Svelviks fasader mer aktive.

INSTALLASJON - SVELVIK I TALL

En stor infotavle kan plasseres på et sentralt sted. Den kan vise tall om Svelvik med følgende data: Nedtelling til neste store skip som skal passere, samt informasjon om skipet og hvor det kommer fra. En teller som forteller hvor mange ganger Svelvikfergen har kjørt over sundet, i dag, i år og noensinne. En klokke som forteller hvor lenge det er til neste fergeavgang. En klokke som teller ned antall tonn med sand som er igjen på verket samt hvor mange tonn som er tatt ut. En måler som forteller om styrken i strømmen til en hver tid.

MENING

Dette skaper interesse for de unike elementene ved Svelvik; Dens geologi, strømmen, Norges korteste fergeleie og skipene som kommer tett på.

AKTIVITET

Klokken vil være noe å følge med på og et ønske om å holde seg oppdatert, gir folk en grunn til å reise til sentrum. Selve klokken blir et målpunkt. Man kan dessuten tenke seg at man arrangerer fester når tallene blir runde. Svelvikfergens tusende avgang fra Svelvik allerede i mars, kan ikke være annet enn en svært god grunn til å feire. At det største skipet på ti år tar turen femti meter fra Kirkeparken er også grunn til å samles.

FORM

En attraktiv og ordentlig opparbeidelse av tavlen og området den står på.

HØSTFEST I SVELVIK

Første helgen i oktober arrangeres bøndenes kvinnedag og landbrukets 17. mai i Svelvik. Markeder, høstingskurs, frukt dyrkingskonkurranser, kakekonkurranser, syltetøykonkurranser, likørkonkurranser, cidersmaking, ølbrygging, lammegryter, aktiviteter for barn, skattejakt, bål, lys og fakler i gatene, utekino, quiz, bekkeåpning, kurs om kortreist mat og skipsindustrien, parselhagedyrking i Juve, konserter, MDG- og SP-politikere holder taler. Det kan også arrangeres et bransjetreff med NMBU-forskere og frukt bøndene fra hele Norge. Arrangørene er kommunen og bøndene i Svelvik. Målgruppen er alle på Østlandet som er interessert i kortreist mat. Man får folk til å komme ved å satse stort på PR: Facebook, reklameplakater, reklame på t-banen i Oslo, utdeling av gratis epler på stand på Drammen togstasjon, osv.

MENING

Festen er med på å gjøre Svelvik til frukthovedstaden på Østlandet. Fruktbyen. Kortreistbyen! En slik fest kan være med på å definere Svelvik som sted, slik at folk vet hva Svelvik er og har assosiasjoner med stedet.

AKTIVITET

Skape en ny fest i Svelvik på en tid på året da det ellers skjer svært lite. Bøndene går sammen om å leie et butikklokale i sentrum, som selger frukt og bærprodukter året rundt som følge av den store suksessen. Her er njsje-produkter som folk er villig til å reise hit for. Snart følger åpning av ny restaurant med kortreist mat

FORM

Kombiner festen med opparbeidelse av Snekkerbekken og av nye parseller utenfor Kaldt lageret i Juve og treplanting i Fergeparken.

BLOMSTERBYEN

Fyll gatene i Svelvik med blomster. Svelvik blir en bugnende by av blomster som lyser opp sentrum i alle regnbuens farger. Svelvik har ifølge Meteorologisk institutt de varmeste vintrene i landet. Dette er også en av grunnene til at kommunen eger seg så godt for frukt dyrking. Lag konkurranse mellom hageeiere i sentrum om å ha den peneste hagen. Blomsterkomiteen etableres og lager en klar plan for utformingen og får befolkningen til å bli med på opparbeidelsen i det som blir en dugnadsfest uten like med det resultatet at Svelvik blir den mest blomster-bugnende byen i Norge. Det hele starter i mai, da Svelvik blir Skandinavias svar på Amsterdam og Istanbul, med tusenvis av tulipaner så langt øyet kan se.

MENING

Svelvik hadde et av de største gartneriene i landet – midt i sentrum – på starten av 1900-tallet og har landets varmeste vintere. Ingenting står derfor i veien for at Svelvik ikke skal bli blomsterby nummer en i Norge.

AKTIVITET

Folk reiser langveis fra for å se det idylliske og grønne sentrumet. Folk bidrar til å holde liv i blomstene og bruker dermed sentrum mer enn før.

FORM

Svelvik blir en bugnende by av blomster som lyser opp sentrum i alle regnbuens farger.

TURISTKART OG SKILTING

Et romantisert kart over Svelvik sentrum, gjerne i vannfarger og utformet som et skattekart, som peker ut hvor de forskjellige ikke-temporære aktivitetene befinner seg, badeplasser, lekeplasser, handelsmuligheter, viktige historiske steder etc. Kartet kan inngå i en generell skiltplan for byen, der man setter lys på og skilter til de aktivitetene og stedene som finnes i byen. Eksempler på hva som kan stå på skiltene, er branngatene, Svelvik By Vel, svømmehallen, historiske begivenheter og hvor de befant seg, de gamle rederiene, tollboden, kart over kommunen, kart over sentrum, bibliotek, fergeavganger, skilt som viser hvor sentrum slutter og starter, et velkommen-til-Svelvik-skilt, avstander innad i sentrum, avstander til Oslo og Drammen, Holmestrand, Moss, Drøbak og Sande. Avstand til flyplassene (Svelvik er like langt fra alle tre). Skilt som viser at dette er en by og når den ble stiftet. Skilting til Fossekleiva og Berger og Nesbygda, skilting til de store byene i verden, Batteriøya, badestrendene, Solbakken-banen, tennisbanene, batteriøya, badestrendene ect.

MENING

Kartet presenter Svelvik som en historisk tradisjonsbunden utadvent by som ønsker turister velkommen. Og har et uttrykk som selger Svelvik som et sted der seilskutetiden og sjølivet er viktig. Både kartet og skiltene ønsker å vise frem hva det er å se i Svelvik. Det setter lys på eksisterende kvaliteter.

AKTIVITET

Kartet gir et insentiv om å oppsøke de stedene man ikke har vært. Skiltene gjør byen mer forståelig og håndterbar og dermed mer brukt.

FORM

I det noe blir utpekt som noe verdt å se vil det kanskje gjøre folk mer vilige til å påse at den fysiske opparbeidelsen av dette stedet ikke vil gjøre den skuelystende skuffet.

FOSSEKLEIVA TIL SVELVIK

Fossekleiva i Berger gjør seg mer synlige i Svelvik by og har utstillingslokaler også i Svelvik. De inngår et samarbeid med Svelvik museum, og gir dette gamle museet nytt liv. De får egne utstillingsmontere i gågata og i Kirkeparken. Svelvik kommune har lagt mye penger i Fossekleiva gjennom de siste 20 årene, så å bruke kunstnerne her aktivt til å drive sentrumsutvikling bør derfor ikke være noe problem. Ved å binde Svelvik by og Fossekleiva tettere sammen kan man gi kunstinteresserte fra hele Østlandet en grunn til å reise til Svelvik.

MENING

Det er med på å trekke Svelvik og Fossekleiva/Berger nærmere hverandre. Man synliggjør Svelvik kommune som et hipt sted, en kunstnerkommune med Svelvik som en kunstby.

AKTIVITET

Kunst i Svelvik gir insentiv til å reise til fossekleiva, og vica versa. Fossekleiva legger ikke beslag på kulturen i Svelvik.

FORM

Er med på å idyllisere Svelvik og gi det fysiske uttrykket til byen mer vigør.

Fig. 5.20 Svelvik kan bli en blomsterby. Foto: Risk.us

Fig. 5.21 Svelvikfergen er ikonisk og kan brukes til å skape engasjement og aktivitet i byen. Foto: Thomas Østberg Jacobsen

Å GI FORM TIL SVELVIK

Både med tanke på den planmessige strukturen i byen og den estetiske utformingen er det mye å ta tak i i Svelvik, og det er viktig at disse tiltakene blir satt i verk fort. Svelvik må legge fysisk til rette for byutvikling og forskjønning på en måte som passer inn i ideen om Svelvik som en idyllisk småby. Grepene i de områdene som jeg har sett nærmere på, er med på å forskjønne Svelvik, samtidig om de endrer byens status, struktur og er med på å skape mer liv i byen.

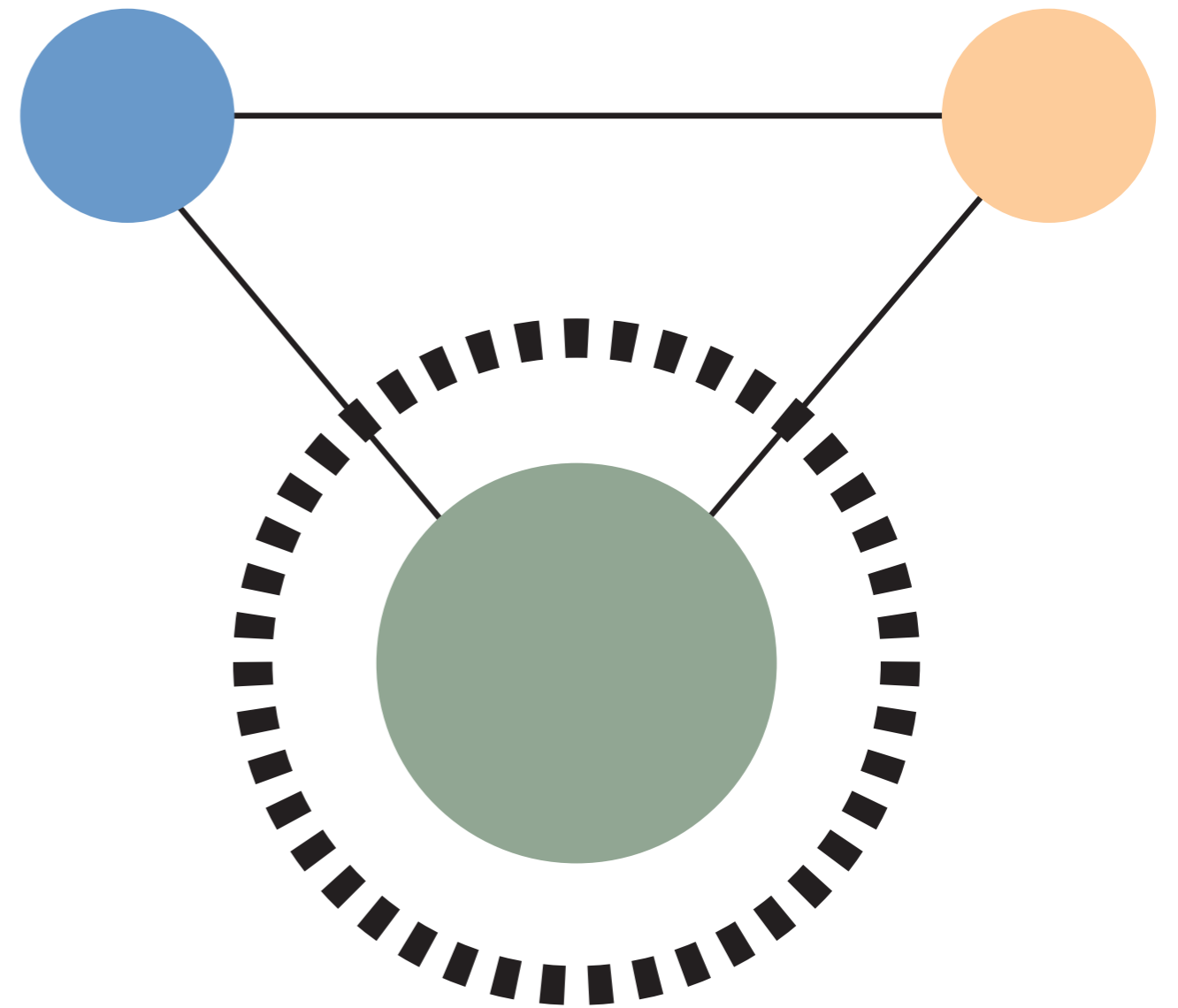

Fig. 5.22 Fokus på de fysiske omgivelsene (mening og aktivitet).

PRINSIPPER FOR INFRASTRUKTUR

I oppsummeringen av den fysiske analysedelen påpekte jeg blant annet at det er mange blindgater i Svelvik, at fylkesveien leder rundt sentrum. Her ser jeg på prinsipper for infrastrukturen og presenterer grep som vil øke den bymessige strukturen til Svelvik og samtidig øke antallet mennesker som er i sentrum. Ved å gjøre strukturene mer urbane er målet og samtidig endre byens identitet til å bli mer urban, og at befolkningen dermed ser verdien av Svelvik som et urbant sted.

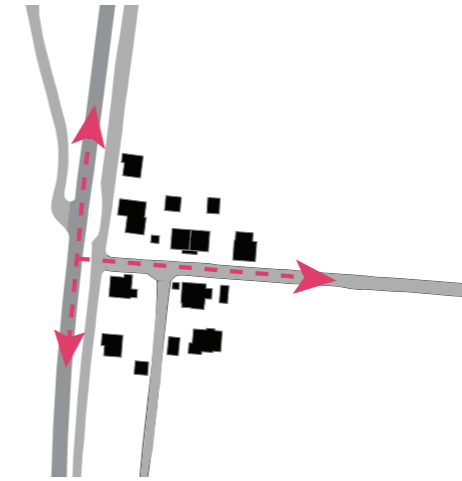

Fig 1.1 og fig 1.2. Fylkesveien vest for sentrum bør opparbeides til å få et gateuttrykk og bli en del av byen. Den bør kobles til sidegatene som leder inn til sentrum og storgata. I bildet ser vi at høydeforskjellen mellom fylkesveien til høyre og sentrum som ligger til venstre skaper en barriere.

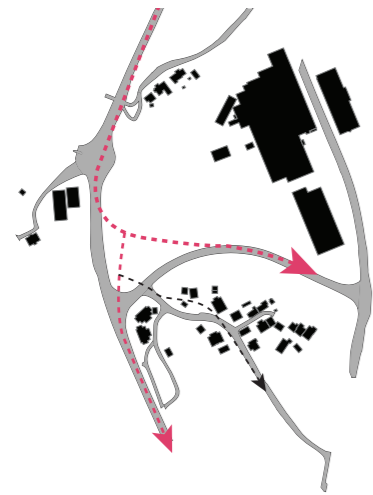

Fig 5.23 - fig 5.24 Fylkesvegen bør lede ned til sentrum heller enn rundt. Slik det er i dag er det lett å kjøre rett forbi byen.

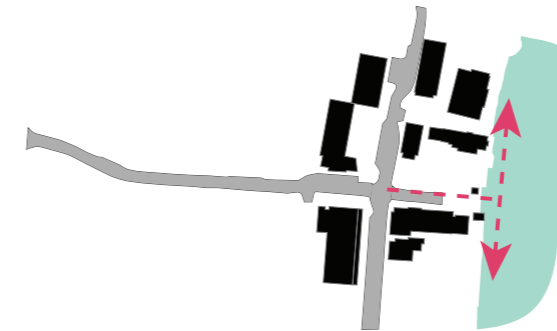

Fig. 5.27 - fig. 5.28 Branngatene er historisk interessante og viktige fordi de kobler Storgata til Strømmen, men som blindveier flest er de ikke så interessante å gå ned i. Branngatene bør lede videre til promenade. I bildet ser vi eksempler på fysiske tiltak. Man bør hold gatene åpne og fjerne vegetasjon som tar vekk gatefølelsen/ åpenhetsfølelsen, og gjøre hele gaten fra fasade til fasade offentlig.

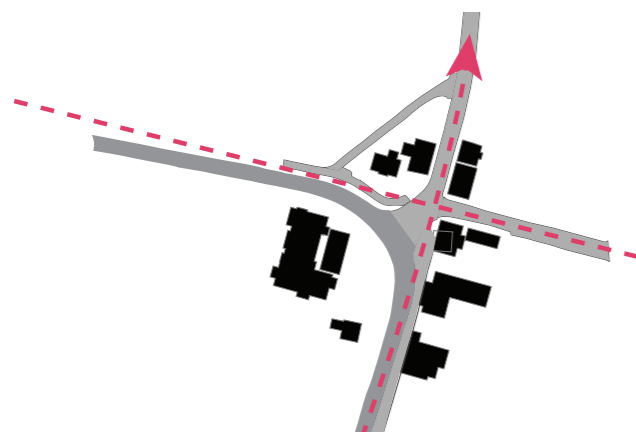

Fig. 5.25- fig. 5.26 Fylkesvegen er utformet med tanke på trafikkflyt, men ikke på kvartalstruktur eller sentrumsutvikling dessuten bli igjen trafikken ledet bort av sentrum. Man bør rette derfor rette opp kvartalstrukturen, og gjøre det mer naturlig å kjøre inn mot Svelvik sentrum.

Fig.5.29 - fig 5.30 Befolkningsveksten i Svelvik bør skje i Svelvik by. Det er store næringsarealer som kan brukes til boligbygging. Det er viktig at man bygger bymessig og at man dermed tar vare på kvartalstrukturen, når ny bebyggelse opprettes.

DELOMRÅDER

- 1 SVELVIKPORTALEN
- 2 FERGELEIET
- 3 SBV-TORGET
- 4 STORGATA
- 5 KIRKEPARKEN
- 6 HAVNEPROMENADEN
- 7 MYRESGATEKRYSSET

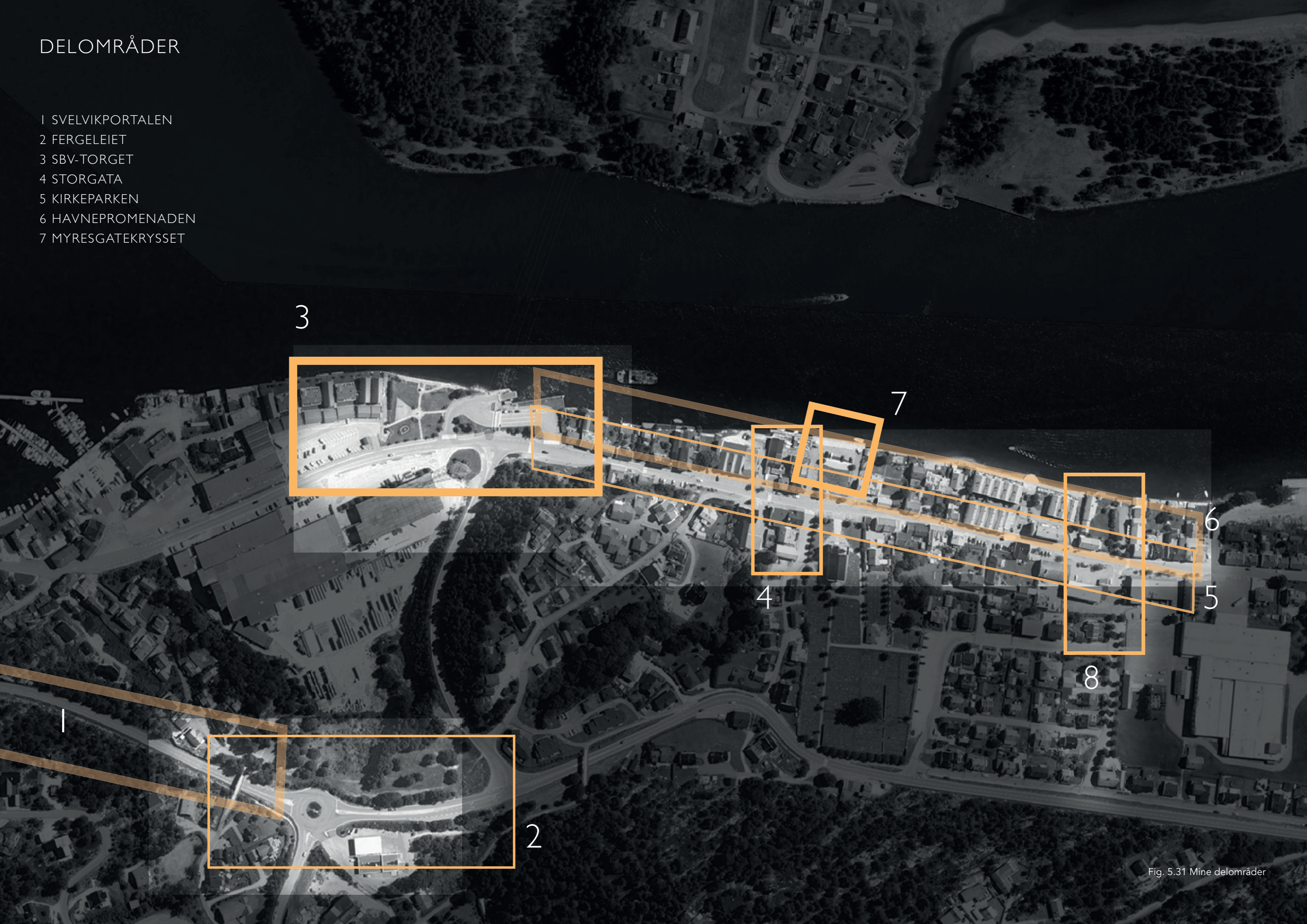

Fig. 5.31 Mine delområder

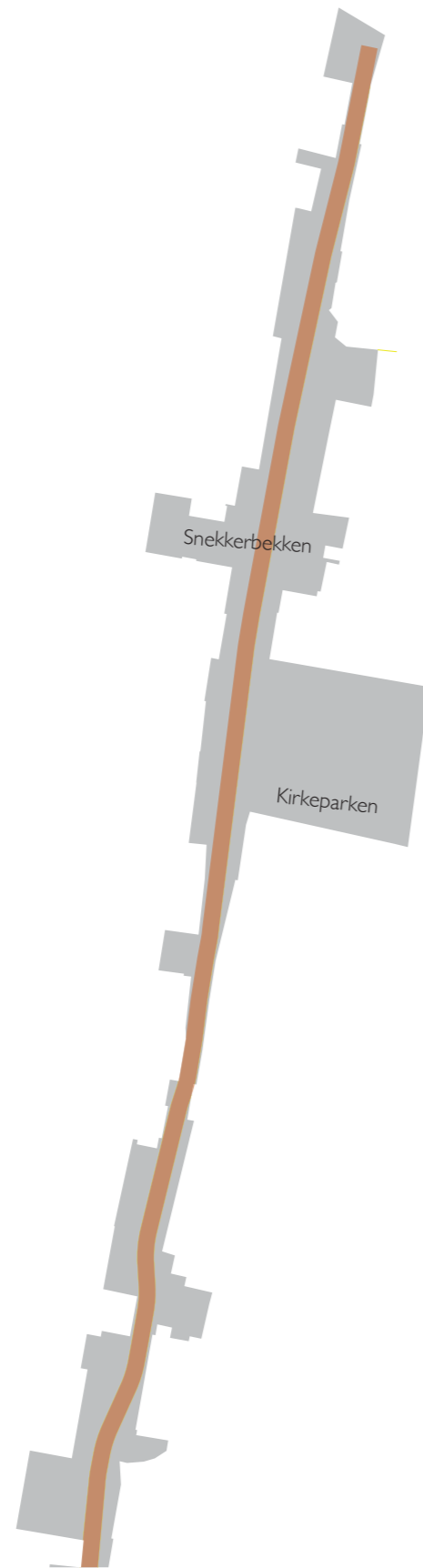

Fig. 5.32 En 4.6m bred vegbane strekker seg gjennom hele sentrum. Resten av arealet har samme dekke og er uten kanter eller oppmerkinger.

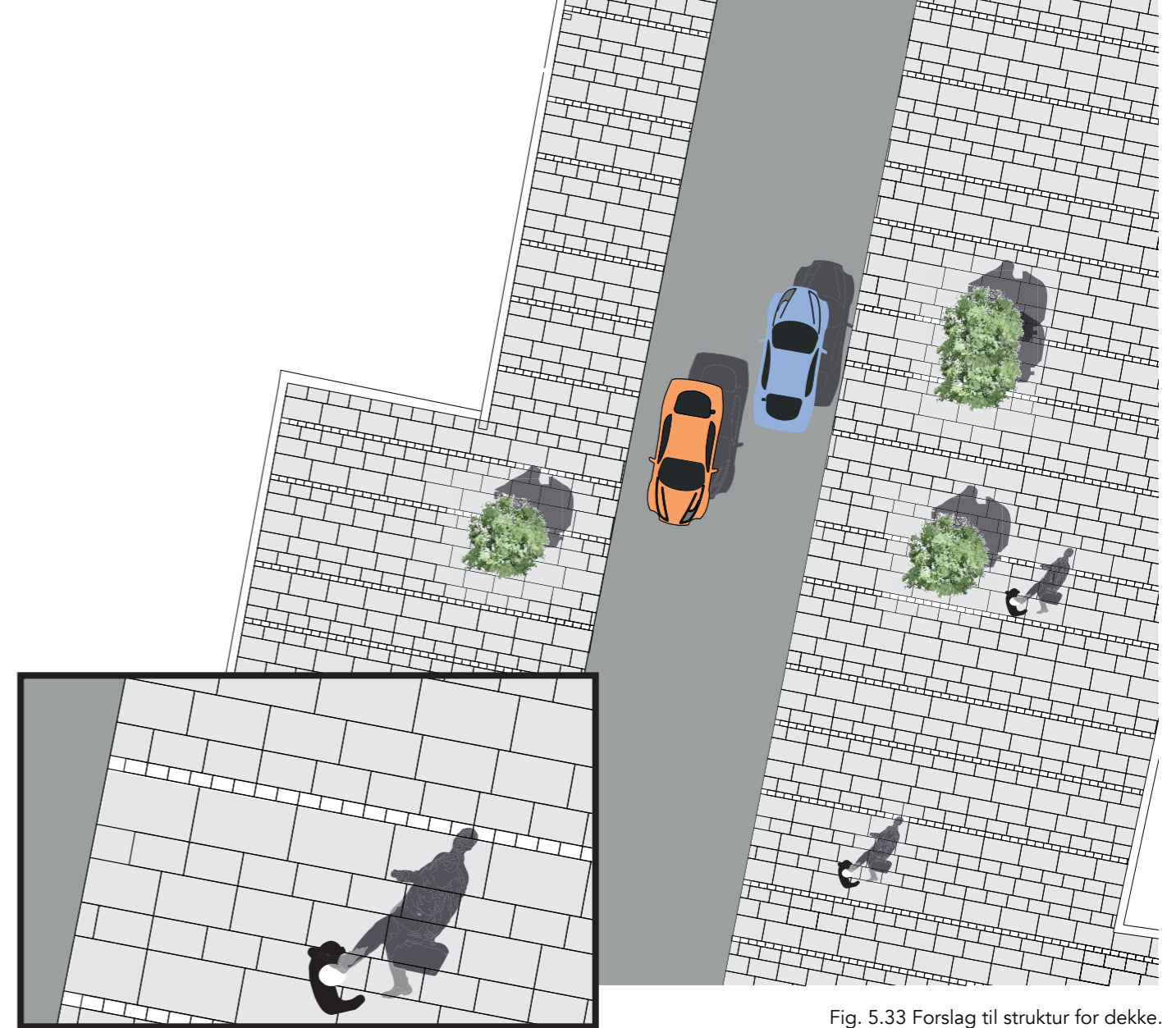

Fig. 5.33 Forslag til struktur for dekke.

DEKKE

Det er flere ting et nytt dekke i Storgata kan bidra med i sentrumsutviklingen. For det første vil et nytt dekke i det sentrale Svelvik være med på å definere hvor sentrum starter og slutter, og definere sentrum som et gjennomgående og helhetlig rom. Storgata i sentrum er smal, og et sammenhengende og lite prangende dekke vil derfor være hensiktsmessig. I dag er rommene i Storgata oppstykket med unødvendig kanter og oppmerkinger.

Mitt designforslag har gjennomgående tverrlinjer som er med på å bremse energien i gatens lengderetning, noe som inviterer folk til å stoppe opp når de er inne i den sentrale delen av byen. I dag endrer bilbanens bredde gjennom sentrum seg kontinuerlig. Dette er unødvendig og gir mangel på sammenheng. Forslaget mitt er i utgangspunktet et gjennomgående shared-space design, men den 4,6 meter brede asfaltstripen i midten av gata fungerer som veiledende for hvor biler skal kjøre. Stripen er akkurat bredt nok til at to biler kan passere hverandre. Denne stripen er også med på å skape helhet og binde sammen sentrumsområdet. Parkering i sentrum vil fortsatt være mulig, men ingen plasser vil være oppmerket. Gatestein som ikke er for store blokker bidrar også til følelsen av en menneskelig skala.

Materialene: Fortau/shared-space området er av grovslipt betong med Svelviksand som tilslag og vegbanen i asfalt. Svelviksandens runde form kommer frem når slipt på denne måten.

Fig 5.34 Forslag til opplysning av Svelvikportalen

60
50
40
30
20
10

Fig 5.35 Snitt av kløftens 970m lange vestside. Østsiden er ikke like prominent hele veien.

Svelvikveien fra Drammen følger for det meste vannkanten, men rett før man kommer til Svelvik tettsted, svinger veien opp i terrenget og man kjører gjennom en lang kløft i fjellet med den karakteristiske røde Svelvik-granitten på hver side. I det man kommer ut på andre siden av denne kløften, er man i Svelvik. Dette forslaget foreslår å opparbeide og tydeliggjøre denne kløften som en portal. Som et skille mellom Svelvik og omverdenen vil portalen være med på å definere Svelviks romlige utbredelse. Belysningen blir dessuten et landemerke og kan være med på å tiltrekke seg folk til Svelvik.

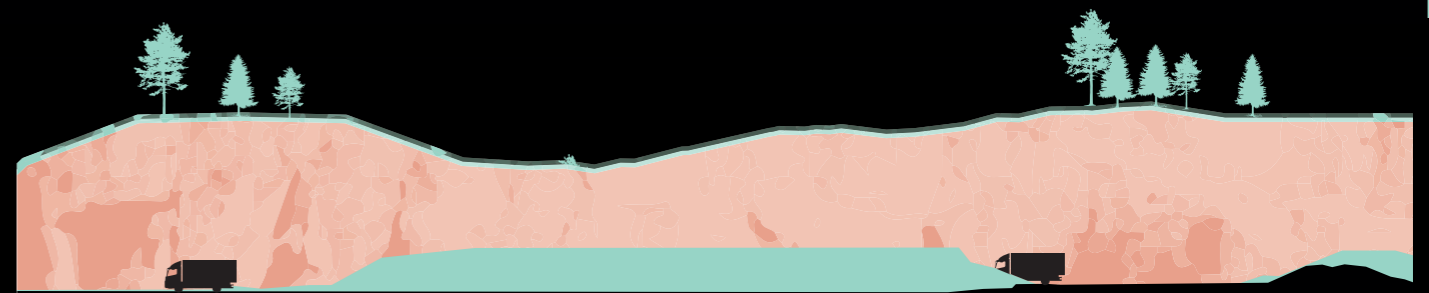

Fig. 5.36 Snitt med lastebiler som kjører gjennom Svelvikportalen

Fig. 5.37 Forslag til opplysning av Svelvikportalen

Fig. 5.39 Forslag til opplysning av Svelvikportalen

Fig. 5.38 Forslag til opplysning av Svelvikportalen

Fig. 5.40 Forslag til opplysning av Svelvikportalen

FERGEPARKEN
1:500

Fig. 5.41 Fergeparken. Plantegning

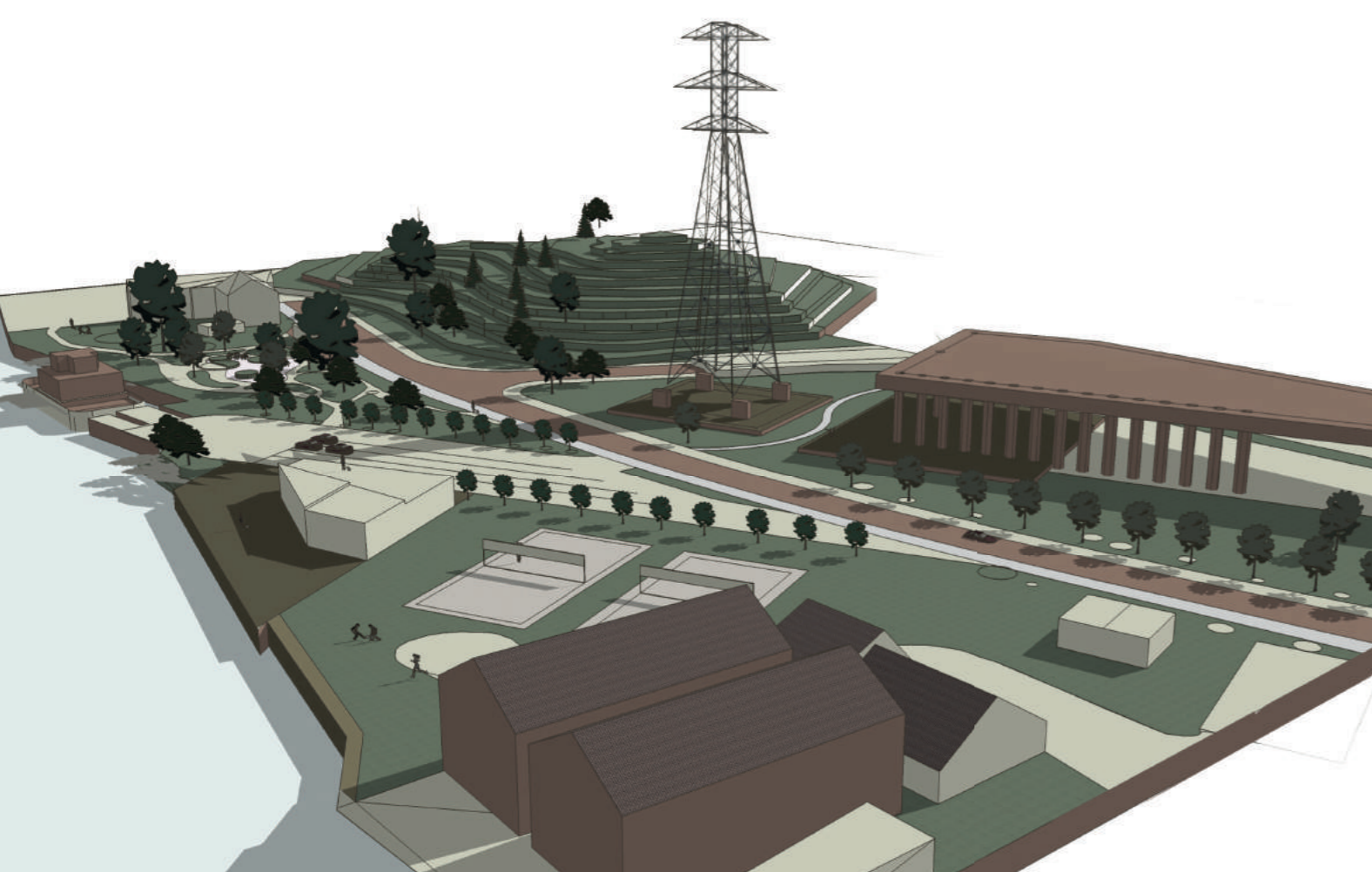

Fig. 5.42 Modell av forslaget mitt til Fergeparken.

FERGEPARKEN

NORGES VAKRESTE FERGELEIE

For Svelvik er omdømmet som en idyll utrolig viktig. Da er det viktig at området som ligger midt mellom de to idylliske delene av byen, Øvre- og Nedre-Svelvik, også er det. Derfor bør dette være et av de første stedene man gjør noe med i Svelvik. Svelvik kommune har valgt å definere dette området som utenfor Svelvik sentrum, men som et sted der man finner svært mange viktige byfunksjoner mener jeg denne avgrensningen heller reflekterer en ansvarsfraskrivelse fra å opparbeide Juvet, og at dette absolutt bør bli del av en sentrumsplan for byen. Fergeleiet og juve er også et viktig område fordi det kanskje er det stedet i Svelvik der det er mest aktivitet. For det første er det her vi finner det viktigste handelspunktet i byen i kjøpesentrene, det er her fergen har sitt anløp, det er her Fergeveien, hovedveien ned til Svelvik møter Storgata og det er her Mariås-bussen kjører fra. Det er altså et viktig knutepunkt.

Mine grep innebærer å forvandle fergeområdet og Juve til en grønn park. Ved at man samler inn- og ut-kjøringen til fergen, frigjøres det plass til et lekeområde. Alleer langs Storgata og Fergeveien og innkjøringen til fergen bryter opp det store landskapsrommet og skaper små og mer intime

områder og de store parkeringsplassene foran sentrene pakkes inn i vegetasjon. Volleyballbanene skaper aktivitet og gjør området til et sted der folk er. Kaldtlageret blir en del av et større parkområde, for eksempel en markedshall eller et sted for bryllup. Sokkelen rundt strømmasten opparbeides på en god måte som rammer inn dette viktige Svelvik-elementet. Parken med økt mulighet til opphold og rekreasjon med en ny kiosk og kafé ved fergeleiet bidrar til å binde sammen de to kommersielle delene av sentrum.

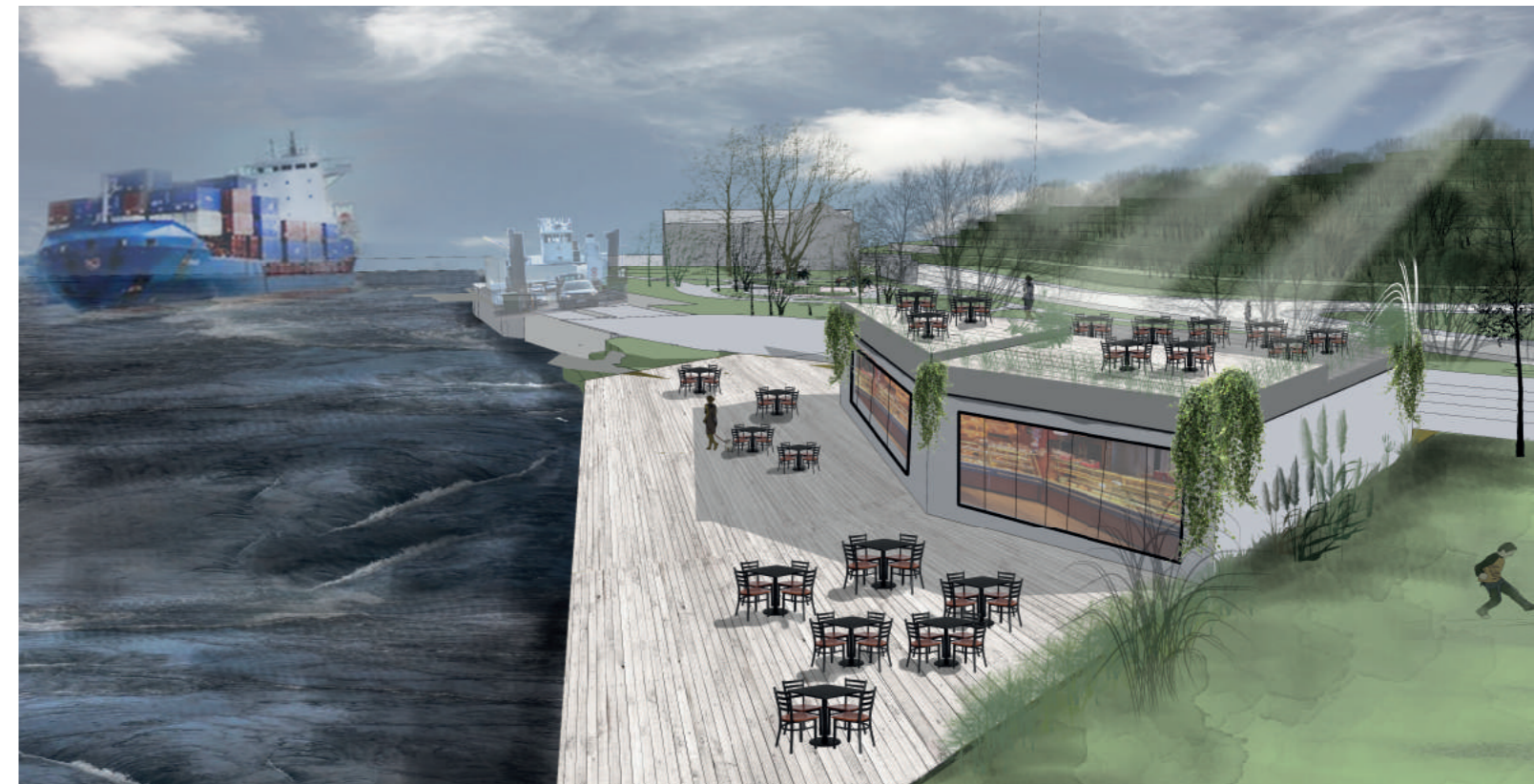
SOLKIOSKEN

Spesielt i kalde Norge er solen viktig. Det at Svelvik ligger så skyggefult til om kvelden gjør at den opplevde temperaturen i Svelvik er lavere enn andre steder der solens stråler varmer langt ut i de lyse sommernetene. Dette er en utfordring for byen. Dessuten skinner også solen fra motsatt retning til utsikten, noe som gjør at man ved tradisjonell bebyggelse vil ofte måtte velge mellom enten utsikt eller sol.

En løsning på dette er å ha noen punkt i byen der man glemmer saltakene og i stede bygger takhager. Dette vil gjøre at man kommer høyere opp og at solen dermed skinner lengre og at man kan nyte fjordutsikten, samtidig som man har maksimert mengden sol.

Solkiosken er plassert der den er av strategiske grunner. For det første viser solanalysen side 60-61 at det er her solen går ned sist i Svelvik sentrum, men det er også et viktig punkt fordi kiosken fungerer som et kommersielt bindeledd mellom kjøpesentrene og sentrum. Dessuten er det et av få steder i sentrum man kan følge med på hele Svelvikfergens korte rute frem og tilbake over strømmen. Kiosken blir et sted der du stadig treffer nye lastebiljåførere som kommer innom for å kjøpe seg en kaffe mens de venter på neste fergeavgang. Og mens bilene kjører inn og ut av fergen rett ved, sitter to brødre på soltaket og nyter en kald øl, i det et stort containerskip seiler forbi bare et titals meter unna. I mitt forslag er cafeen kun en etasje, men om man bygger fler vil nødvendigvis også solforholdene på taket bli bedre.

Fig. 5.43 Solkiosken med et solfylt soltak ved innkjøringen til fergen.

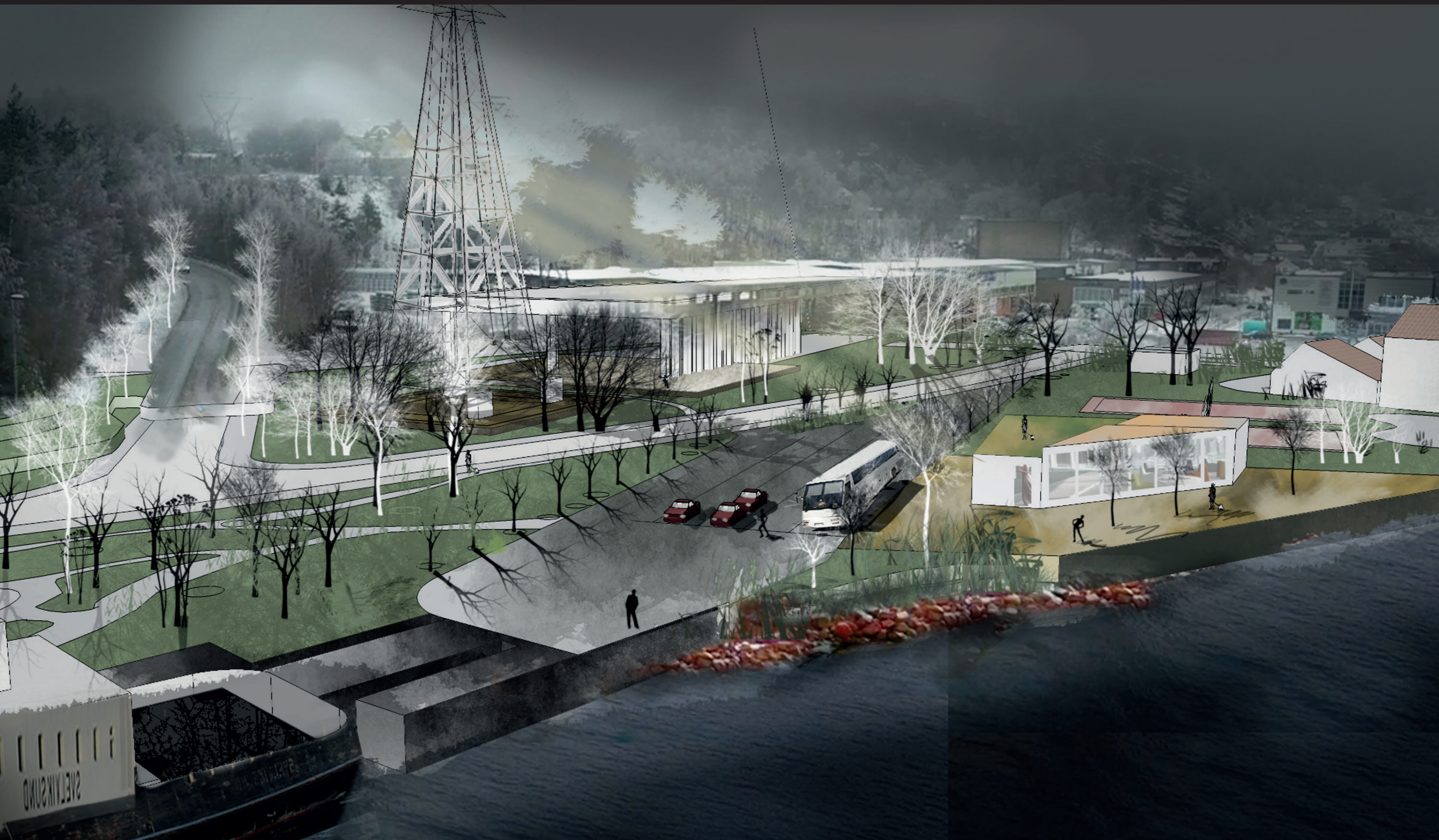
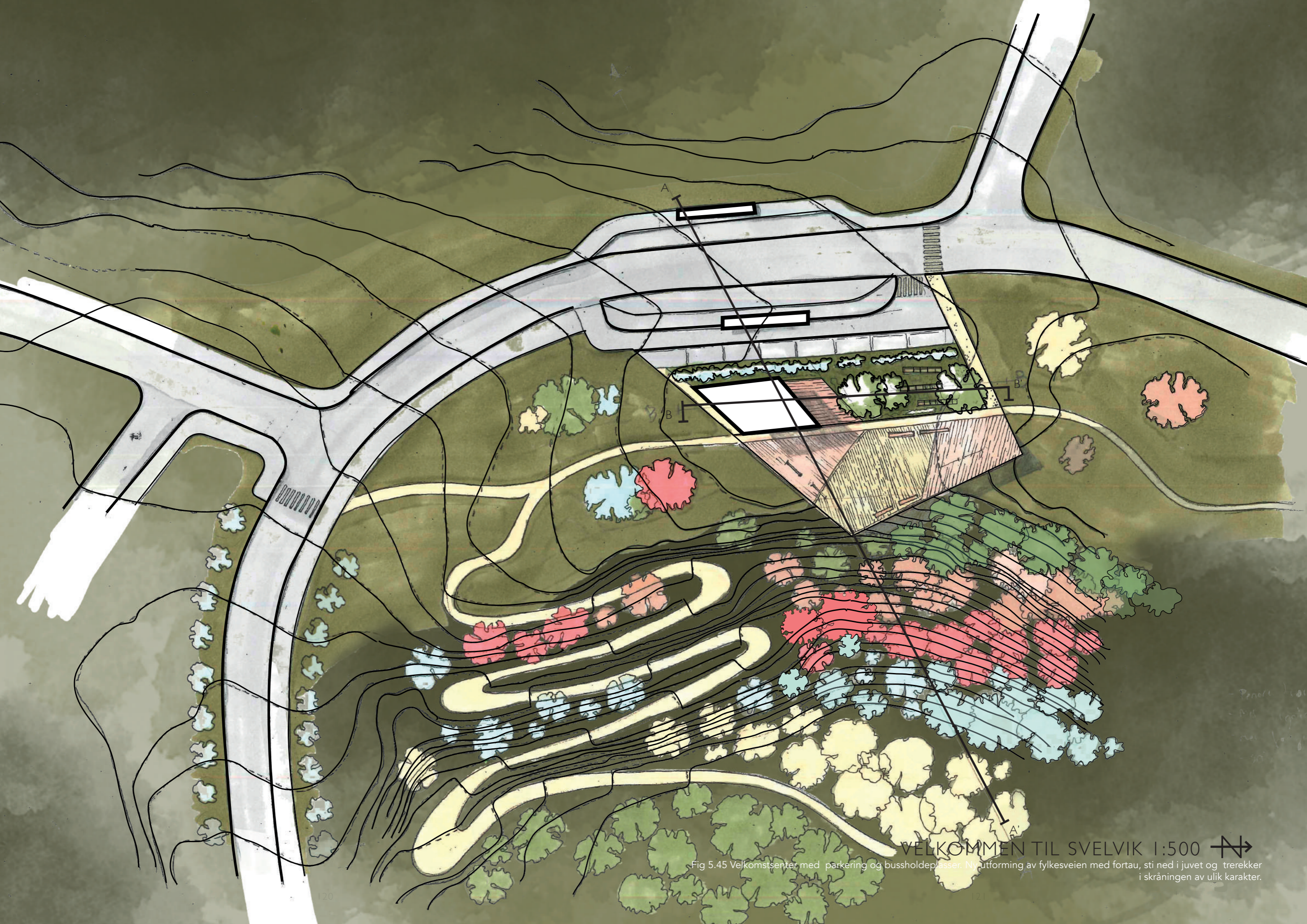

Fig. 5.44 Fergeparken perspektivtegning. Stor bruk av vegetasjon bryter opp det store landskapsrommet.

VELKOMMEN TIL SVELVIK 1:500

Fig 5.45 Velkomstsenter med parkering og bussholdeplasser. Ny utforming av fylkesveien med fortau, sti ned i juvet og trekker i skråningen av ulik karakter.

SVELVIK VELKOMSTSENTER

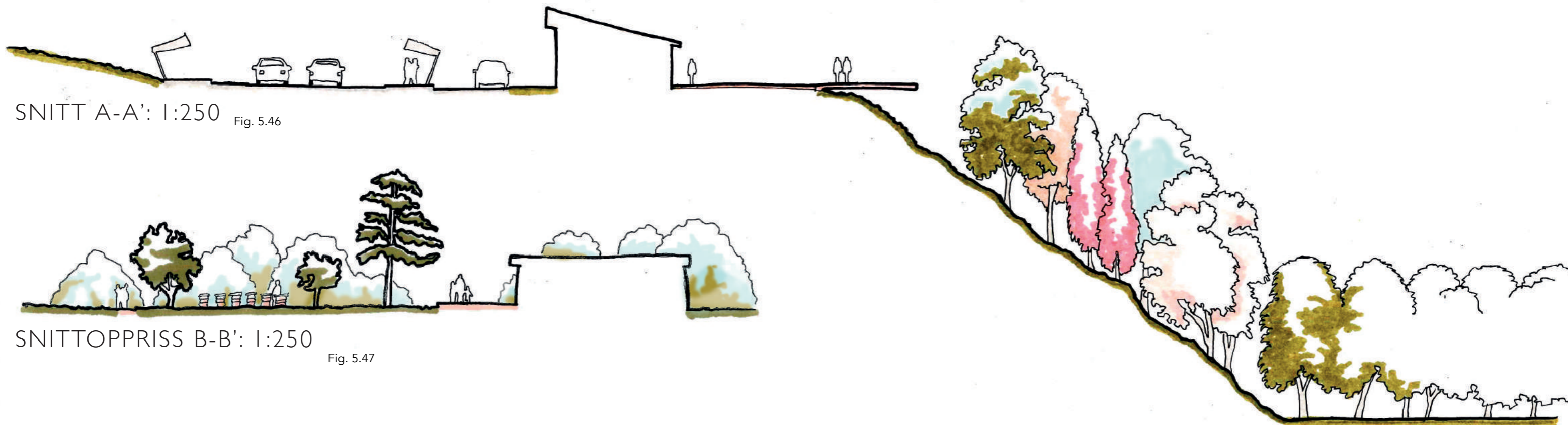
Som det første stedet man kommer til i Svelvik etter å ha kjørt gjennom Svelvikportalen, er området på oversiden av det gamle sandtaket viktig. Allerede her bør man ønskes velkommen. Mitt forslag innebærer derfor at det plasseres et slags velkomstsenter med infotavler om Svelvik, kunst, epletrær og bikuber som gir tilreisende et bilde av Svelvik kommune. Om sommeren vil det være en liten paviljong med kafé med kortreist mat og en plass der man kan vandre rundt og bli kjent med byens historie og geologi. Velkomststedet fungerer både som en rasteplass og stedets utforming er inspirert av prosjektene til norske turistveger. Stedet fungerer også som et bindeledd mellom eneboligområdet i Svelvik i vest og byen som ligger nedenfor i øst. Det opparbeides en gangsti som følger skrenten på sandtaket og som leder ned til Juve. Området nede i sandtaket bør for øvrig opparbeides til park.

NYTT VEGMØNSTER

En annen grunn til at dette stedet er interessant, er at det er den viktigste noden i Svelvik. Her møtes vegen som tar av mot eneboligområdet, avkjøringen til Svelvik by og fylkesveien som fortsetter videre sørover mot Berger. Problemet i dag er at hierarkiet mellom disse vegene oppfordrer folk til å kjøre videre ut mot Berger, heller enn at trafikken ledes ned mot Svelvik og handelsmulighetene som finnes her. Dette bidrar til å avskjære byen. For å lede folk ned mot sentrum er forslaget mitt derfor å endre vegmønsteret slik at hovedveien leder mot sentrum, og at det er de som skal videre, som i stedet må ta av. Målet er altså å gjøre det mer naturlig å dra til Svelvik by.

SKILTING

Skiltingen her består av gode, store skilt med informasjon om Svelviks geologi, fjerne og nære historie og bilder og opplysning om kvalitetene ved kommunen og et stort kart som viser hvor de ulike Svelvik elementene finnes. Geologien kan vektlegges her, da man befinner seg på toppen av det gamle sandtaket og ser ned på Svelvikmorenen på motsatt side av fjorden. Skiltene bør være av god kvalitet og et enkelt design.

HONNING

Drammen var en gang kjent for sine honningkaker som ble solgt på Drammensmarkdet fra 1850 -1960. Svelvik kan stjele denne noe glemte drammenstradisjonen og gjøre det til en gest på vennlig "kulturutveksling" mellom Svelvik og Drammen i forbindelse med kommunesammenslåingen. Å drive birøkting kan passe inn med Svelviks profil som et sted som produserer lokale varer.

Fig. 5.48 Bikuber

AVVIKENDE BLADFARGER

Skråningen ned mot Juve beplantes med trekker av ulik bladfarge og kan anses som et stort landart prosjekt som er synlig fra Fergeveien og området nedenfor. Det vil også være en opplevelse og gå på stien gjennom skråningen, der stemningen skifter etterhvert som man kommer beveger seg gjennom de ulike tresortene. Trærne er plukket ut både til å ha en spesiell bladfarge både om sommeren og på høsten. Her er et forslag til planteliste:

Latinsk navn

Acer Rubrum
Fagus sylvatica atropunicea
Acer platanoides 'Drummondii'
Fagus sylvatica
Betula pendula dalicarlca
Quercus robur 'Purpurascens'
Sorbus norvegica
Salix alba "Sericea"

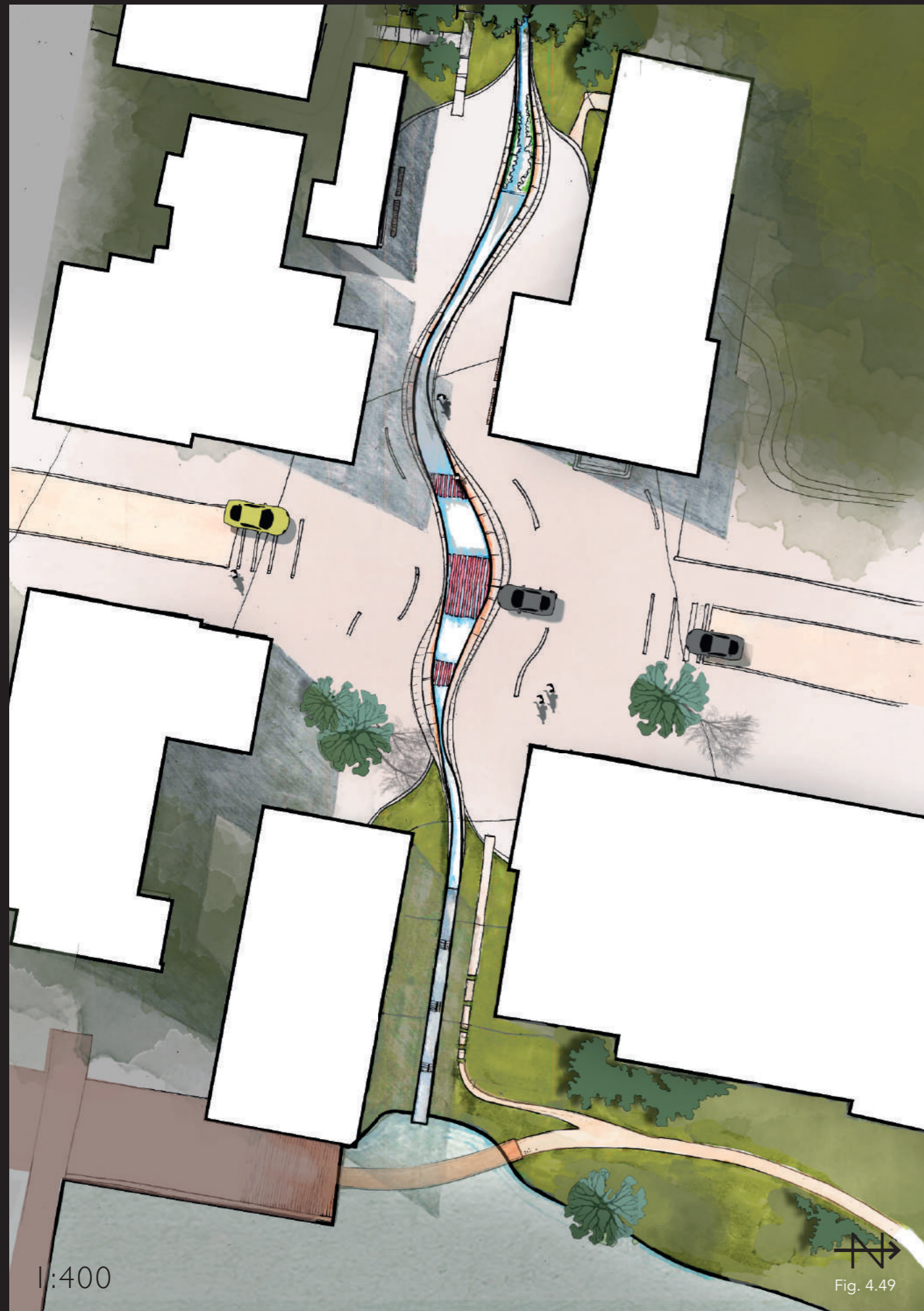
Sommerfarge

Grønn
Rødsvart
Gulbroket
Skindende grønn
Lys grønn
Brunlilla
Grålig grønn
Sølvgrå

Høstfarge

Dyprød
Brunoransje
Guloransje
Oransje
Gul
Brun
Rød
Gul

SVELVIKBEKKEN KULTURTORG

1:400

Fig. 4.49

1:100
SNITT A-A'

Fig. 5.50

SNITT B-B'

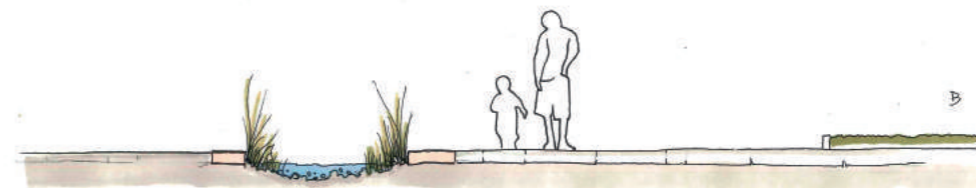

Fig. 5.51

SNITT C-C'

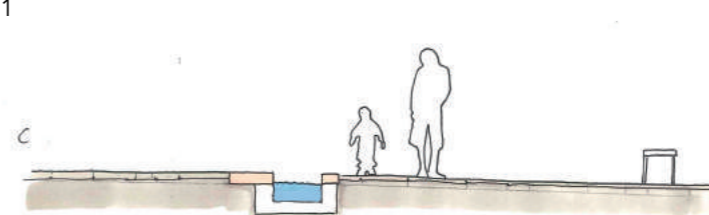

Fig. 5.52

SNITT D-D'

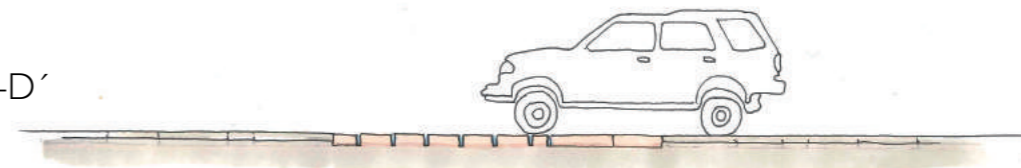

Fig. 5.53

SNITT E-E'

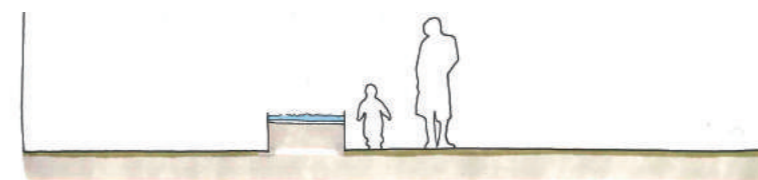
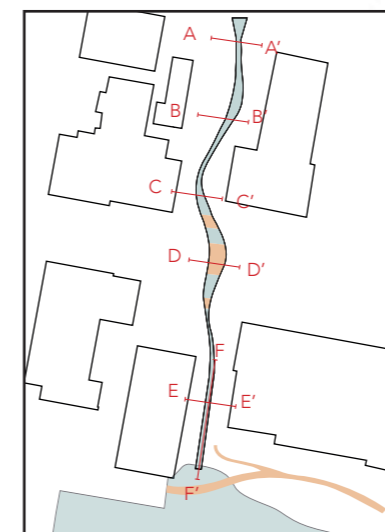

Fig. 5.54

1:200
SNITT F-F'

SNITTPLAN Fig. 5.56

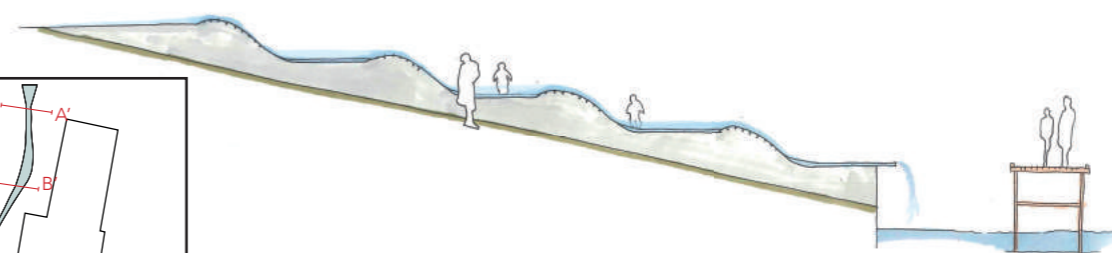

Fig. 5.55

Fig 5.57 Den gamle fasaden på SBV-bygget settes i stand og bygget blir sammen med biblioteket på andre siden av veggen Svelvik kulturhus . Snekkerbekken forbi gjennom gaten.

Fig 5.57. SBV fremsto mer herskabelig da det var ferdig bygget (bildet). Dagens påbygg forringer det originale uttrykket og bør fjernes.

SNEKKERBEKKEN KULTURTORG

SBV-bygget ble i sin tid bygget på dugnad av Svelviks innbyggere og skulle fungere som et forsamlingshus for Svelvikinger. Bygget fungerte i en periode som bank, og senere ble hovedsalen brukt som kino. I dag eies det av kommunen og leies ut til til blant annet Den gode hensigt, Svelvik-dramaten og Mannskoret. Bortsett fra hovedsalen, som brukes lite, fungerer bygget som lager og som øvingslokaler for disse foreningene. For allmennheten er derimot bygget for det meste stengt. Som et av de flotteste og mest sentrale byggene i Svelvik bør SBV gjøres om til kulturhuset i Svelvik og bli sentrum for de kulturelle aktivitetene i byen. Bygget på andre siden av veggen – som Svelvik kommune har blitt tilbudt å kjøpe ved flere anledninger – kan bli en kontinuerlig del av dette kulturkomplekset, med for eksempel biblioteket, som i dag ligger utenfor sentrum, lagt til dette bygget.

Snekerbekken er i dag lagt i kulvert under Storgata, og resten av bekken er dårlig opparbeidet og lite tilgjengelig. Å åpne bekken vil være et betydelig grep for å øke den estetiske opplevelsen av området. Rennende vann skaper liv i seg selv og vil kunne være et fint element for barn å leke i. Bekken skaper dessuten også en tverrgående akse som bryter med den sterke bevegelsen gjennom sentrum i Storgatas lengderetning. Snekerbekken blir også designelementet som binder sammen de to kulturstedene på hver side av gaten.

REFERANSEBILDER

Fig. 5.58 Nansenparken

Fig. 5.58 Nansenparken

Fig. 5.59

Fig. 5.60

Fig.5.61 Princess Dianas memorial

KIRKETORGET

Fig. 5.63 Kirketorget med brygge, ny bebyggelse og gjestebrygge

KIRKETORGET

Kirkeparken bør opparbeides til å bli et funksjonelt torg og episenteret i kommunen og byen. I dag har ikke parken denne funksjonen fordi den mangler svært mange av de momentene som utgjør et godt torg.

Mine grep i Kirkeparken prøver å definere denne plassen bedre og gjøre den til et mer naturlig samlingspunkt. På bakgrunn av diskusjonen om gode plasser og torg rundt om i Norge (se side 53) mener jeg at Kirkeparken har stort potensial til å fungere som et levende, urbant byrom. I dag er Kirkeparken svært åpen, og det er egentlig kun på nordsiden av plassen at torget har en naturlig avgrensning som skaper romfølelse, selv om den bakenforliggende og dominerende kirken med kirkemuren også til en viss grad bidrar. Sjøen er en klar avgrensning, men bidrar ikke til å skape romfølelse. Jeg mener derfor at det er nødvendig å ramme plassen bedre inn. Ny bebyggelse på sørsiden av torget vil minske plassens areal fra 2100m² til 1400m², noe som gjør at plassen får en størrelse i samme kategori som torgene i Son, Asker og Drøbak, noe som er en god størrelse for en liten by som Svelvik. Økt aktivitet rundt plassen er dessuten nødvendig for å trekke folk til den. Det lille bygget plassert på kanten av kaia bidrar til å skape ytterligere romfølelse, uten at det er til hinder for kontakten med sjøen. Strandpromenaden og den nye gjestebryggen bidrar til at det er flere veier inn til torget, noe som også gjør at det blir en sterkere node og et viktigere samlingssted. Ved at man fjerner planeringen av Kirkeparken slik det er gjort i dag, bidrar man til økt kontakt mellom Storgata og fjorden, og skaper et sammenhengende rom. Torg som skråner er ikke noe problem. Både plassen utenfor Pompidou-senteret i Paris og Piazza Del Campo i Siena er gode eksempler på vellykkede plasser med helning.

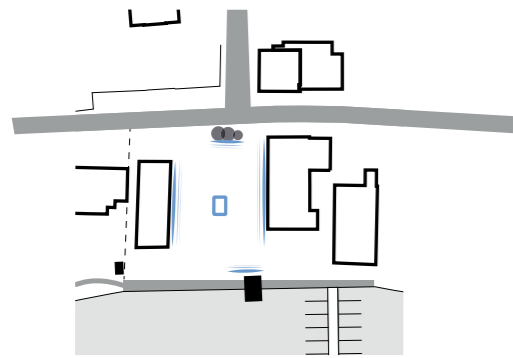

Fig. 5.64 Økt bebyggelse og vegetasjon bidrar til å ramme inn torget og skape romfølelse.

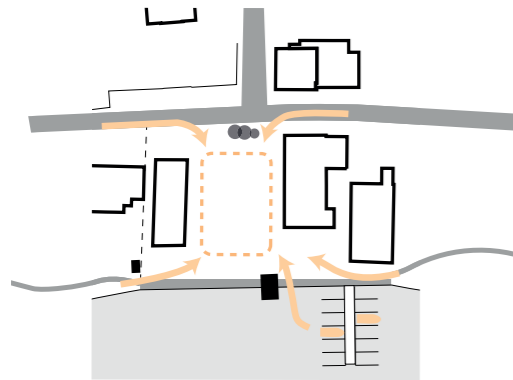

Fig. 5.65 Kirketorget blir en node der trafikk fra en mulig strandpromenade, storgata, kirkegata og gjestebrygge møtes.

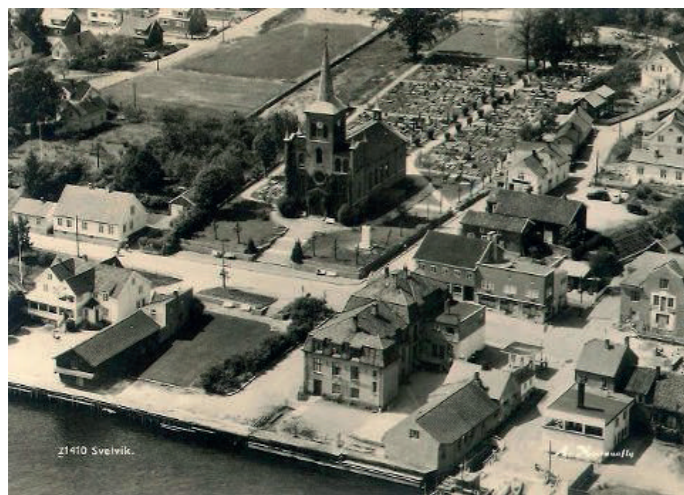
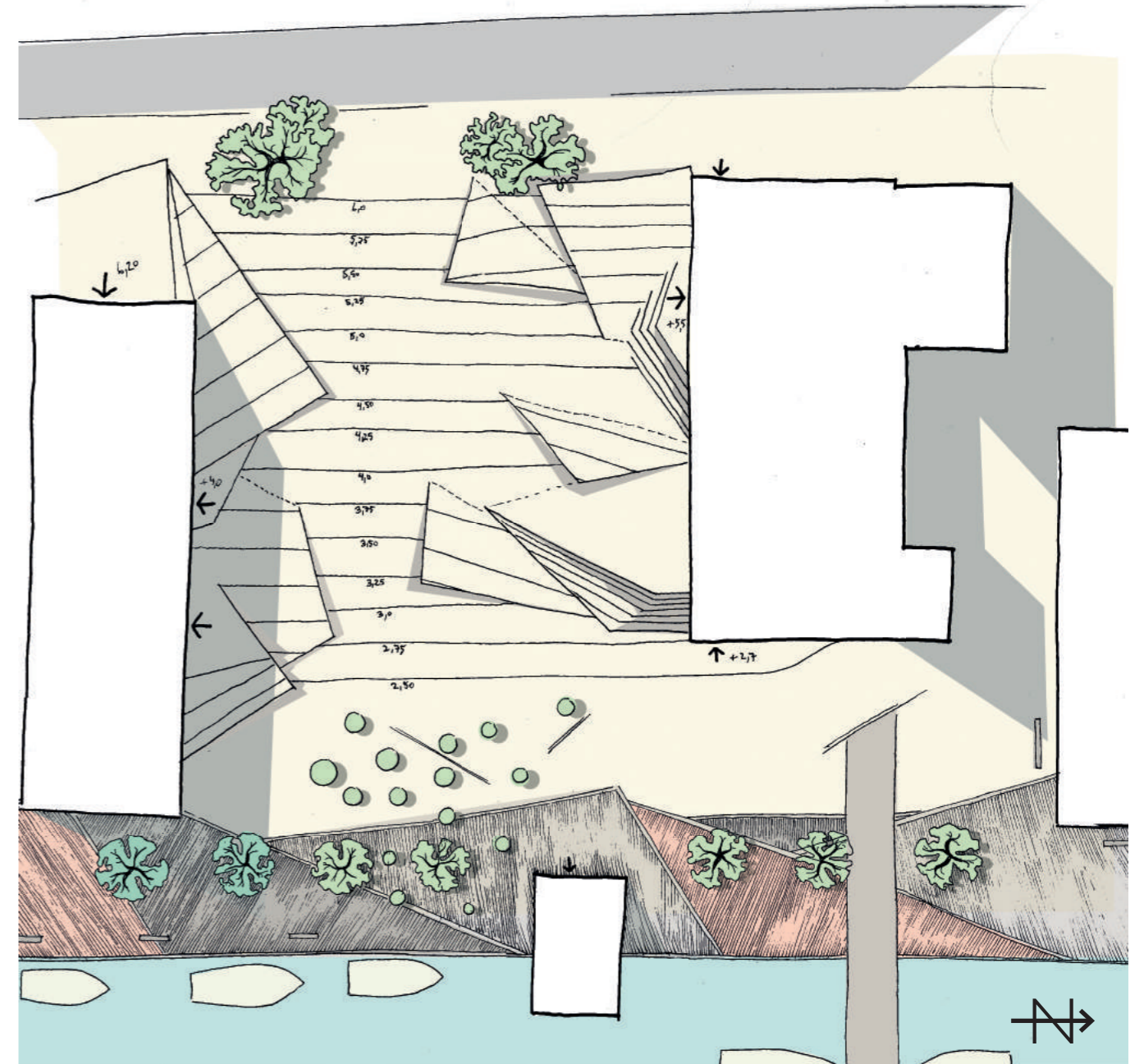

Fig. 5.66 Også på femtallet var det bebyggelse på sørsiden av kirkeparken. Dette gir historisk belegg for mitt forslag.

1:400

Fig 5.67 Designet er inspirert av de store isflakene som virvler opp Svelvikstrømmen om vinteren. Ulik helningsgrad på trekantene skaper sittekanter og trapper, og gir samtidig et virilt visuelt uttrykk. Noen av flatene er helt horisontale og bidrar til å gjøre deler av plassen mer funksjonell.

KIRKETORGET PERSPEKTIVTEGNING

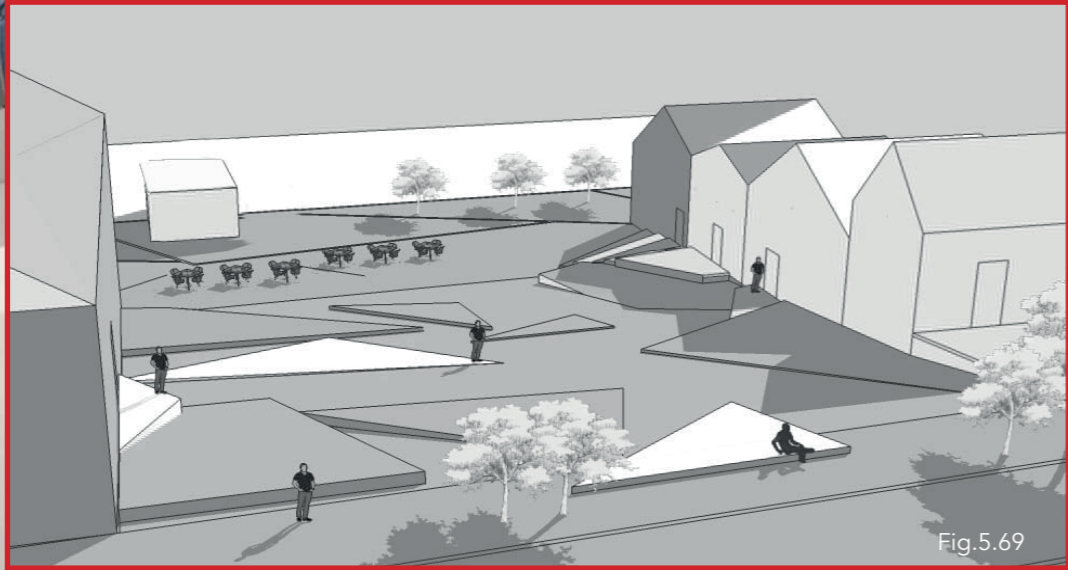
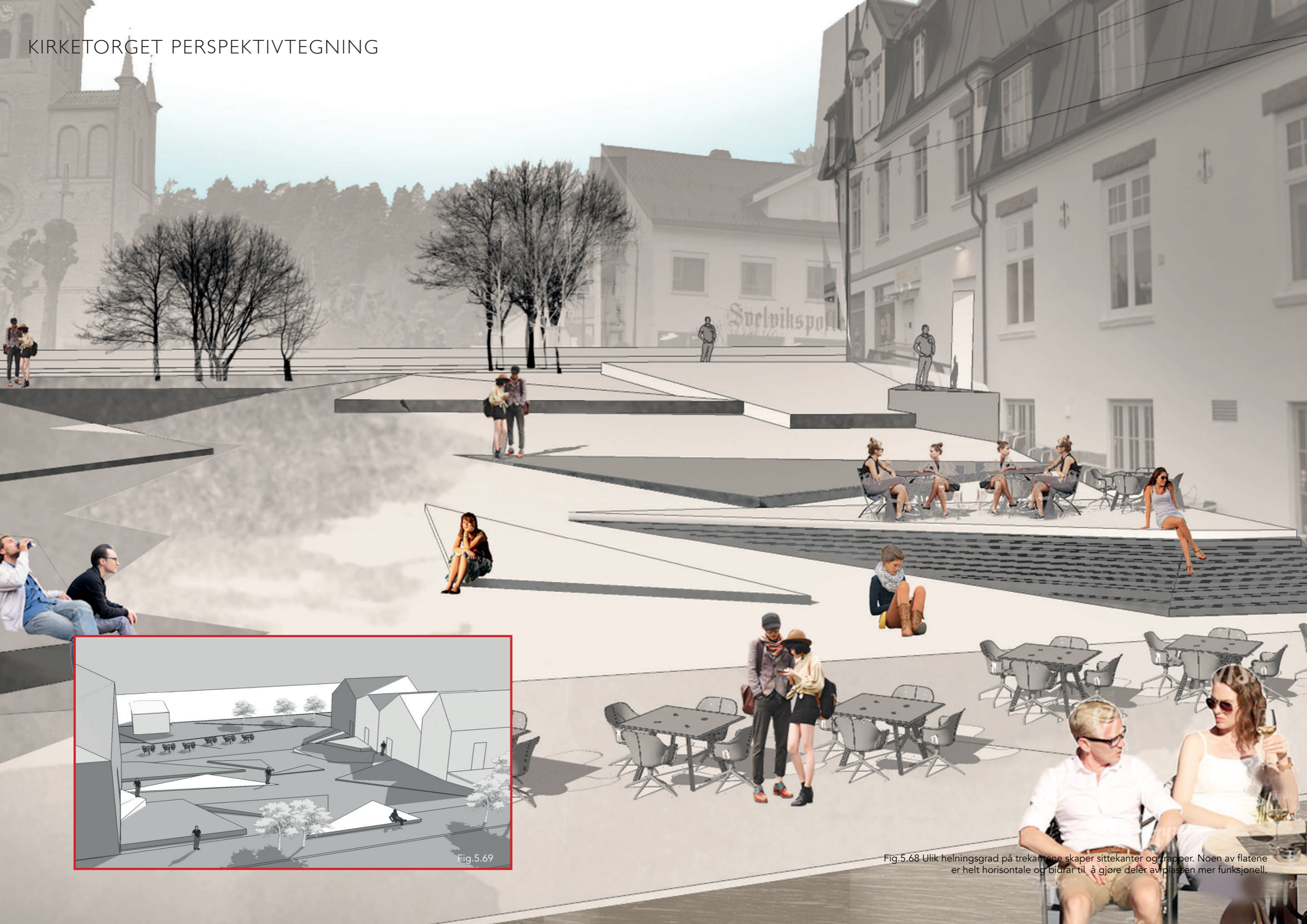

Fig.5.69

Fig.5.68 Ulik helningsgrad på trekantene skaper sittekanter og trapper. Noen av flatene er helt horisontale og bidrar til å gjøre deler av plassen mer funksjonell.

MYHRESGATE

1:400

Fig. 5.70

SENTRUMSAVGRENSNING OG TVERRGATE

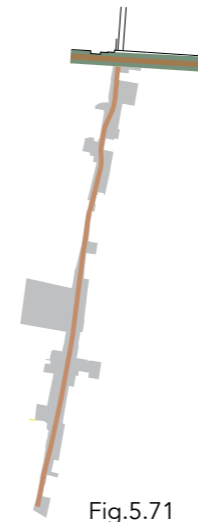

Fig.5.71

Som tidligere nevnt er det viktig at de tverrgående aksene får mer fokus i sentrum, både for å legge vekt på at Svelvik by er mer enn bare storgata og for å bremse bevegelsen i Storgatas lengderetning. Myhres gate blir også viktig fordi gata blir brukt til å definere sentrum. Det er etter denne tverraksen at man beveg seg inn i sentrum. Myresgate blir da en sentrumsportal. Gaten har i dag en flott knutekollet lindealle, den faller litt bort i det gaten treffer storgata, men ved å fjerne parkeringsplasser kan man redefinere alleen og dermed binde gaten på begge sider av Storgata sammen. Designet fokuserer på å definere gatas bevegelse mot strømmen så tydelig som mulig. Bryggen nederst i gata fortsetter energien fra gateløpet til og med forbi vannkanten.

SNITTOPPRISS A-A' 1:400

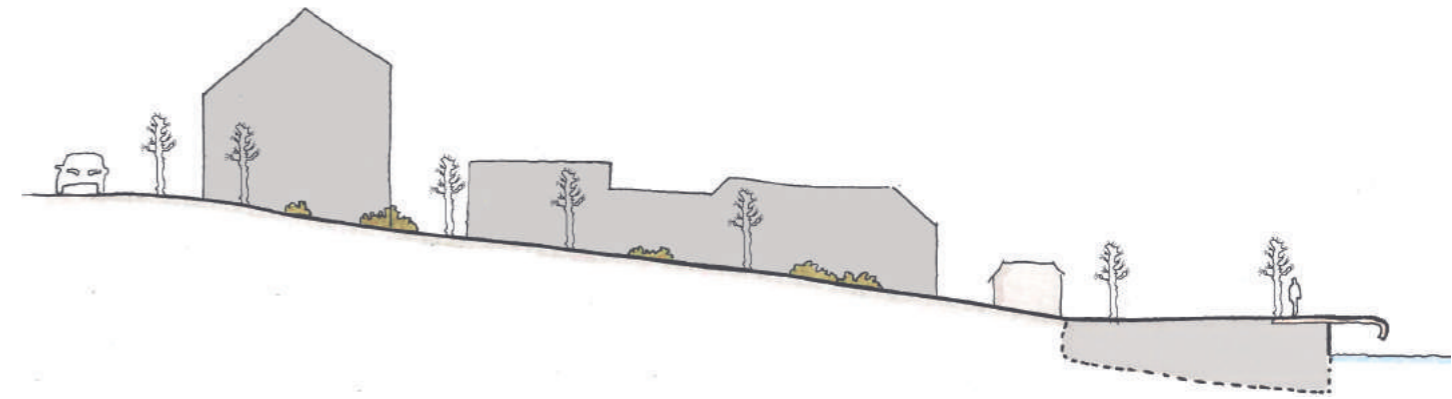

Fig.5.72. Snittet viser helningen på Myhres gate og hvordan den ender i en brygge ved strømmen.

HOTELL TERIAN

Svelvik trenger overnattingssteder. "Terian-bygget" fra 60-tallet som i dag huser blant annet Studio 90, er en lite estetisk del av byen. Jeg foreslår at dette bygget rives og at tomten brukes til et nytt hotell. Dette er noe Svelvik trenger. En god utnyttelse av tomtens grunnflate vil gjøre det mulig å holde bygget lavt, mens det fortsatt er nok kvadratmeter til å bli gode utbyggere og hotelleiere. Visse deler av nybygget kan stikke ut i veibanen. Et slikt arkitektonisk grep blir da en videreføring av noe av det mest unike ved Svelvik, nemlig de svært smale passasjene som er nevnt i analyse delen side 72-73. Bygget kan altså ha en moderne arkitektur, men som samtidig tar vare på de stedegne fysiske strukturene. Ved å smale inn storgata ved Myhres gate bidrar også til å skape en avgrensning av sentrum. Det vil fortsatt være mulig for bussen å passere.

Fig.5.73 Terian-bygget vurderes revet.

Fig.5.74 En strandpromenade vil øke Svelviks kontakten med strømmen, bidra til å gi branngatene liv og være en stor oppgradering av sentrum.

STRØMPROMENADEN

Drammen har gått fra å være en av byene i Norge med verst omdømme ("Norges største veikryss", "Bedre med en dram i timen enn en time i Drammen" osv.) til å bli den nest mest attraktive byen i Norge å bo i følge undersøkelsene til Byen vår Drammen. En av de største forandringene som har bidratt til dette omdømmeskiftet er opparbeidelsen av elvebredden. Svelvik bør forsøke å kopiere denne suksessen. På side 80-81 ser man at det ikke er lange strekker som skal opparbeides før man har en kontinuerlig promenade. Personer jeg har snakket i Svelvik, forteller at det egentlig ikke er noe behov for en promenade langs vannet. Argumentet er at Storgata, der man

ser strømmen mellom husene og branngatene der man kan gå helt ned til vannet, er kontakt nok. Dette mener jeg er feil. For det første er det å se strømmen og ferga fra Storgata noe helt annet fra å faktisk gå langs vannkanten, og for det andre vil det føre til en strukturendring for hele byen. I dag er det ikke spennende å gå tur i Svelvik, fordi man ofte ender opp med å gå opp og ned Storgata. Om det derimot hadde vært mulig å gå langs vannet, ville det skapt muligheten til å gå en rundtur. Svelvik ville

forandret seg fra å være en strek til å bli et fyldig areal. Det ville også vært med på å gi branngatene mening. I dag er branngatene for det meste blindveier og det er lite som trekker folk ned i dem. Om det gikk en promenade langs vannet, vill dette forandre seg helt.

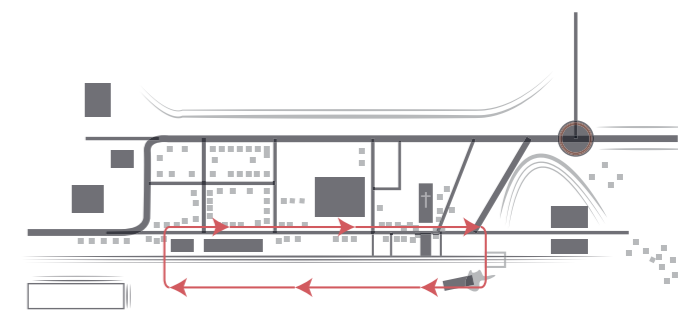

Fig.5.75 En strandpromenade vil øke bevegelsesmønstrene i sentrum, binde fergeleiet og Batteriøya nærmere sentrum og være et stort løft for Svelvik by.

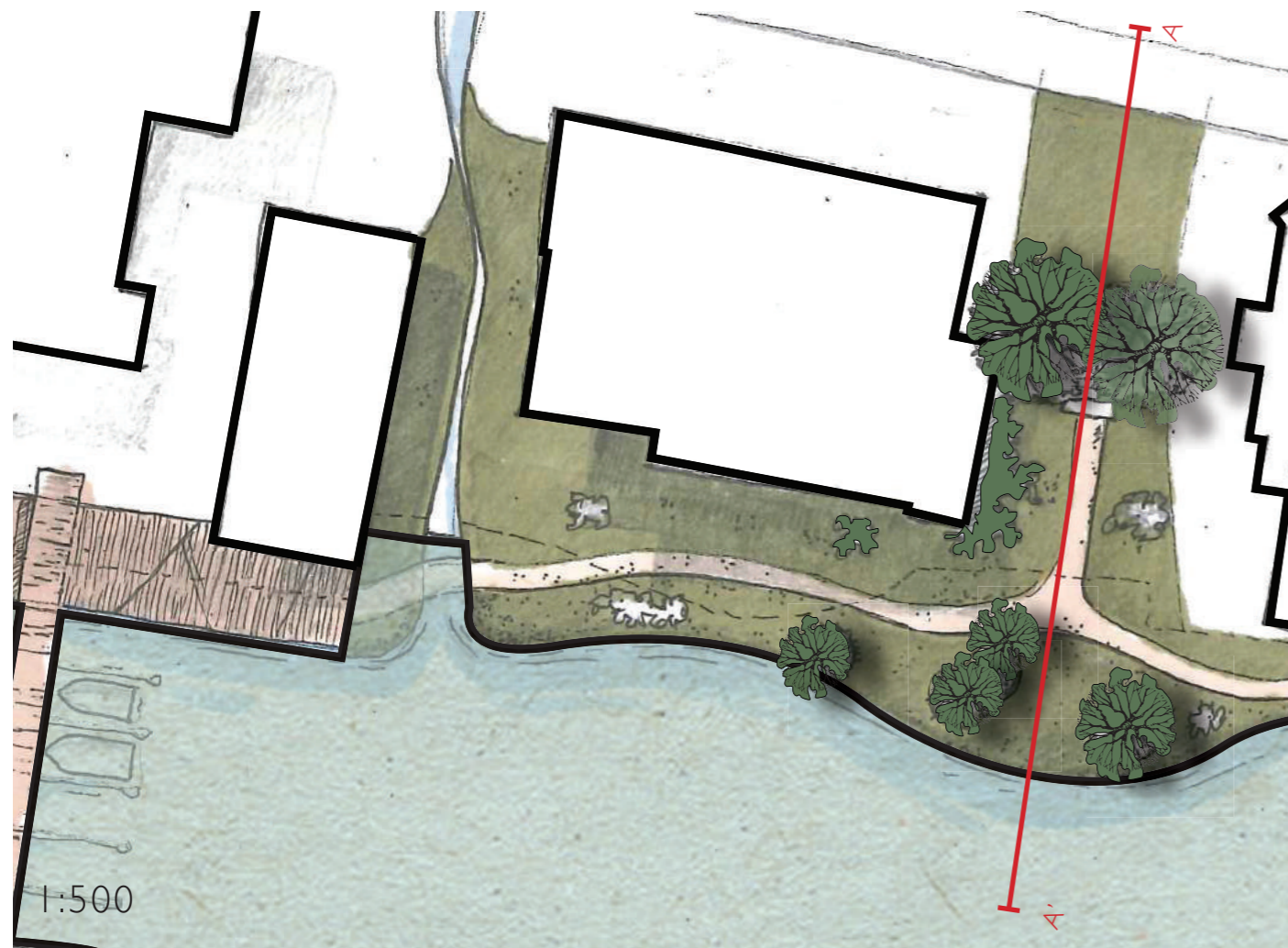

Fig.5.76 Promenaden binder sammen de ulike brann gatene og de allerede offentlige plassene langs strømmen.

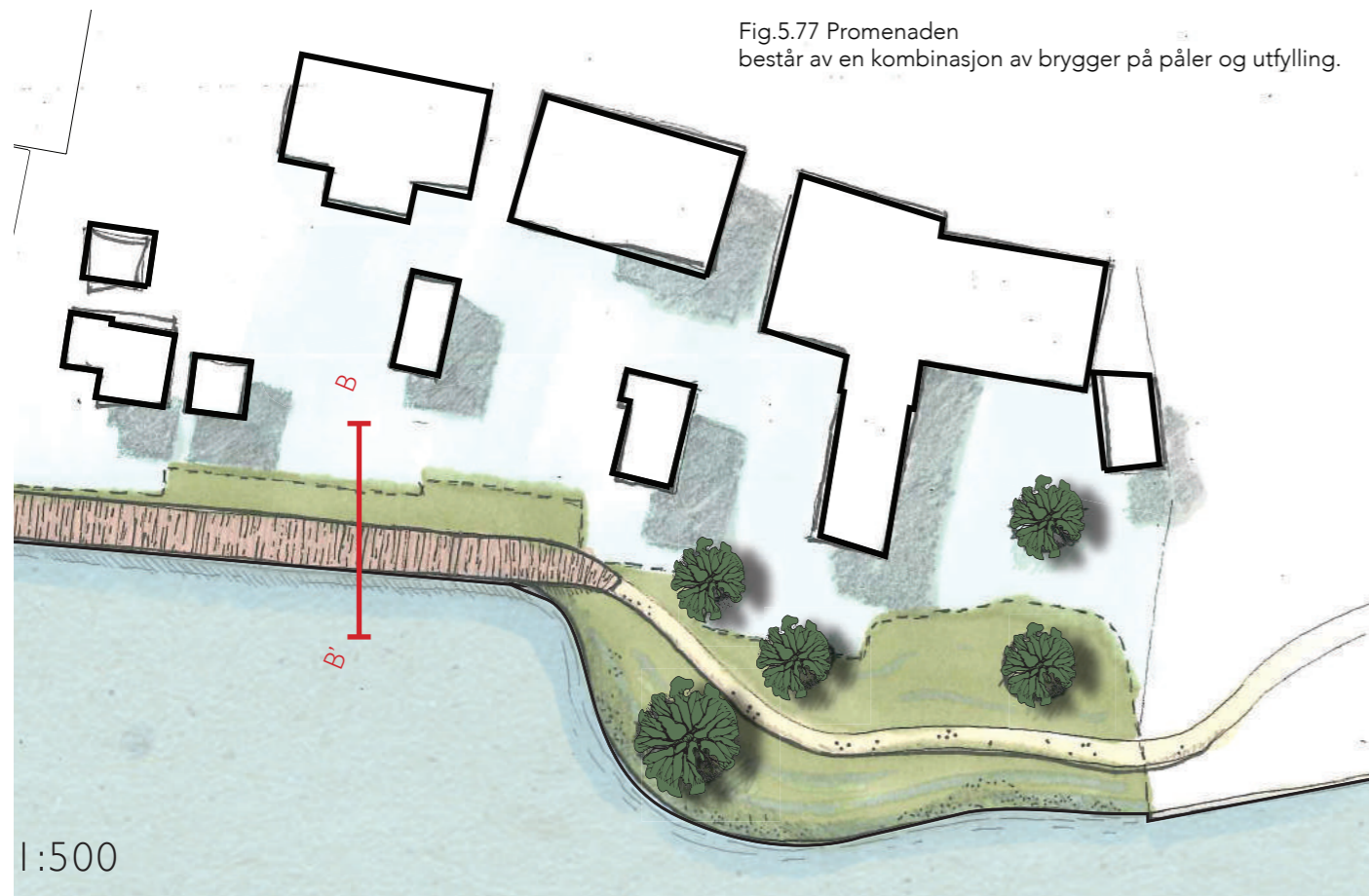

Fig.5.77 Promenaden består av en kombinasjon av brygger på påler og utfylling.

TUNELLMASSER

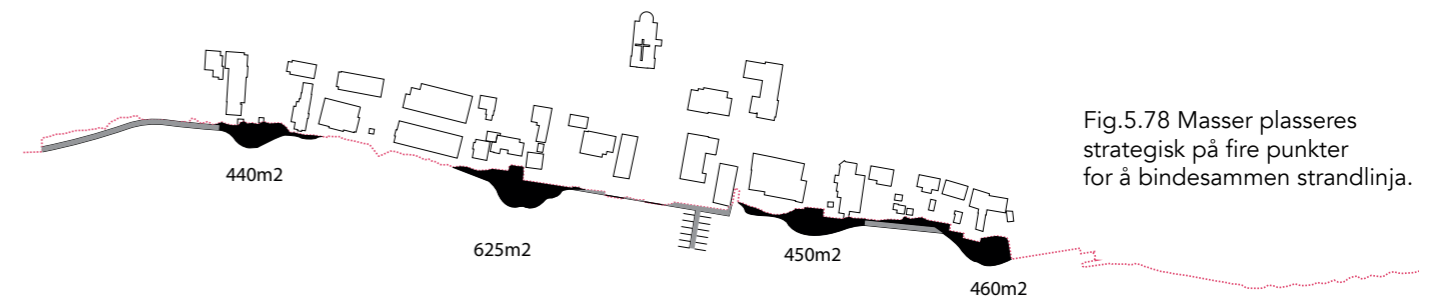
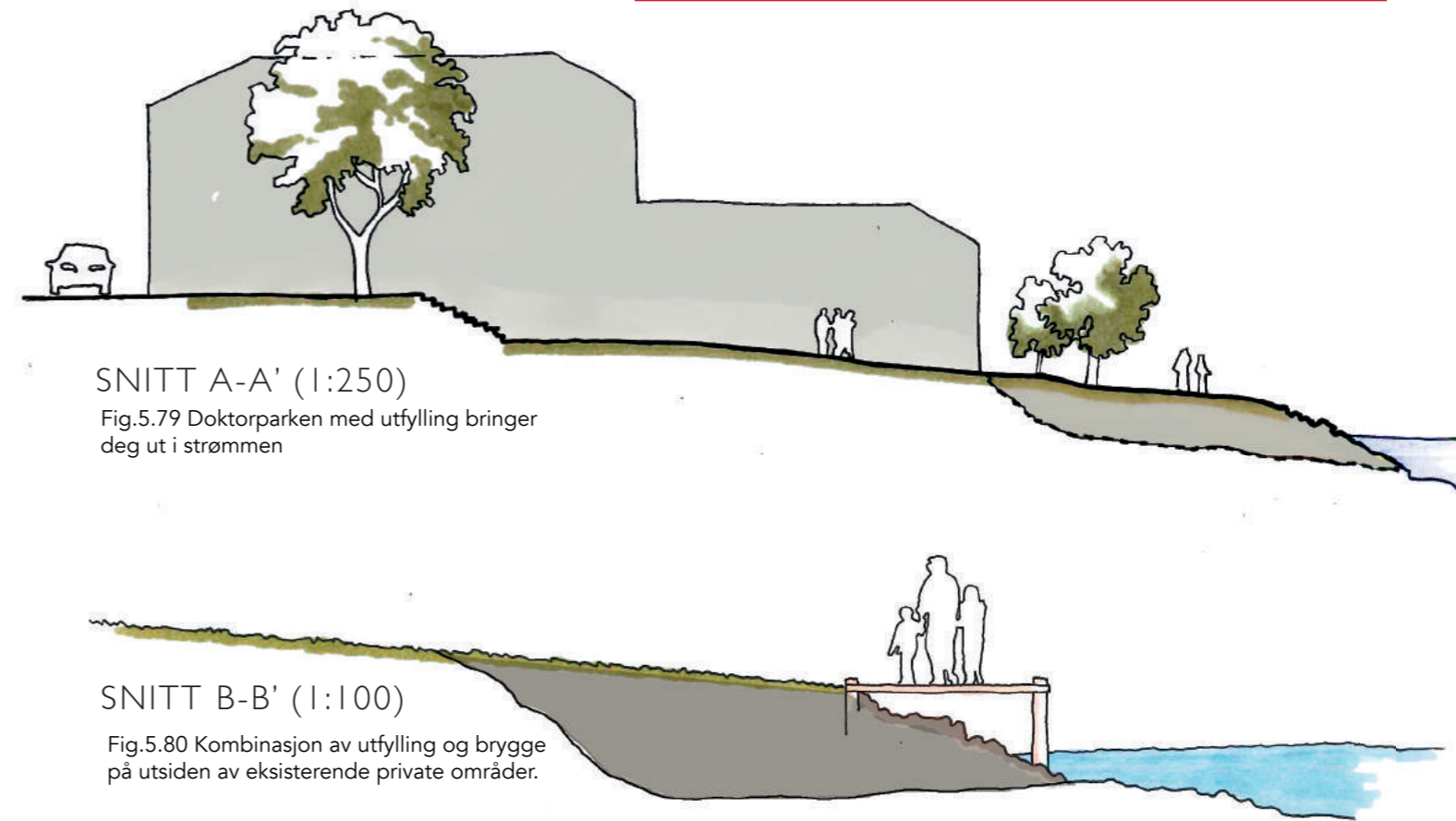
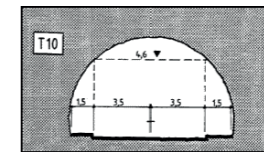

Fig.5.78 Masser plasseres strategisk på fire punkter for å bindesammen strandlinja.

Det er vedtatt å bygge en ny 500 meter lang tunnel i forbindelse med opparbeidelsen av ny Svelvikvei. En kjapp utregning viser at, gitt at det brukes et tunneltversnitt som er standard for kortere tunnelstrekninger og at Vegvesenet ikke trenger all fyllmassen selv, vil det være ca. 23 000 kubikkmeter med fyllmasse tilgjengelig. Med en gjennomsnittsdypde i vannet der massen legges ut på 2,5 meter og med en gjennomsnittshøyde over vannet på 2 meter, vil det dermed være mer enn nok masse til å gjennomføre dette prosjektet, da man vil klare seg med ca. 9000 kubikkmeter masse.

Grovt estimat for fyllmasser:

Tunnellengde:	500m
Tunneltversnitt:	46m ² (0,5* pi *(5m) ² (+ 15% fordi tversnittet er litt mer enn en halvsirkel))
Fyllmasser fra veiutbygging:	23000m ³ (500m x 46m ²)
Områder som skal fylles ut:	1975m ² (440m ² + 625m ² +450 m ² + 460m ²)
Gjennomsnittlig vanddybde 1-16 meter ut i strømmen:	2,5m
Gjennomsnittlig høyde på utfyllingene over vannoverflaten:	2,0m
Nødvendige masser:	8887,5m ³ (1975m ² x(2,5+2,0m))

SNITT A-A' (1:250)

Fig.5.79 Doktorparken med utfylling bringer deg ut i strømmen

SNITT B-B' (1:100)

Fig.5.80 Kombinasjon av utfylling og brygge på utsiden av eksisterende private områder.

KONKLUSJON

Svelvik by er for øyeblikket et sted det skjer lite og som har lite liv i gatene, men de siste årenes steke initiativ blant befolkningen og kommunens ledere mot å samle kommunens splittede befolkning og få liv i sentrum gjør at den nære fremtiden ser lysere ut en den nære fortiden. Samtidig kan sammenslåingen med Drammen i 2020 være svært nedslående for byen. En sannsynlig mulighet er at Svelvik by, når den mister sin funksjon som kommunesentrum, blir enda mindre viktig for innbyggerne i dagens Svelvik, og at den økte kontakten med Drammen bidrar ytterligere til å styrke handelsflukten vekk fra Svelvik by. Svelvik by kan fort bli en ny sovebydel i Drammen uten urbane funksjoner og med en enda svakere byidentitet. På en annen side kan sammenslåingen føre til økt tilførsel av mennesker andre veien, der for eksempel et bedre busstilbud kan gjøre Svelvik sentrum mer attraktivt for tilflyttere.

Uansett hvilken vei nåla tipper, er det mye som må tas tak i Svelvik by, og det er spesielt nå i årene frem til sammenslåingen at befolkningen har mulighet til å gjøre grep for at byen blir et mer meningsfylt sted, et sted folk føler tilhørighet til og som lokalbefolkningen bruker aktivt.

Svelvik kommune er blitt en typisk norsk bilbasert bygd, men Svelvik by er en faktisk by og som by har den mange gode fysiske og historiske kvaliteter, med vakre historiske trehus og smale gater. Byen har også en gammel kvartalstruktur som gjør at

Svelvik er mer enn bare en ansamling veier og butikker og det er følelsesmessig synd at det som en gang var en livlig sjøfart- og industriby i dag er et sted uten mulighet til å kjøpe basisvarer og der butikker ikke klarer seg.

Som vi har sett i denne oppgaven har Svelvik by flere hatt dårlige forutsetninger for en livlig by, både i en regional og en lokal sammenheng. Svelvik by er et sted utenfor allfarsvei, en by med lite kveldssol, et sted som har slitt med dårlig politisk styring og dårlig økonomi over en lengre periode, et sted med lite fokus på bymessig planlegging og samtidig et offer for rivalisering mellom kommunens tettsteder.

Men Svelvik har også svært mange gode forutsetninger for å lykkes. Spesielt er de fysiske kvalitetene store med tanke på fjorden og strømmen, fruktåkrerne og den historiske bygningsmassen. I tillegg har Svelvik en svært engasjert befolkning, der antall besvarelser på spørreundersøkelsen min bærer vite om et småsted som bryr seg om utviklingen videre.

Strategiene jeg har presentert i denne oppgaven vil løse mange av utfordringene som kommunen og byen står ovenfor. Strategiene er realistiske og lite drastiske, men vil samtidig gjøre store utslag for opplevelsen av Svelvik som en småby.

Ved å gjøre Svelvik til en meningsbærende idyll

der ting skjer, vil omdømmet til Svelvik styrke seg og befolkningen føle større tilknytning og stolthet til byen. I konkurranse med andre byer vil det øke Svelviks posisjon ovenfor turisme og tilflytning og legger dermed grunnlaget for en bærekraftig by med et bedre handelsgrunnlag. Oppgaven min viser at Svelvik har et stort forbedringspotensial både med tanke på meningsbærende elementer, aktivitet og fysisk utforming, og ikke minst at det ikke er store grep som skal til for å gjennomføre dette potensialet.

Forståelsen av et sted som noe som oppstår i krysningen mellom de tre steds-elementene aktivitet, mening og fysisk form har hjulpet meg å se Svelviks problemer fra flere sider på en hensiktsmessig og klargjørende måte. Ved å ta utgangspunkt i de ulike elementene, har det dessuten gitt meg muligheten til å argumentere og komme med forslag til byens problemer på en måte som jeg som formgivende landskapsarkitekt kanskje ellers ikke ville ha sett. Svelvik er et unikt sted, men struktureringen av og argumentene for strategiene jeg har presentert vil gjelde også med tanke på å styrke andre døende bysentere i Norge.

Som en klargjøring av utfordringene Svelvik står ovenfor og som en helhetlig strategi for veien videre for kommunen med et fokus på Svelvik by, håper jeg at denne oppgaven vil bli nyttig for arbeidet som allerede skjer og kommer til å skje i

Svelvik kommune de kommende årene.

Strategiene jeg foreslår mener jeg vil være med på å skape en mer livlig, meningsfull og idyllisk småby med en befolkning som føler en stolt og sterk identitet til byen sin.

KILDER

- Carmona et al. Public Places - Urban Spaces. 1st ed. Hoboken: Taylor and Francis, 2012
- Canter, David. The Psychology Of Place. 1st ed. London: Architectural Press, 1977. Print.
- Relph, E. C. The Phenomenological Foundations Of Geography. 1st ed. [Toronto]: Dept. of Geography, University of Toronto, 1976.
- Montgomery, J. Making a city; Urbanity, vitality and urban design, Journal of urban design, 1998
- Eier. L: Svelviks historie, Svelvik Kommune, 1945
- Roll-Hansen, Hege, red.: Svelvik 1945–1995, 1995, isbn 82-993672-0-4,
- Link landskap, 2015. Ideinnspill for sentrumsutvikling, Svelvik kommune
- R. Skogheim og G.Vestby. 2011. Stedsanalyse for Svelvik commune, NIBR, Oslo.
- Svelvik kommunes handlingsplan, 2017-2020, Svelvik kommune
- Svelvik. I Store norske leksikon. Hentet 4. mai 2017 fra <https://snl.no/Svelvik>.
- Kommuneprofilen Hentet fra (2017.8. april) http://www.kommuneprofilen.no/Profil/Befolkning/DinRegion/bef_aar_region.aspx
- Oppgaveutvalg. Hentet 3. Februar 2017 <https://www.svelvik.kommune.no/no/Globalmeny/Demokrati/Oppgaveutvalg/>
- Dagbladet. Hentet 1. April 2017 <http://www.dagbladet.no/nyheter/svelvik-er-norges-darligste-kommune/63489080>
- Sande avis, Hentet 3. April 2017 <https://www.sandeavis.no/nyheter/den-store-njb-dagen/s/2-2.1799-1.3059983>
- Wikipedia Drøbak, Hentet 3. April 2017 <https://no.wikipedia.org/wiki/Drøbak>
- Amtstidene Drøbak, Hentet 17. April 2017 <https://www.amta.no/nyheter/sprakk-med-19-millioner/s/1-31-5717670>
- Holmestrand. I Store norske leksikon. Hentet 4. mai 2017 fra <https://snl.no/Holmestrand>.
- Askheim, Svein. Son. I Store norske leksikon. Hentet 4. mai 2017 fra <https://snl.no/Son>.

FIGURLISTE

Der ikke annet er nevnt, er bilder og figur produsert av undertegnede.

O

Fig. 0.4
Oversiktsbilde Svelvik: Foto: Joakim Fjeldli
<http://drm24.no/nyheter/ingen-nye-spor-etter-savnet-kvinne-38-162501>

Fig: 0.5 Mastene:
<https://www.nrk.no/vestfold/sann-ser-det-ut-i-svelvik-na-1.12648706>
FOTO: SVELVIK NÆRINGSRÅD

I

Fig 1.1
Fergen og sentrum. Foto Håkon Mork

Fig 1.26
Svelvika: Eier, L. 1945, Historien om Svelvik, Kirstes Boktrykkeri Oslo

Fig 1.27
Kvartærgeologisk Kart: Norges geologiske undersøkelse
<https://www.ngu.no/emne/kvart%C3%A6rgeologiske-kart-1%C3%B8smassekart>

Fig 1.28
Sandtaket 1930. Eier, L. 1945, Historien om Svelvik, Kirstes Boktrykkeri Oslo

Fig: 1.31
Berger boligene: Foto: Anitra Fossum.

Fig 1.32
Fotball på solbakken: <https://www.svelviksposten.no/sport/ny-publikumsrekord-pa-solbakken/s/5-74-9718> Kent Stian Håkonsen

Fig 1.33
Blomstring på sand: <https://vestfold.guide/sande-og-svelvik/Vestfold-Guide>

Fig 1.34
Fossekleiva: Vestfold fylkeskommune

Fig 1.35
Blomstring 2. <https://www.svelviksposten.no/nyheter/nyheter/svelvik-i-full-blomst/s/2-2.1781-1.8420530>

Fig 1.37
Kiting: <http://svelvik.rotary.no/no/hjem#.WQdaTVOGORs>

Svelvik rotary Richard Halvorsen

Fig 1.39
Ulvika: http://www.oslofjorden.org/portal/page/portal/of/nyhet?element_id=13244293&displaypage=TRUE

2

Fig 2.1
Fotball på solbakken: <https://www.svelviksposten.no/sport/ny-publikumsrekord-pa-solbakken/s/5-74-9718> Kent Stian Håkonsen

Fig 2.2
Sommer i Storgata. Richard Halvorsen, Svelvik Rotary

Fig 2.4
Sandtaket i Svelvik. Eier, L. 1945, Historien om Svelvik, Kirstes Boktrykkeri Oslo

Fig 2.14
Oversiktsbilde av Drammen: <http://drammensbilder.no/arstidene/vinterbyen-Nils-J.-Maudal,-Torbjørn-Tandberg-og-Tom-Atle-Bordevik>

Fig.2.17
Svelvikmusikalen: Inger Lise Uhlen, Drammenstidene

3

Fig 3.3
Sande sentrum. [Argus37.no/SRB](http://argus37.no/SRB)

Fig 3.4
Nordre Jarlsberg brygge: <http://www.schage.no/no/prosjekter/nordre-jarlsberg-brygge>
Schage eiendom.

Fig 3.6
Drøbak torg: Frogn kommune <http://www.visitdrobak.no/visit/opplev-varen-pa-drobak-torg>

Fig 3.7
Holmestrand. Tannregulering Holmestrand <http://www.tannreguleringholmestrand.no/finne-frem.html>

Fig. 3.8
Holmestrand 2: Holmestrand bys vel <https://www.holmestrandbysvel.com/>

Fig 3.9
Son: Terje Holm, Moss avis <https://www.moss-avis.no/son-torg/son/nyheter/markedsdag-pa-torget-i-son/g/5-67-76599>

Fig 3.11
17. Mai i Svelvik: Svelviksposten arkivfoto

Fig. 3.13

Nærsenteret i Svelvik Google streetview

Fig. 3.15
Lallaparken Svelviksposten. arkivfoto

Fig. 3.17
Parkering bak sentrene. Google streetview

Fig. 3.19
Halden torg. M. Ulekleiv, Halden Arbeiderblad.

Fig. 3.21
Drøbak torg. Frogn kommune

Fig. 3.23
Son torg. Berg & Dyring AS , <http://www.jogra.no/?ItemID=1232>

Fig. 3.25
Bragernes torg En by i voldsom vekst, Tom Atle Bordevik

Fig. 3.27
Sandefjord torg Q4 Næringsmegling.

Fig. 3.29
Tønsberg torg: <http://www.tbgsentrum.no/workshops/2016/11/julegrantening>

Fig 3.31
Asker torg: <http://www.adressa.no/pluss/nyheter/article10365282.ece>

Fig. 3.33
Hamar Arbeiderblad Wikipedia Commons

4

5

Fig: 5.1 Svelvik I vintersol: Drammens tidene arkivfoto

Fig: 5.19 Bolledame: Henrik Ole Jensen <http://www.aoh.dk/artikel/boller-op-boller-ned>

Fig: 5.20 Blomsterhage: Risp.us <http://risp.us/garden-images-download/>

Fig. 5.21 Tomas Østberg- Jacobsen. <http://www.shipspotting.com/gallery/photo.php?lid=1729034>
Fig: 5.48
Bikuber: <https://www.indiamart.com/proddetail/bee-boxes-11004189248.html>

Fig: 5.58
Nansenparken 1: <https://www.arkitektur.no/nansenparken?lcid=1033&tid=158202>

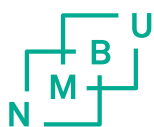
Fig: 5.59

Nansenparken 2: <https://www.arkitektur.no/nansenparken?lcid=1033&tid=158202>

Fig: 5.60
Glågrønne strukturer Stockholm: <http://www.vegtech.no/park-og-landskap/engvegetasjon/fotogalleri/>

Fig: 5.61
Åpen bekk I Sejong City: <http://kojects.com/2015/09/03/sejong-city-the-korean-dream/>

Fig: 5.62
The Princess Diana Memorial: https://www.tripadvisor.co.uk/LocationPhotoDirectLink-g186338-d486877-i88946778-Diana_Princess_of_Wales_Memorial_Fountain-London_England.html

Norges miljø- og biovitenskapelig universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelige universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway